

گزارش اقتصادی شاپرک

اسفند ۱۳۹۷. شماره ۴۵

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها.....	۶
فهرست جداول.....	۸
پیشگفتار	۱۱
شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه.....	۱۲
۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی.....	۱۶
۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی	۱۷
۱.۱.۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۹
۱.۱.۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۲۰
۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان.....	۲۱
۱.۲.۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی.....	۲۲
۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP.....	۲۳
۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در اسفند ماه ۱۳۹۷.....	۲۶
۲.۱. آمار عملکردی شاپرک.....	۲۶
۲.۱.۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
۲.۱.۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی.....	۲۸
۲.۱.۳. عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش.....	۲۹
۲.۱.۴. عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها.....	۳۱
۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت.....	۳۵
۲.۲. نفوذ منطقه‌ای.....	۴۰
۲.۲.۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی.....	۴۰
۲.۲.۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور.....	۴۱
۲.۲.۳. تعداد و تعداد سرانه کارتهخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی در هر استان.....	۴۲
۲.۲.۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی.....	۴۷
۲.۲.۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشنده‌ای در استان‌های کشور.....	۴۸
۲.۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها.....	۵۰
۲.۳.۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه.....	۵۰
۲.۳.۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها.....	۵۴
۲.۳.۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش.....	۵۵
۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۱

- ۳,۱ سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۲
- ۳,۲ آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۲
- ۳,۳ دسترس‌پذیری حس شده خدمات ۶۵
- ۳,۴ آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶
- ۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۹**
- ۱,۱ بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۷۰
- ۱,۱,۱ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۰
- ۱,۱,۲ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۲
- ۱,۱,۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۶
- ۱,۱,۴ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۸۰
- ۱,۱,۵ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۳
- ۱,۱,۶ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هر فیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۵
- ۱,۲ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۷
- ۱,۳ بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۹۱
- ۱,۳,۱ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۹۲
- ۱,۳,۲ سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۵
- ۱,۳,۳ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری ۹۹
- ۱,۳,۴ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۱۰۳
- ۱,۳,۵ عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۱۰۶
- ۲. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۱۰**
- ۲,۱ سهم بازار پذیرندگی ۱۱۰
- ۲,۱,۱ سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۱۱
- ۲,۱,۲ سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۱۳
- ۲,۱,۳ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۶
- ۲,۱,۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۸
- ۲,۲ سهم بازار صادرکنندگی ۱۲۱
- ۲,۲,۱ تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۲۱
- ۲,۲,۲ سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۳
- ۲,۲,۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۳
- ۲,۲,۴ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۶

۲,۲,۵	اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار.....	۱۲۸
۲,۳	سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده.....	۱۳۱
۲,۴	کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش.....	۱۳۸
۲,۴,۱	کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید.....	۱۳۸
۲,۴,۲	کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ.....	۱۴۵
۳	جمع‌بندی.....	۱۴۸
۴	واژه‌نامه.....	۱۵۸

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه ۱۳۹۷..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک..... ۲۲
- شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP..... ۲۴
- شکل ۲-۱ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۱
- شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۳۴
- شکل ۲-۳ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷..... ۳۵
- شکل ۲-۴ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۶
- شکل ۲-۵ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۷
- شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۳۸
- شکل ۲-۷ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اسفند ۱۳۹۶ و اسفند ۱۳۹۷..... ۳۹
- شکل ۲-۸ تغییر در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - اسفند نسبت به بهمن ۱۳۹۷..... ۴۳
- شکل ۲-۹ تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۴
- شکل ۲-۱۰ سرانه تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۶
- شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۸
- شکل ۲-۱۲ سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۹
- شکل ۲-۱۳ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشگاهی (بر حسب ریال) - اسفند ۱۳۹۷..... ۵۱
- شکل ۲-۱۴ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - اسفند ۱۳۹۷..... ۵۲
- شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایل (بر حسب ریال) - اسفند ۱۳۹۷..... ۵۳
- شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی..... ۵۵
- شکل ۲-۱۷ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - اسفند ۱۳۹۷..... ۵۷
- شکل ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - اسفند ۱۳۹۷..... ۵۹
- شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - اسفند ۱۳۹۷..... ۶۳
- شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۶۴
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۷۰
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۷۱

- شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷..... ۷۴
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷..... ۷۶
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اسفند ۱۳۹۷..... ۷۸
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اسفند ۱۳۹۷..... ۸۰
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - بهمن و اسفند ۹۷..... ۸۲
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۹۴
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان‌ها - اسفند ۱۳۹۷..... ۹۸
- شکل ۴-۱۰ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۰۵
- شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از اردیبهشت ۹۷ تا کنون..... ۱۰۷
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۱۱
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۱۲
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۲۳
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۳۴
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۳۵
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۳۶
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۳۷

فهرست جداول

- جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۹۷..... ۱۷
- جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۳۹۷..... ۱۹
- جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت به GDP..... ۲۳
- جدول ۱-۴ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک..... ۲۷
- جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶..... ۲۷
- جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک..... ۲۸
- جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک..... ۲۹
- جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۳۰
- جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۳۱
- جدول ۲-۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۲
- جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۳
- جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷..... ۳۳
- جدول ۲-۱۰ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۱
- جدول ۲-۱۱ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - اسفند ۱۳۹۷..... ۴۱
- جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۴۲
- جدول ۲-۱۳ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۴۵
- جدول ۲-۱۴ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی..... ۵۴
- جدول ۲-۱۵ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش..... ۵۶
- جدول ۲-۱۶ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش..... ۵۷
- جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - اسفند ۹۷..... ۶۲
- جدول ۳-۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۶۳
- جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - اسفند ۱۳۹۷..... ۶۴
- جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۶۵
- جدول ۳-۵ دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت..... ۶۶
- جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - بهمن و اسفند ۱۳۹۷..... ۶۷
- جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن و اسفند ۹۷..... ۷۳

جدول ۴-۲	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن و اسفند ۹۷.....	۷۵
جدول ۴-۳	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن و اسفند ۹۷.....	۷۷
جدول ۴-۴	مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - بهمن و اسفند ۹۷.....	۷۹
جدول ۴-۵	مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - بهمن و اسفند ۹۷.....	۸۱
جدول ۴-۶	وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن.....	۸۳
جدول ۴-۷	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷.....	۸۴
جدول ۴-۸	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در بهمن و اسفند ۹۷.....	۸۵
جدول ۴-۹	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - اسفند ۹۷.....	۸۶
جدول ۴-۱۰	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در بهمن و اسفند ۹۷.....	۸۷
جدول ۴-۱۱	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن و اسفند ۹۷.....	۸۹
جدول ۴-۱۲	مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - بهمن و اسفند ۹۷.....	۹۰
جدول ۴-۱۳	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده به تفکیک استان - اسفند ۱۳۹۷.....	۹۲
جدول ۴-۱۴	سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده فعال سیستمی به تفکیک استان - اسفند ۱۳۹۷.....	۹۵
جدول ۴-۱۵	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده فعال سیستمی هر شرکت - بهمن و اسفند ۱۳۹۷.....	۱۰۰
جدول ۴-۱۶	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده تراکنش دار هر شرکت - بهمن و اسفند ۱۳۹۷.....	۱۰۲
جدول ۴-۱۷	شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۰۳
جدول ۴-۱۸	سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۰۸
جدول ۵-۱	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۱۳
جدول ۵-۲	سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۱۶
جدول ۵-۳	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۱۹
جدول ۵-۴	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - بهمن و اسفند ۹۷.....	۱۲۱
جدول ۵-۵	مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - اسفند ۹۷.....	۱۲۲
جدول ۵-۶	سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش دار - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۲۴
جدول ۵-۷	سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش دار از مجموع کارتهای بانک صادرکننده - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۲۷
جدول ۵-۸	محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۲۹
جدول ۵-۹	مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده - بهمن و اسفند ۹۷.....	۱۳۱
جدول ۵-۱۰	سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۳۱
جدول ۵-۱۱	مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای پذیرنده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید - اسفند ۱۳۹۷.....	۱۳۹

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صدهزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های با احتساب هزینه اجاره

بها - اسفند ۱۳۹۷..... ۱۴۲

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانکهای صادرکننده به ازای هر صدهزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - اسفند

۱۳۹۷..... ۱۴۵

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۴۵ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان دسترس‌پذیری حس‌شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

به علت خطای "شرکت به پرداخت ملت" در تعریف پایانه‌های اینترنتی، تا اطلاع ثانوی مبنای انجام محاسبات تعداد ابزار پذیرش اینترنتی در تمامی بخش‌های گزارش اقتصادی شاپرک برای شرکت "به پرداخت ملت" اطلاعات مربوط به آذر ماه می‌باشد.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپرک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپرک در اسفند ماه ۱۳۹۷
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

* نسبت به آخرین آمار منتشر شده

سهم از نقدینگی

▼	۱۱/۳۴ درصد	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی
▼	۲/۵۸ درصد	نسبت اسکناس و مسکوکات در دست اشخاص به نقدینگی
▶	۱۹۹/۰۲ درصد	سهم ارزش پرداخت الکترونیک شاپرکی به تولید ناخالصی داخلی (GDP)

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در اسفند ماه ۹۷

آمار عملکردی

▲	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵ عدد	تعداد تراکنش های شاپرک
▲	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲ میلیون ریال	ارزش تراکنش های شاپرک

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	۲۳/۲۳ درصد	رشد اسمی ماهانه اسفند ۹۷ نسبت به بهمن ۹۷
▲	۱۸/۵۸ درصد	رشد حقیقی ماهانه اسفند ۹۷ نسبت به بهمن ۹۷
▲	۵۳/۶۸ درصد	رشد اسمی اسفند ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶
▲	۷/۲۹ درصد	رشد حقیقی اسفند ۹۷ نسبت به اسفند ۹۶

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▼	۵/۴۳ درصد	ابزار پذیرش اینترنتی
▼	۵/۵۱ درصد	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۸۹/۰۶ درصد	کارتخوان فروشگاه

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	۹۶/۱۷ درصد	خرید کالا و خدمات
▼	۳/۸۳ درصد	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	۸۲/۹۰ درصد	خرید کالا و خدمات
▼	۱۱/۳۹ درصد	پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه
▼	۵/۷۲ درصد	مانده گیری

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▼	۱,۶۱۵/۸۳	کل ابزارها
▲	۱,۲۲۸	کارتخوان فروشگاه
▲	۱۹۹/۰۴	ابزار پذیرش موبایلی
▼	۱۷۰/۰۱	ابزار پذیرش اینترنتی

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▲	۳۷/۱۹	کل ابزارها
▲	۳۳/۱۲	کارتخوان فروشگاه
▲	۲/۰۵	ابزار پذیرش موبایلی
▲	۲/۰۲	ابزار پذیرش اینترنتی

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▲	۱,۵۲۶,۶۶۰ عدد	بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه
▼	۱۸,۱۵۷ عدد	بیشترین تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاه
▲	۰/۱۷۷ عدد	بیشترین سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه
▲	۴۸/۹۶ عدد	بیشترین تعداد سرانه تراکنش های کارتخوان فروشگاه

نسبت دهکی مبالغ تراکنش ها

▼	۷۳۳/۵۲	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول
---	--------	-------------------------------

ستون اول مربوط به شرکت های PSP و ستون دوم مربوط به بانک های پذیرنده

بالاترین سهم از کل تراکنش های بازار

بالاترین سهم مبلغی تراکنش ها از کل بازار	به پرداخت ملت درصد ۲۴/۱۱	بانک ملت درصد ۲۳/۷۷
بالاترین سهم تعدادی تراکنش ها از کل بازار	به پرداخت ملت درصد ۲۱/۰۲	بانک ملت درصد ۲۴/۱۱

بالاترین سهم مبلغ تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت درصد ۲۰/۷۶	بانک ملت درصد ۳۱/۳۰
ابزار پذیرش موبایلی	پرداخت الکترونیک سامان درصد ۳۲/۱۹	بانک ملت درصد ۵۱/۸۵
کارتخوان فروشگاهی	به پرداخت ملت درصد ۲۳/۶۳	بانک ملت درصد ۲۳/۰۷

بالاترین سهم تعداد تراکنش ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	آسان پرداخت پرشین درصد ۳۱/۵۲	بانک پارسیان درصد ۲۳/۱۸
ابزار پذیرش موبایلی	پرداخت نوین آراین درصد ۲۳/۲۶	بانک ملت درصد ۵۹/۰۷
کارتخوان فروشگاهی	به پرداخت ملت درصد ۲۳/۱۴	بانک ملت درصد ۲۲/۳۶

شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲,۲۱۴	۱,۳۳۵
ابزار پذیرش موبایلی	۲,۸۱۶	۴,۰۸۰
کارتخوان فروشگاهی	۱,۴۱۰	۹۵۱

بالاترین سهم بانک های صادرکننده از تعداد کارت های بانکی تراکنش دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی ایران	درصد ۱۸/۳۸
کارت اعتباری	بانک ملت	درصد ۵۰/۰۸
کارت برداشت	بانک ملی ایران	درصد ۲۲/۵۱

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش های موفق

درصد تراکنش های موفق به کل تراکنش ها	درصد ۹۱/۶۹
درصد تراکنش های موفق سویچ شاپرک به کل تراکنش ها	درصد ۹۹/۹۶

سهم هریک از خطاهای رخ داده در تراکنش ها

خطای پذیرندگی	درصد ۱/۰۵
خطای شاپرکی	درصد ۰/۴۳
خطای صادرکنندگی	درصد ۸/۳۸
خطای کاربری	درصد ۸۹/۳۸
خطای کسب و کار	درصد ۰/۷۶

دسترس پذیری حس شده خدمات

دسترس پذیری حس شده شبکه	درصد ۹۹/۱۲
دسترس پذیری حس شده شاپرک	درصد ۹۹/۹۶

تراکنش های ناتمام

درصد تراکنش های معوق از کل تراکنش ها	درصد ۰/۰۲۴
درصد تغییرات تراکنش های ناتمام	درصد ۴/۵۳

شاخص های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در اسفند ماه ۹۷

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	به پرداخت ملت	۱/۷۵۵
کمترین میزان شاخص	پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۵۴۶

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش ها

بالاترین میزان شاخص	کارت اعتباری ایران کیش	درصد ۰/۲۰۵
کمترین میزان شاخص	تجارت الکترونیک پارسیان	درصد ۰/۰۱۳

سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش از پایانه های فعال

بالاترین سهم	پرداخت نوین آراین	درصد ۳۷/۵۷
کمترین سهم	آسان پرداخت پرشین	درصد ۱۳/۵۷

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

۱. جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، در این بخش تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱.۱. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود. جدول ۱-۱ اطلاعات این شاخص را نشان می‌دهد.

شایان توجه است که به دلیل عدم انتشار آمار نقدینگی در ماه‌های دی بهمن و اسفند ۹۷ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا، در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا آذر ماه ۱۳۹۷) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ۹۷

ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
دی ۹۶	۱۴۶۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۱۵,۳۶,۹۹۱,۴۸۳	۱۰/۵۰٪
بهمن ۹۶	۱۴,۸۹۶,۴۰۰,۰۰۰	۱۶,۱۰,۶۲۶,۱۹۸	۱۰/۸۱٪
اسفند ۹۶	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۱۹,۱۲,۵۰۰,۰۳۳	۱۲/۵۰٪
فروردین ۹۷	۱۵,۳۷۲,۶۰۰,۰۰۰	۱۰,۱۷۸,۲۱۶,۰۸۱	۷/۶۶٪
مرداد ۹۷	۱۵,۵۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۰,۷۸۶,۰۶۸,۴۲۵	۱۱/۵۱٪
خرداد ۹۷	۱۵,۸۲۷,۵۰۰,۰۰۰	۱,۸۸۰,۰۱۲۱,۰۲۶	۱۱/۸۸٪
تیر ۹۷	۱۶,۰۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۳۲,۶۶۰,۳۴۰	۱۲/۶۹٪
مرداد ۹۷	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۲,۳۶۵,۰۲۲,۷۵۷	۱۵/۴۶٪
شهریور ۹۷	۱۶,۷۲۳,۷۰۰,۰۰۰	۲,۴۴۸,۰۱۶,۳۲۱	۱۴/۶۴٪
مهر ۹۷	۱۶,۹۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۲,۶۱۷,۲۵۰,۸۰۸	۱۵/۴۵٪
آبان ۹۷	۱۷,۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۱۳,۶۷۴,۳۴۹	۱۲/۸۳٪
آذر ۹۷	۱۷,۶۴۵,۸۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۴۱۴,۵۵۴	۱۱/۳۴٪

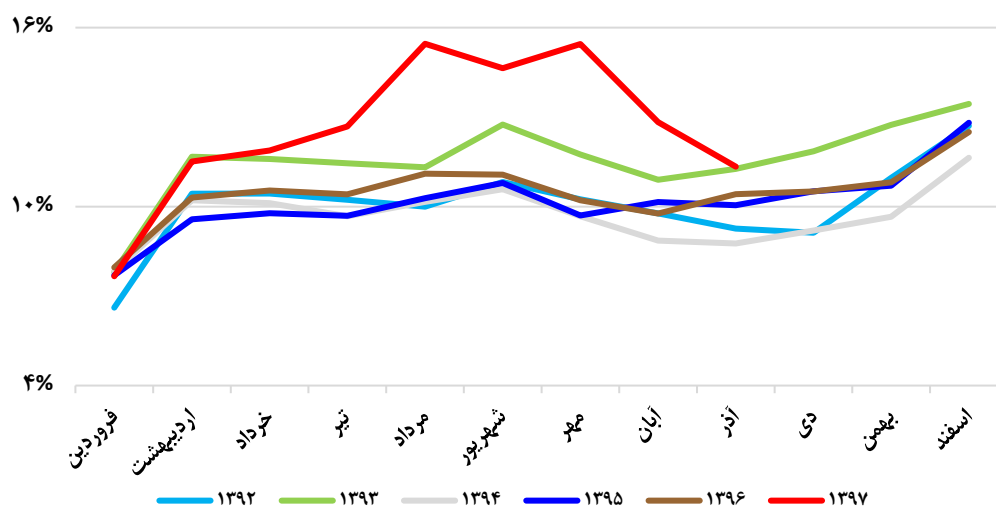
^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا، از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در آذر ۱۳۹۷ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۱/۳۴ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه آبان ۹۷، رشد ۱/۴۹- درصدی داشته است.

در ماه آذر ۹۷، ارزش تراکنش‌های شاپرک رشد ۶/۹۱ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۱/۲۸ درصدی نقدینگی نسبت به آبان ۹۷، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه آبان را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی در ماه‌های دی و بهمن ۱۳۹۷ منتشر نشده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه سال ۱۳۹۷ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۳۹۲ لغایت آذر ماه ۱۳۹۷

۱،۱،۱. نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۱-۲ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به آذر ماه ۱۳۹۷

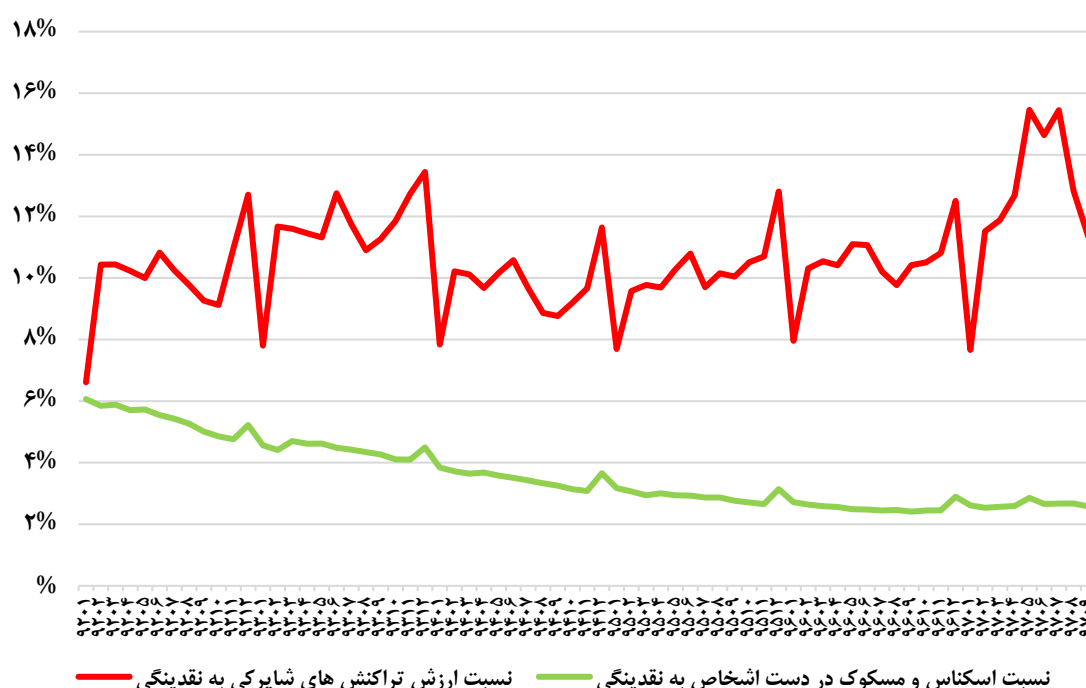
ماه	نقدینگی (میلیون ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیون ریال)	نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
دی ۹۶	۱۴,۶۳۱,۲۰۰,۰۰۰	۳۵۸,۱۰۰,۰۰۰	۲/۴۵٪
بهمن ۹۶	۱۴,۸۹۶,۴۰۰,۰۰۰	۳۶۵,۳۰۰,۰۰۰	۲/۴۵٪
اسفند ۹۶	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۴۴۲,۷۰۰,۰۰۰	۲/۸۹٪
فروردین ۹۷	۱۵,۳۷۲,۶۰۰,۰۰۰	۴۰۱,۷۰۰,۰۰۰	۲/۶۱٪
اردیبهشت ۹۷	۱۵,۵۱۳,۵۰۰,۰۰۰	۳۹۳,۲۰۰,۰۰۰	۲/۵۳٪
خرداد ۹۷	۱۵,۸۲۷,۵۰۰,۰۰۰	۴۰۶,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۷٪
تیر ۹۷	۱۶,۰۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۴۱۵,۶۰۰,۰۰۰	۲/۵۹٪
مرداد ۹۷	۱۵,۲۹۹,۸۰۰,۰۰۰	۴۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۲/۸۶٪
شهریور ۹۷	۱۶,۷۲۳,۷۰۰,۰۰۰	۴۴۵,۰۰۰,۰۰۰	۲/۶۶٪
مهر ۹۷	۱۶,۹۳۸,۴۰۰,۰۰۰	۴۵۲,۲۰۰,۰۰۰	۲/۶۷٪
آبان ۹۷	۱۷,۲۵۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۶۱,۴۰۰,۰۰۰	۲/۶۷٪
آذر ۹۷	۱۷,۶۴۵,۸۰۰,۰۰۰	۴۵۵,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۸٪

در آذر ماه ۱۳۹۷، ۲/۵۸ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در ماه آبان ماه کاهش ۰/۰۹ درصدی را تجربه نموده است. در آذر ماه ۱۳۹۷ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۲۸ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با کاهش ۱/۳۹ درصدی همراه بوده است.

۱,۱,۲. مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را از کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۳۹۲ تا آذر ماه سال ۱۳۹۷) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۶/۶۱ درصد در فروردین ماه ۱۳۹۲ به ۱۱/۳۴ درصد در آذر ماه ۱۳۹۷ افزایش یافته است. این در حالی است که درصد اسکناس و مسکوک به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۶/۰۷ درصد به ۲/۵۸ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۳/۴۹ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می‌رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد. اما با توجه به شروع روند

کاهش می‌زان نقدینگی به نظر می‌رسد سرعت کاهش سهم اسکناس و مسکوکات از نقدینگی، نسبت به گذشته کاهش یابد. کاهش این نسبت در آذر ماه ۱۳۹۷ نسبت به فروردین ماه ۱۳۹۲ یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی^۳ در بازه زمانی اخیر بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود و بخشی از نیاز به پول فیزیکی برای پرداخت بهای کالاها و خدمات مورد تقاضا، با گسترش زیرساخت‌های لازم توسط شبکه پرداخت الکترونیک کارت جبران شود. این در صورتی است که در ماه‌های گذشته شاهد افزایش سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی می‌باشیم که این بیانگر تزریق پول پر قدرت به بازار می‌باشد.

۱.۲. بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

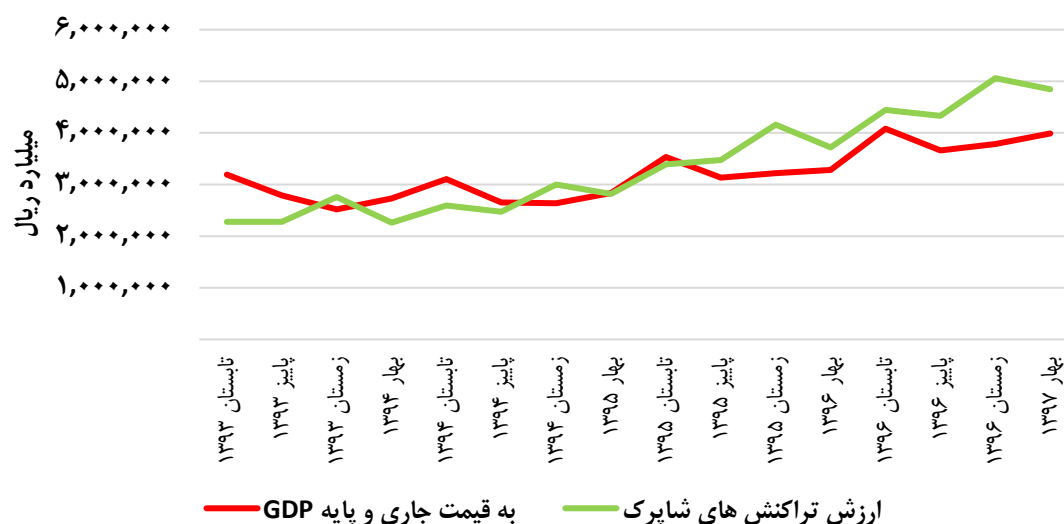
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با

^۳ منظور کاهش سهم پول پر قدرت از ترکیب نقدینگی و افزایش سهم ضریب فزاینده است.

توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۴ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

۱,۲,۱. قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

در شکل شماره ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۵ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک از تابستان سال ۱۳۹۳ لغایت بهار ۱۳۹۷ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۶

شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک

^۴ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۵ رجوع شود به پیوست ۷-۴.

^۶ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به سه ماهه بهار سال ۱۳۹۷ می‌باشد.

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی برهه‌های زمانی بیشتر است.

۱.۲.۲. نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

نسبت ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی به GDP، شاخصی جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. آمار این شاخص در طول زمان^۷ در جدول ۱-۵ ارائه شده است. ارقام این جدول با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ توسط بانک مرکزی ج.ا.ا. مورد بازنگری قرار گرفته است و دلیل وجود اختلاف در GDP اعلام شده در شماره‌های گذشته گزارش اقتصادی شاپرک با این گزارش نیز همین مهم می‌باشد.

جدول ۱-۳ نسبت ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی به GDP

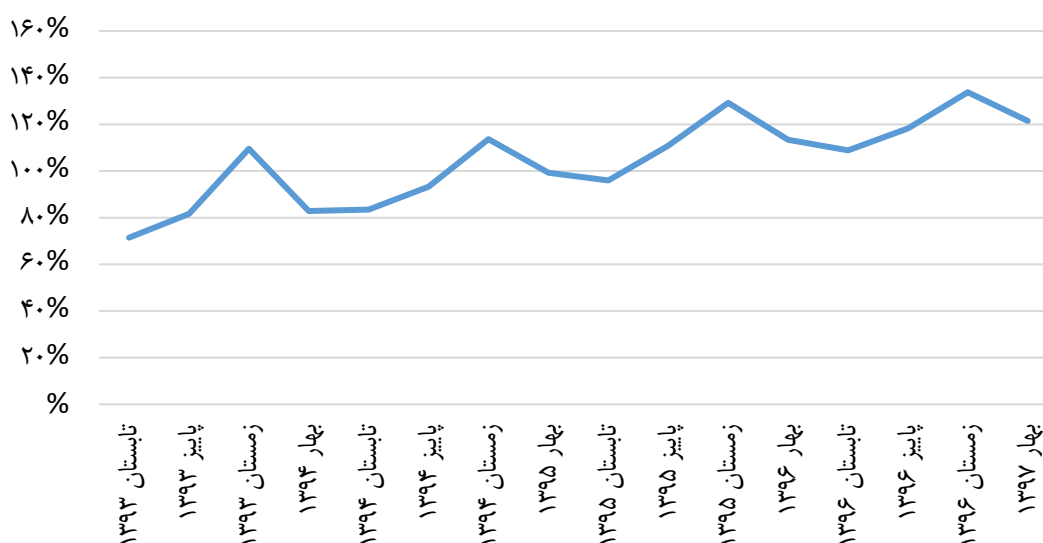
دوره	GDP (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP
تابستان ۱۳۹۳	۳،۱۹۱،۰۰۰،۰۰۰	۲،۲۷۹،۲۹۸،۰۱۷/۲۰	۷۱/۴۳٪
پاییز ۱۳۹۳	۲،۷۹۰،۰۰۰،۰۰۰	۲،۲۷۷،۴۹۴،۸۶۰/۴۲	۸۱/۶۳٪
زمستان ۱۳۹۳	۲،۵۱۹،۰۰۰،۰۰۰	۲،۷۵۸،۸۳۳،۱۱۳/۲۲	۱۰۹/۵۲٪
بهار ۱۳۹۴	۲،۷۳۱،۰۰۰،۰۰۰	۲،۲۶۱،۸۳۰،۲۷۷/۱۶	۸۲/۸۲٪
تابستان ۱۳۹۴	۳،۱۰۷،۰۰۰،۰۰۰	۲،۵۹۳،۰۷۸،۸۳۸/۹۸	۸۳/۴۶٪
پاییز ۱۳۹۴	۲،۶۵۲،۰۰۰،۰۰۰	۲،۴۷۳،۰۹۴،۴۲۱/۹۱	۹۳/۲۵٪
زمستان ۱۳۹۴	۲،۶۳۹،۰۰۰،۰۰۰	۲،۹۹۹،۸۵۱،۸۸۱/۹۹	۱۱۳/۶۷٪
بهار ۱۳۹۵	۲،۸۳۸،۰۰۰،۰۰۰	۲،۸۱۶،۳۶۲،۸۲۷/۴۲	۹۹/۲۴٪
تابستان ۱۳۹۵	۳،۴۹۲،۰۰۰،۰۰۰	۳،۳۹۰،۱۸۲،۴۸۲/۱۹	۹۷/۰۸٪
پاییز ۱۳۹۵	۳،۱۰۴،۰۰۰،۰۰۰	۳،۴۷۳،۵۷۳،۶۸۰/۵۳	۱۱۱/۹۱٪

^۷ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به بهار ۱۳۹۷ می‌باشد.

دوره	GDP (میلیون ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیون ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌ها به GDP
زمستان ۱۳۹۵	۳,۲۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۴,۱۵۹,۰۵۱,۹۳۹/۹۶	۱۲۹/۲۰٪
بهار ۱۳۹۶	۳,۲۷۵,۰۰۰,۰۰۰	۳,۷۲۰,۸۱۱,۴۳۷/۸۲	۱۱۳/۶۱٪
تابستان ۱۳۹۶	۴,۰۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۴۴۳,۷۱۶,۵۰۳/۲۷	۱۰۹/۴۲٪
پاییز ۱۳۹۶	۳,۶۳۷,۰۰۰,۰۰۰	۴,۳۲۸,۷۱۸,۶۹۳/۲۸	۱۱۹/۰۲٪
زمستان ۱۳۹۶	۳,۷۸۳,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۶۰,۱۱۷,۷۱۴/۰۷	۱۳۳/۷۶٪
بهار ۱۳۹۷	۳,۹۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۴,۸۴۴,۴۰۵,۵۳۱/۸۶	۱۲۱/۴۷٪

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود و نسبت آن به GDP بیش از ۱۰۰ درصد شود.

بر اساس اطلاعات جدول ۱-۵، نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP طی دوره مورد بررسی در مجموع روندی صعودی داشته است که این روند در شکل ۱-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۱-۴ نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به GDP

روند افزایشی این شاخص، نشان‌دهنده عملکرد مثبت شاپرک و افزایش سطح فعالیت آن با توجه به اندازه اقتصاد کشور می‌باشد. در واقع شکل ۱-۴ نشان می‌دهد در طول مدت مورد بررسی، بخش بیشتری از وجوه در تبادلات مالی به صورت الکترونیکی پرداخت شده است.

شاخص‌های عملکردی شاپرک

در اسفند ماه ۹۷

۲. شاخص‌های عملکردی شاپرک در اسفند ماه ۱۳۹۷

فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲,۱. آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

۲,۱,۱. آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اسفند ماه ۱۳۹۷ بالغ بر ۲,۲۱۹ میلیون تراکنش با ارزش ۲,۹۳۹ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به بهمن ماه رشد ۱۲/۵۰ درصدی در تعداد و ۲۳/۲۳ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۲-۱ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در بهمن و اسفند ماه ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن درج شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	بهمن ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۱۲/۵۰٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲	۲۳/۲۳٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک اسفند ۱۳۹۶، اسفند ۱۳۹۷ و درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۶

نوع	اسفند ۱۳۹۶	اسفند ۱۳۹۷	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۱,۷۵۳,۹۳۱,۲۸۸	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۲۶/۴۹٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱,۹۱۲,۵۰۰,۰۳۳	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲	۵۳/۶۸٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های اسفند ۱۳۹۷ به نسبت ماه مشابه سال ۱۳۹۶ از نظر تعدادی ۲۶/۴۹٪ و از نظر ریالی ۵۳/۶۸٪ رشد داشته است. اما بخشی از رشد ارزش ریالی تراکنش‌ها ناشی از تورم در مدت مورد بررسی بوده است. از جمله سایر عوامل تاثیر گذار بر رشد تعداد و مبلغ تراکنش‌های شاپرک، می‌توان به افزایش تعداد ابزارهای پذیرش، دارندگان کارت، کارت و افزایش میل به استفاده از شیوه‌های مختلف پرداخت الکترونیکی به جای استفاده از پول فیزیکی، اشاره نمود.

۲,۱,۲. رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد برای ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۸ را تورم‌زدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۹ و تورم‌زدایی شده می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	بهمن ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲,۳۸۵,۰۸۳,۰۶۳/۰۱	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲/۰۱	۲۳/۲۳٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۵,۰۸۵,۹۱۴/۳۸	۱۷,۸۸۹,۳۷۶/۲۱	۱۸/۵۸٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۱۵۸/۱۰	۱۶۴/۳۰	۳/۹۲٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI تا ابتدای آذر ماه سایت بانک مرکزی ج.ا.و بعد از آن سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همان‌گونه که جدول ۲-۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه رشد ۲۳/۲۳ درصدی داشته و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها در اسفند ۱۳۹۷ رشد ۱۸/۵۸ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. به عبارت دیگر ارزش تراکنش‌های شاپرکی که نسبت به نرخ تورم خالص سازی شده است، ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرکی را تشکیل می‌دهد.

^۸ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)

^۹ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۳۹۵ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار اخذ شده است.

در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	اسفند ۱۳۹۶	اسفند ۱۳۹۷	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱,۹۱۲,۵۰۰,۰۳۲/۸۸	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲/۰۱	۵۳/۶۸٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۱۶,۶۷۳,۹۳۲/۲۸	۱۷,۸۸۹,۳۷۶/۲۱	۷/۲۹٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۱۱۴/۷۰	۱۶۴/۳۰	۴۳/۲۴٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت بانک مرکزی ج.ا.ا.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ بیانگر رشد ۵۳/۶۸ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود که رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده است ۷/۲۹ درصد می‌باشد.

همانطور که قبلاً نیز اشاره گردید ارزش حقیقی تراکنش‌های شاپرک در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورمی می‌باشد.

۲,۱,۳ عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد

بررسی قرار می‌گیرد. در مبحث بررسی تعداد ابزارهای پذیرش، به جهت قیاس بهتر و تحلیل دقیق‌تر، از تعداد ابزار "فعال سیستمی"^{۱۰} استفاده شده است.

در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در اسفند ۱۳۹۷ در قیاس با بهمن ماه در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

تعداد ابزار فعال سیستمی			ابزار پذیرش
رشد	اسفند ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	
-۲/۰۸٪	۱۰۱۴۰۱۷۳	۱۰۳۵۰۷۴۵	ابزار پذیرش اینترنتی
۱/۸۴٪	۱۰۱۸۷۰۳۶۲	۱۰۱۶۵۰۸۷۱	ابزار پذیرش موبایلی
۰/۹۵٪	۷۰۳۲۵۰۶۱۱	۷۰۲۵۶۰۴۹۲	کارتخوان فروشگاهی
۰/۷۳٪	۹۰۵۲۷۰۱۴۶	۹۰۴۵۸۰۱۰۸	مجموع ابزارها

بر اساس جدول ۲-۵ تعداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به بهمن ماه رشد ۰/۷۳ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این مقدار افزایش، افزایش ۰/۹۵ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه رشد ۲/۰۸ درصدی را تجربه نموده‌اند و تعداد ابزار پذیرش موبایلی نیز در مدت مشابه با افزایش ۱/۸۴ درصدی همراه بوده است. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

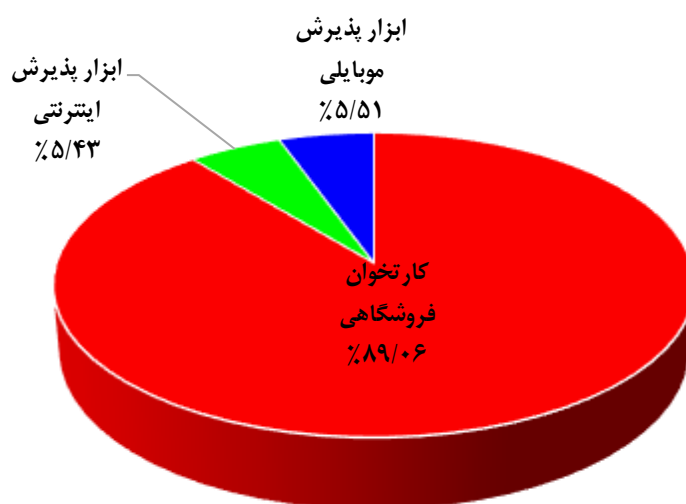
^{۱۰} ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

اسفند ۱۳۹۷		بهمن ۱۳۹۷		ابزار پذیرش
سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	
۱۰/۶۵٪	۱،۰۱۴،۱۷۳	۱۰/۹۵٪	۱،۰۳۵،۷۴۵	ابزار پذیرش اینترنتی
۱۲/۴۶٪	۱،۱۸۷،۳۶۲	۱۲/۳۳٪	۱،۱۶۵،۸۷۱	ابزار پذیرش موبایلی
۷۶/۸۹٪	۷،۳۲۵،۶۱۱	۷۶/۷۲٪	۷،۲۵۶،۴۹۲	کارتخوان فروشگاهی
۱۰۰/۰۰٪	۹،۵۲۷،۱۴۶	۱۰۰/۰۰٪	۹،۴۵۸،۱۰۸	مجموع ابزارها

۲،۱،۴ عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۱ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاهی با سهم ۸۹/۰۶ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۲-۱ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل مشخص است، بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش موبایلی، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دانست. این در حالی است که به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش موبایل به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۷-۲ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۱۴,۱۷۳	۱۲۰,۴۳۰,۲۶۲	۱۱۹
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۸۷,۳۶۲	۱۲۲,۲۶۹,۴۷۷	۱۰۳
کارتخوان فروشگاه‌های	۷,۳۲۵,۶۱۱	۱,۹۷۵,۸۰۱,۸۰۶	۲۷۰
مجموع ابزارها	۹,۵۲۷,۱۴۶	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۲۳۳

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در اسفند ۱۳۹۷، ۲۳۳ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته افزایش ۲۹/۱۰ واحدی (۱۴/۲۸ درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین افزایش متوسط تعداد تراکنش مربوط به کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. در اسفند ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۱۷/۹۶ درصدی از ۱۰۱ تراکنش در بهمن ماه ۱۳۹۷ به ۱۱۹ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۰۳ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با افزایش ۶/۱۵ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۳۴/۷۸ واحد افزایش نسبت به بهمن ۱۳۹۷ به ۲۷۰ عدد در اسفند ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۸-۲ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۸-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اسفند ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	سرنانه مبلغ تراکنش‌های هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۱۴,۱۷۳	۲۲۴,۸۸۱,۱۷۴	۲۲۱/۷۴
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۸۷,۳۶۲	۷,۹۵۷,۹۰۰	۶/۷۰
کارتخوان فروشگاهی	۷,۳۲۵,۶۱۱	۲,۷۰۶,۳۸۵,۴۳۹	۳۶۹/۴۴
مجموع ابزارها	۹,۵۲۷,۱۴۶	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲	۳۰۸/۵۱

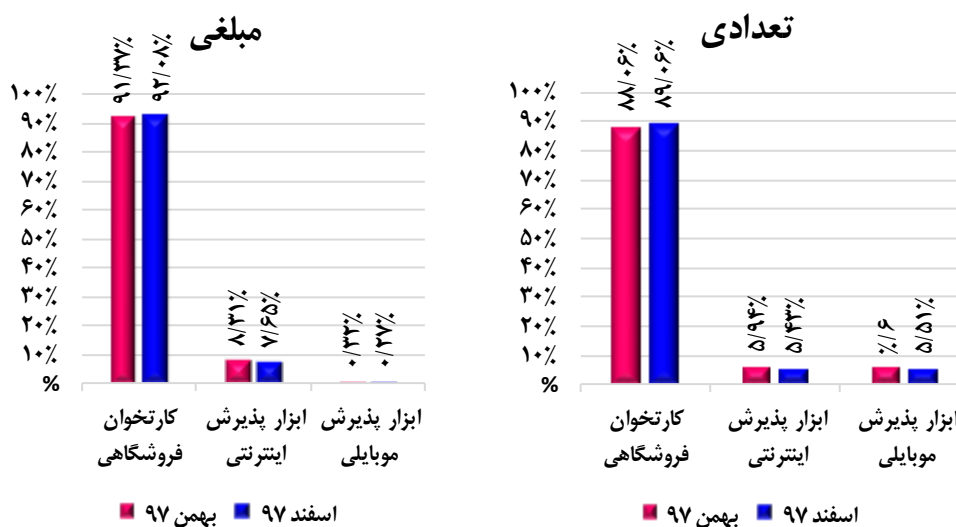
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در اسفند ۱۳۹۷ ماه با کاهش ۳۸/۰۳ میلیون ریالی به ۲۲۱/۷۴ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی با افزایش ۰/۱۹ میلیون ریالی نسبت به بهمن ماه به ۶/۷۰ میلیون ریال به ازای هر ابزار در اسفند ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با توجه به جدول ۸-۲ نزدیک به ۳۶۹/۴۴ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت بهمن ماه ۲۷/۶۸ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۹-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار کارتخوان فروشگاهی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (عدد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲۰,۴۳۰,۲۶۲	۲۲۴,۸۸۱,۱۷۴	۱/۸۷
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۲,۲۶۹,۴۷۷	۷,۹۵۷,۹۰۰	۰/۰۷
کارتخوان فروشگاهی	۱,۹۷۵,۸۰۱,۸۰۶	۲,۷۰۶,۳۸۵,۴۳۹	۱/۳۷
مجموع ابزارها	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۲,۹۳۹,۲۲۴,۵۱۲	۱/۳۲

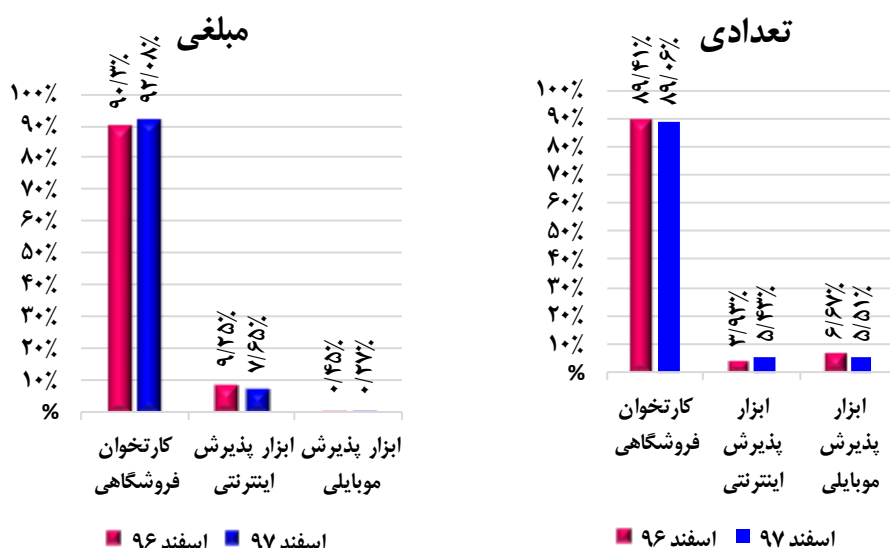
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه‌های بهمن و اسفند ۱۳۹۷ در شکل ۲-۲ ترسیم شده است.

شکل ۲-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۲-۲ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه به ترتیب افزایش ۱/۰۰ و افزایش ۰/۷۱ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن به ترتیب کاهش ۰/۵۱ و کاهش ۰/۶۶ درصدی را تجربه نموده‌اند در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی نیز کاهش ۰/۴۹ درصدی در تعداد تراکنش‌ها و کاهش ۰/۰۵۴ درصدی در مبلغ تراکنش‌ها مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۳ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای اسفند ۱۳۹۷ و مقایسه آن با اسفند ۱۳۹۶ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۳ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

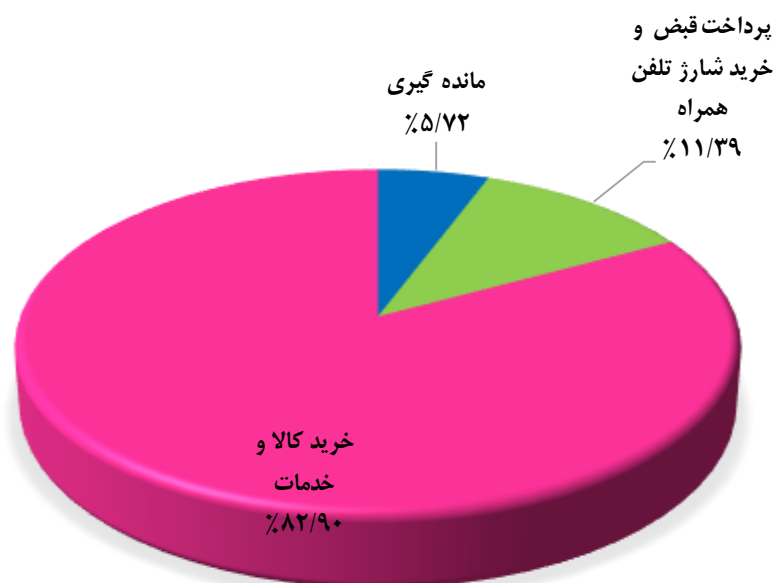
همانگونه که در شکل ۲-۳ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه در اسفند ماه ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ۱۳۹۶ به ترتیب با کاهش ۰/۳۴ و افزایش ۱/۷۸ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۱/۵۰ درصدی و کاهش ۱/۶۰ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد تراکنش ابزار پذیرش موبایلی با کاهش ۱/۱۵ درصدی همراه بوده و مبلغ تراکنش‌های این ابزار نیز با کاهش ۰/۱۸ درصدی همراه بوده است.

۲.۱.۵. عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۲-۴ و شکل ۲-۵ به ترتیب نسبت تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۲-۴ مبین آن است که در اسفند ۱۳۹۷، ۸۲/۹۰ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۶ نسبت به ماه گذشته این سهم افزایش ۱/۰۹ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می‌گردد، خدمت "مانده‌گیری" با ۵/۷۲ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

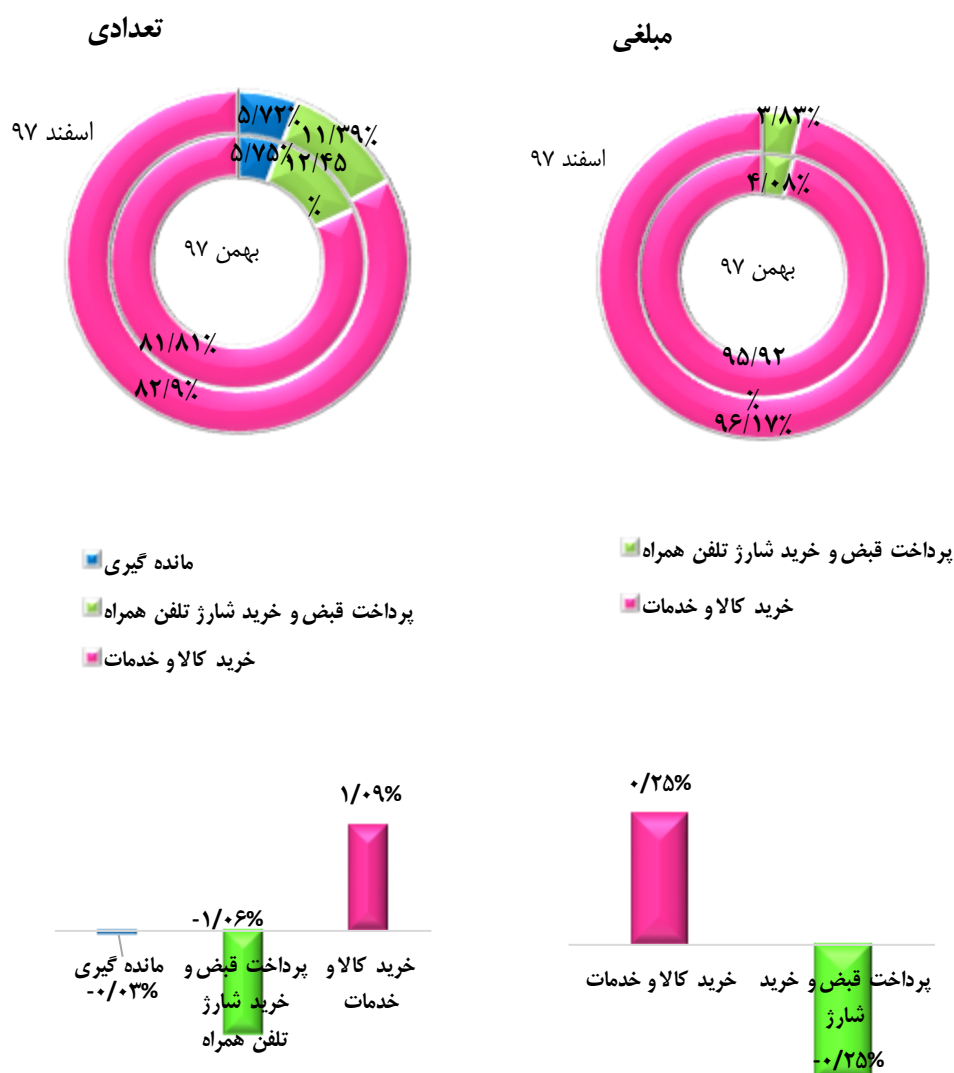
شکل ۲-۴ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپرک - اسفند ۱۳۹۷

شکل ۲-۵ نشان می‌دهد که ۹۶/۱۷ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه اسفند ۱۳۹۷ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده‌گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۲-۵ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷

برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۶ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

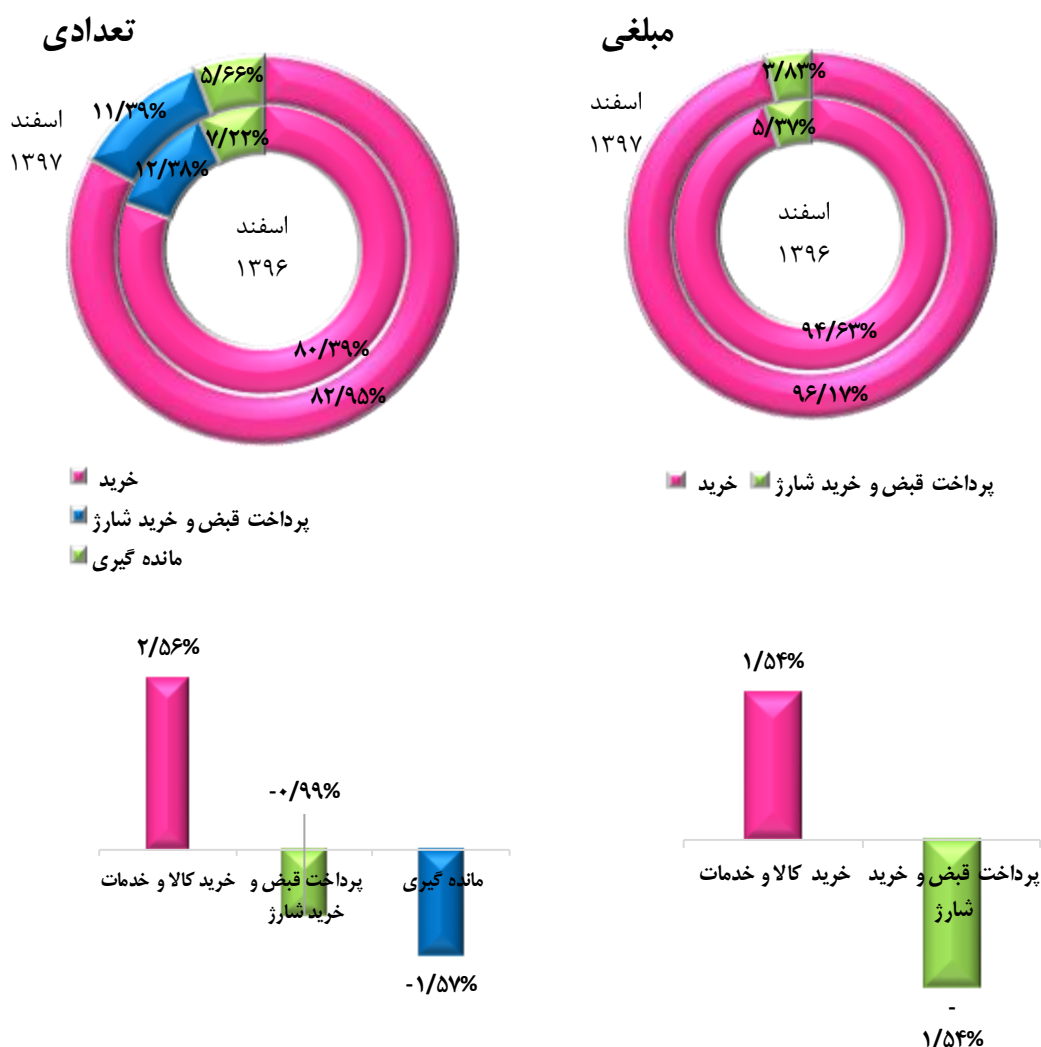

شکل ۲-۶ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

در شکل ۲-۶ ملاحظه می‌شود که نسبت به بهمن ماه، سهم تعدادی خدمات "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با افزایش همراه بوده، خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" از کل تراکنش‌ها کاهش داشته و خدمت "مانده‌گیری" با کاهش مواجه بوده است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته افزایش ۱/۰۹ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۱/۰۶ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری "با کاهش ۰/۰۳ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا

و خدمات" نیز در اسفند ماه با افزایش ۰/۲۵ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۲-۷ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی اسفند ۱۳۹۶ بررسی شده است.

شکل ۲-۷ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اسفند ۱۳۹۶ و اسفند ۱۳۹۷

بر اساس شکل ۲-۷ ملاحظه می‌شود همزمان با رشد ۲/۵۶ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به اسفند ۱۳۹۶، سهم مبلغی آن به میزان ۱/۵۴ درصد افزایش داشته است.

تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۹۹- درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز کاهش ۱/۵۷- درصدی را تجربه نموده است.

۲,۲. نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲,۲,۱. ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^{۱۱} مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۱۰-۲ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در اسفند ۱۳۹۷/۰۵، ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۲۲۸/۰۰ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش اینترنتی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۱۷۰/۰۱ ابزار پذیرش اینترنتی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۱۹۹/۰۴ ابزار پذیرش موبایلی نیز در کشور وجود

^{۱۱} آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیک کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۰ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۰۱۴,۱۷۳	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۱۷۰/۰۱
ابزار پذیرش موبایلی	۱,۱۸۷,۳۶۲		۱۹۹/۰۴
کارتخوان فروشگاهی	۷,۳۲۵,۶۱۱		۱,۲۲۸/۰۰
کل ابزارها	۹,۵۲۷,۱۴۶		۱,۵۹۷/۰۵

در اسفند ۱۳۹۷ بیش از ۱,۵۹۷ ابزار شاپرکی به ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت بالای ۱۸ سال کشور وجود دارد که از این تعداد ۱,۲۲۸ ابزار، ابزار کارتخوان فروشگاهی می‌باشد. همچنین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز به ازای هر ۱۰ هزار نفر بالای ۱۸ سال در کشور به ترتیب ۱۷۰ و ۱۹۹ ابزار می‌باشد.

۲,۲,۲. سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در اسفند ماه سال جاری در جدول ۲-۱۱ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۱ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - اسفند ۱۳۹۷

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۲۰,۴۳۰,۲۶۲	۵۹,۶۵۴,۷۴۲	۲/۰۲
ابزار پذیرش موبایلی	۱۲۲,۲۶۹,۴۷۷		۲/۰۵
کارتخوان فروشگاهی	۱,۹۷۵,۸۰۱,۸۰۶		۳۳/۱۲
کل ابزارها	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵		۳۷/۱۹

همانطور که در جدول ۲-۱۱ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در اسفند ماه سال جاری ۳۷/۱۹ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۳۳/۱۲ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲,۲,۳. تعداد و تعداد سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان

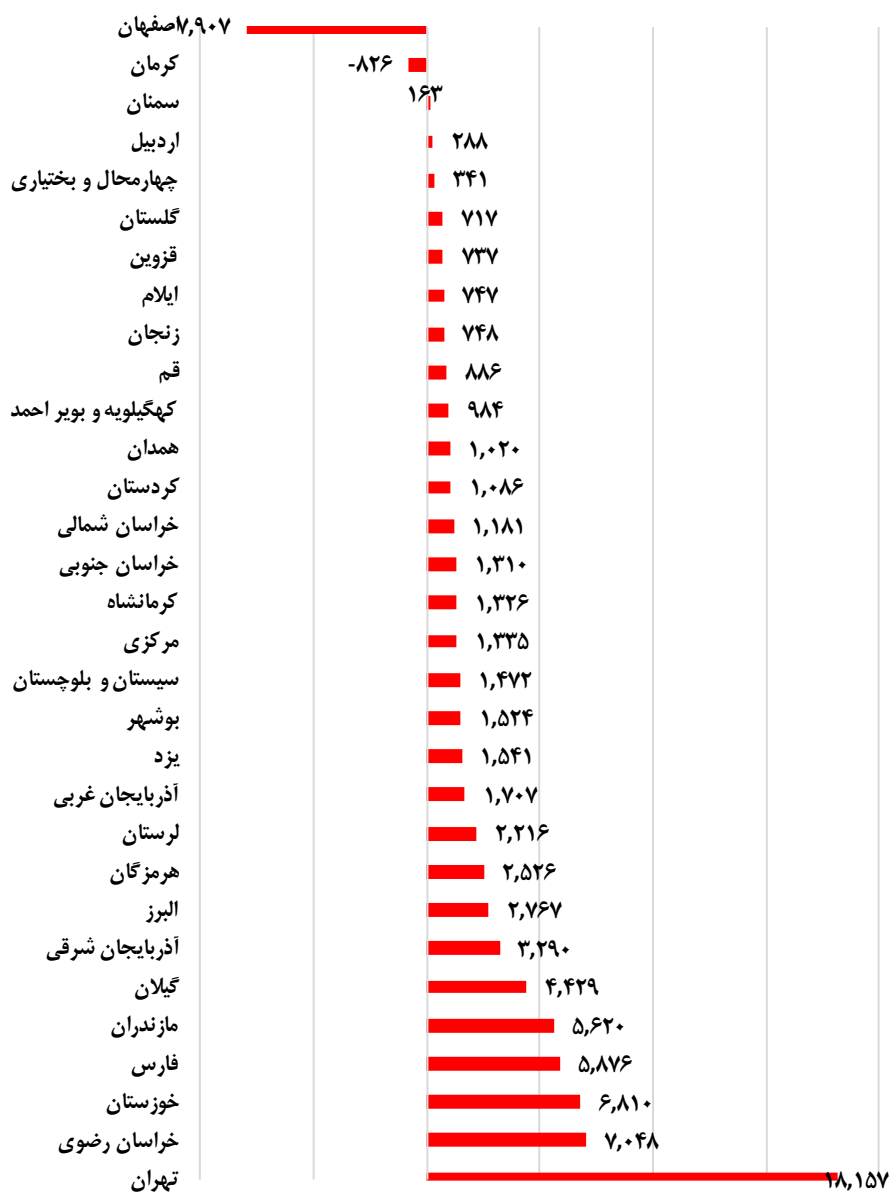
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌ها، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه در جدول ۲-۱۲ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

نام استان	بهمن ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۷	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۵۰۸,۵۰۳	۱,۵۲۶,۶۶۰	۱۸,۱۵۷	۱/۲۰٪
خراسان رضوی	۵۵۲,۰۶۵	۵۵۹,۱۱۳	۷,۰۴۸	۱/۲۸٪
اصفهان	۵۲۹,۱۵۴	۵۲۱,۲۴۷	-۷,۹۰۷	-۱/۴۹٪
فارس	۴۲۹,۲۰۷	۴۳۵,۰۸۳	۵,۸۷۶	۱/۳۷٪
خوزستان	۳۶۶,۱۶۲	۳۷۲,۹۷۲	۶,۸۱۰	۱/۸۶٪

همانگونه که در جدول ۲-۱۲ مشاهده می‌گردد، استان‌های تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال در اسفند ۱۳۹۷ بوده‌اند.

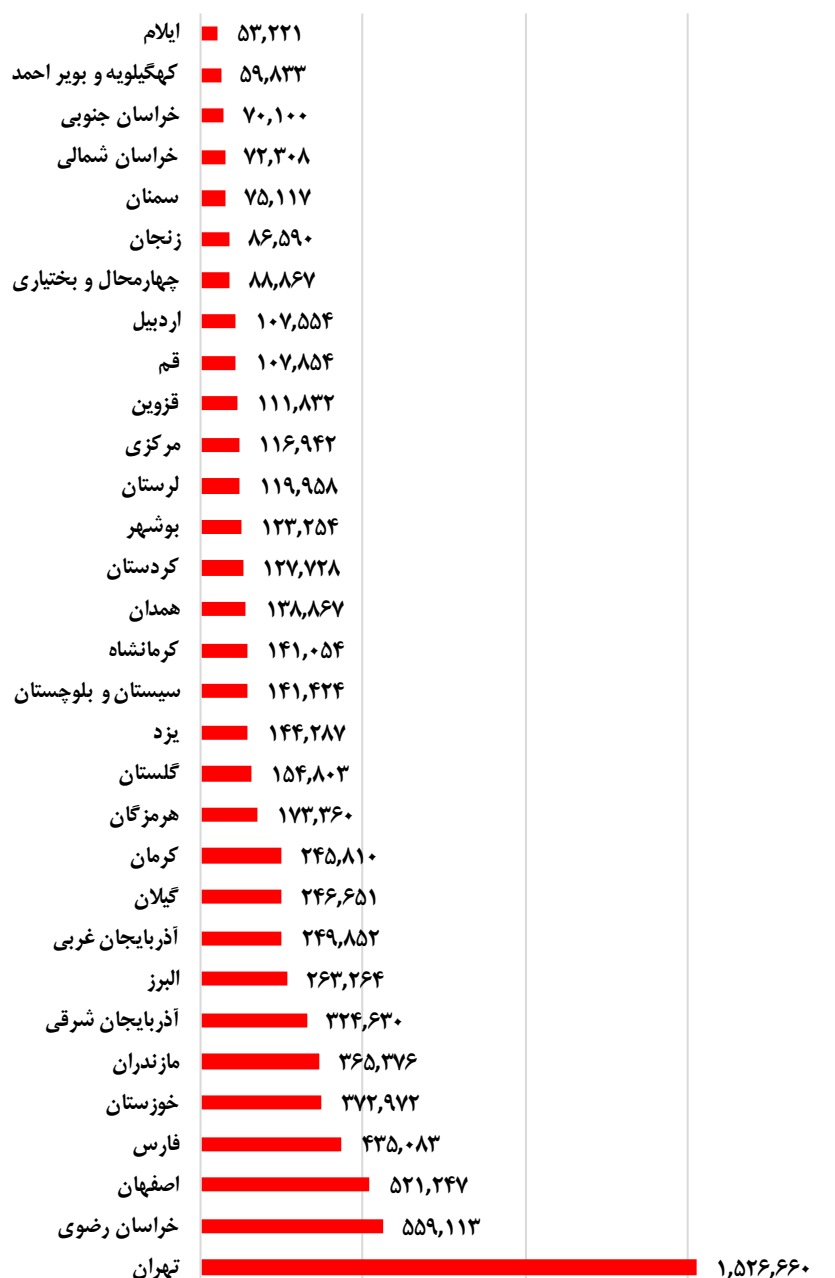
بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۲، شکل ۲-۸ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه نشان می‌دهد.

شکل ۲-۸ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - اسفند نسبت به بهمن ۱۳۹۷

در اسفند ۱۳۹۷ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۱۸,۱۵۷ افزایش متعلق به استان تهران می‌باشد.

شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان تهران توزیع شده است.

شکل ۹-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - اسفند ۱۳۹۷

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاه‌های به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۱۳-۲ ارائه شده است.

جدول ۱۳-۲ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
استان	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	درصد تغییرات
یزد	۰/۱۷۵	۰/۱۷۷	۱/۰۸٪
تهران	۰/۱۴۵	۰/۱۴۶	۱/۲۰٪
بوشهر	۰/۱۴۴	۰/۱۴۶	۱/۲۵٪
هرمزگان	۰/۱۴۰	۰/۱۴۲	۱/۴۸٪
مازندران	۰/۱۳۸	۰/۱۴۰	۱/۵۶٪
سمنان	۰/۱۳۸	۰/۱۳۸	۰/۲۲٪
اصفهان	۰/۱۳۴	۰/۱۳۲	-۱/۴۹٪
خراسان جنوبی	۰/۱۲۸	۰/۱۳۰	۱/۹۰٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۲۹	۰/۱۲۹	۰/۳۹٪
البرز	۰/۱۲۴	۰/۱۲۵	۱/۰۶٪
ایلام	۰/۱۲۰	۰/۱۲۱	۱/۴۲٪
خراسان رضوی	۰/۱۲۰	۰/۱۲۱	۱/۲۸٪
گیلان	۰/۱۱۸	۰/۱۲۰	۱/۸۳٪
فارس	۰/۱۱۷	۰/۱۱۸	۱/۳۷٪
کهگیلویه و بویر احمد	۰/۱۱۶	۰/۱۱۸	۱/۶۷٪
خراسان شمالی	۰/۱۱۶	۰/۱۱۸	۱/۶۶٪
قزوین	۰/۱۱۶	۰/۱۱۶	۰/۶۶٪
گلستان	۰/۱۱۵	۰/۱۱۵	۰/۴۷٪
قم	۰/۱۱۴	۰/۱۱۵	۰/۸۳٪
اردبیل	۰/۱۱۳	۰/۱۱۳	۰/۲۷٪
خوزستان	۰/۱۰۹	۰/۱۱۱	۱/۸۶٪
زنجان	۰/۱۰۹	۰/۱۱۰	۰/۸۲٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۰۸	۰/۱۱۰	۱/۰۲٪

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی			
کرمان	۰/۱۰۹	۰/۱۰۹	-۰/۳۳٪
کردستان	۰/۱۰۷	۰/۱۰۶	-۰/۸۶٪
مرکزی	۰/۱۰۶	۰/۱۰۵	۱/۱۵٪
آذربایجان غربی	۰/۱۰۵	۰/۱۰۴	-۰/۶۹٪
همدان	۰/۱۰۵	۰/۱۰۴	-۰/۷۴٪
کرمانشاه	۰/۰۹۴	۰/۰۹۳	-۰/۹۵٪
لرستان	۰/۰۹۲	۰/۰۹۰	۱/۸۸٪
سیستان و بلوچستان	۰/۰۸۵	۰/۰۸۴	۱/۰۵٪

در شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.

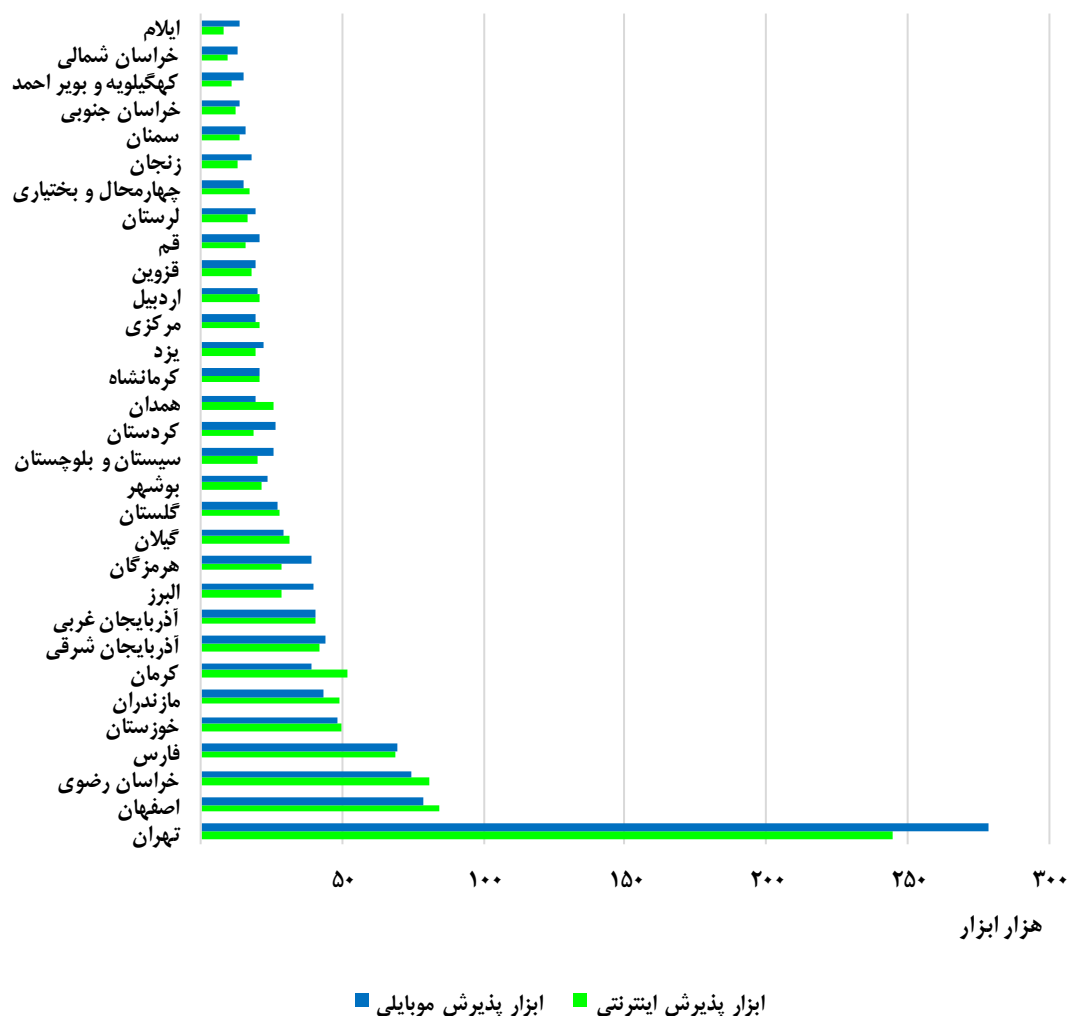
شکل ۱۰-۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های یزد، تهران و بوشهر و کمترین آن به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، لرستان و کرمانشاه تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در اسفند ۱۳۹۷، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۲۲۸ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۲۲۸ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲،۲،۴. تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش موبایلی و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سویچ شاپرک، در شکل ۱۱-۲ ترسیم شده است.

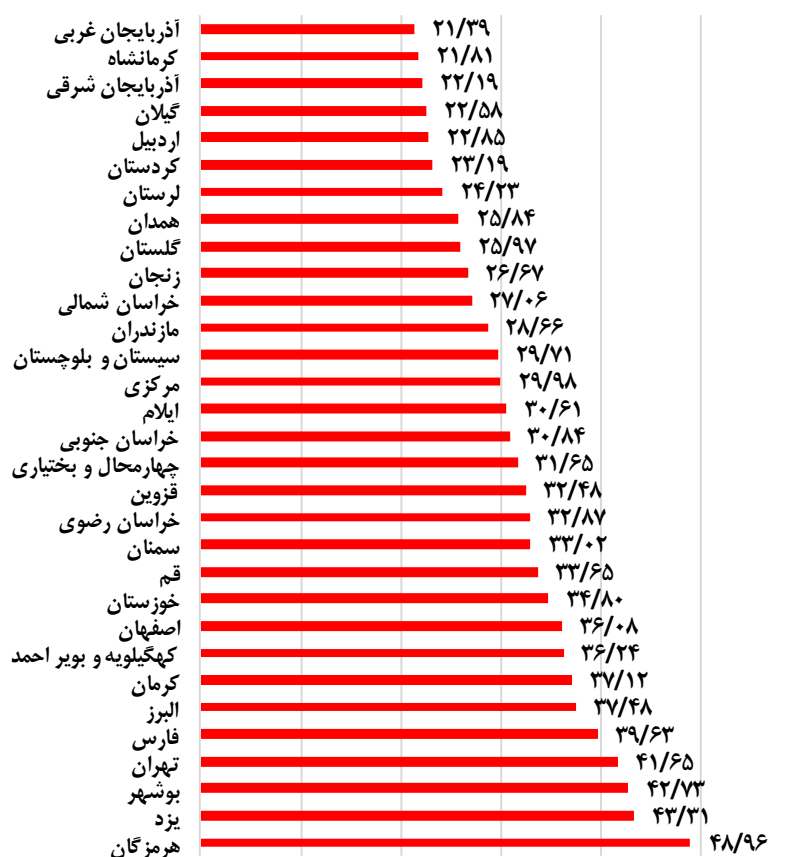
شکل ۲-۱۱ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در استان‌های کشور - اسفند ۱۳۹۷

شکل ۲-۱۱ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲,۲,۵. تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی

تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاهی (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای اسفند ۱۳۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۱۲-۲ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - اسفند ۱۳۹۷

همانطور که در شکل ۱۲-۲ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، یزد و بوشهر در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و آذربایجان غربی، کرمانشاه و آذربایجان شرقی کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در اسفند ۱۳۹۷ داشته‌اند.

۲,۳. شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲,۳,۱. دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش موبایلی" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در اسفند ماه ۱۳۹۷ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس شکل ۱۳-۱ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این بازه‌ها با توجه به نحوه محاسبه کارمزد بانک پذیرنده تقسیم‌بندی شده‌اند، چراکه سهم کارمزدی بانک پذیرنده به ازای تراکنش‌های با مبالغ:

- زیر ۵۰,۰۰۰ ریال
- بین ۵۰,۰۰۱ ریال تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال
- بالای ۲۵۰,۰۰۰ ریال

محاسبه می‌گردد.

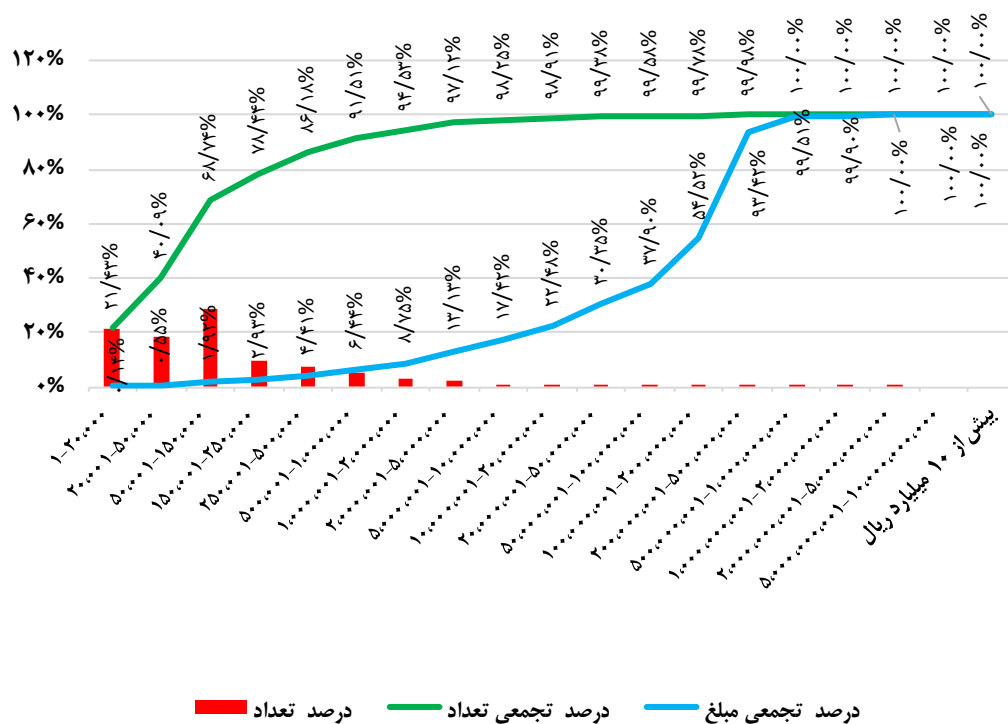
سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۶/۳۳ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۳-۲ مشخص است در اسفند ماه ۱۳۹۷:

- بیشترین تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه دارای مبلغی بین ۵۰,۰۰۱ تا ۱۵۰,۰۰۰ ریال بوده است.
- ۲۱/۸۹ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، مبلغ زیر ۵۰,۰۰۰ ریال را داشته‌اند.

-
- The chart displays the distribution of revenue across different brackets in Iran. The red bars represent the percentage of total counts, the green line represents the percentage of cumulative counts, and the blue line represents the percentage of cumulative revenue. The x-axis shows revenue brackets in billions of Rials, and the y-axis shows percentages from 0% to 12%.
Revenue Bracket (Billion Rials)	Percentage of Total Counts (%)	Percentage of Cumulative Counts (%)	Percentage of Cumulative Revenue (%)
1-200	1.9%	1.4%	0.7%
200-500	0.0%	2.8%	0.7%
500-1500	1.9%	5.2%	0.7%
1500-3500	2.3%	7.5%	0.7%
3500-5000	1.1%	8.6%	0.7%
5000-10000	1.1%	9.7%	0.7%
10000-20000	0.9%	10.6%	0.7%
20000-50000	0.7%	11.3%	0.7%
50000-100000	0.5%	11.8%	0.7%
100000-200000	0.4%	12.2%	0.7%
200000-500000	0.3%	12.5%	0.7%
500000-1000000	0.2%	12.7%	0.7%
1000000-2000000	0.1%	12.8%	0.7%
2000000-5000000	0.1%	12.9%	0.7%
5000000-10000000	0.1%	13.0%	0.7%
10000000-20000000	0.1%	13.1%	0.7%
20000000-50000000	0.1%	13.2%	0.7%
50000000-100000000	0.1%	13.3%	0.7%
100000000-200000000	0.1%	13.4%	0.7%
200000000-500000000	0.1%	13.5%	0.7%
500000000-1000000000	0.1%	13.6%	0.7%
1000000000-2000000000	0.1%	13.7%	0.7%
2000000000-5000000000	0.1%	13.8%	0.7%
5000000000-10000000000	0.1%	13.9%	0.7%
10000000000-20000000000	0.1%	14.0%	0.7%
20000000000-50000000000	0.1%	14.1%	0.7%
50000000000-100000000000	0.1%	14.2%	0.7%
100000000000-200000000000	0.1%	14.3%	0.7%
200000000000-500000000000	0.1%	14.4%	0.7%
500000000000-1000000000000	0.1%	14.5%	0.7%
1000000000000-2000000000000	0.1%	14.6%	0.7%
2000000000000-5000000000000	0.1%	14.7%	0.7%
5000000000000-10000000000000	0.1%	14.8%	0.7%
10000000000000-20000000000000	0.1%	14.9%	0.7%
20000000000000-50000000000000	0.1%	15.0%	0.7%
50000000000000-100000000000000	0.1%	15.1%	0.7%
100000000000000-200000000000000	0.1%	15.2%	0.7%
200000000000000-500000000000000	0.1%	15.3%	0.7%
500000000000000-1000000000000000	0.1%	15.4%	0.7%
1000000000000000-2000000000000000	0.1%	15.5%	0.7%
2000000000000000-5000000000000000	0.1%	15.6%	0.7%
5000000000000000-10000000000000000	0.1%	15.7%	0.7%
10000000000000000-20000000000000000	0.1%	15.8%	0.7%
20000000000000000-50000000000000000	0.1%	15.9%	0.7%
50000000000000000-100000000000000000	0.1%	16.0%	0.7%
100000000000000000-200000000000000000	0.1%	16.1%	0.7%
200000000000000000-500000000000000000	0.1%	16.2%	0.7%
500000000000000000-1000000000000000000	0.1%	16.3%	0.7%
1000000000000000000-2000000000000000000	0.1%	16.4%	0.7%
2000000000000000000-5000000000000000000	0.1%	16.5%	0.7%
5000000000000000000-10000000000000000000	0.1%	16.6%	0.7%
10000000000000000000-20000000000000000000	0.1%	16.7%	0.7%
20000000000000000000-50000000000000000000	0.1%	16.8%	0.7%
50000000000000000000-100000000000000000000	0.1%	16.9%	0.7%
100000000000000000000-200000000000000000000	0.1%	17.0%	0.7%
200000000000000000000-500000000000000000000	0.1%	17.1%	0.7%
500000000000000000000-1000000000000000000000	0.1%	17.2%	0.7%
1000000000000000000000-2000000000000000000000	0.1%	17.3%	0.7%
2000000000000000000000-5000000000000000000000	0.1%	17.4%	0.7%
5000000000000000000000-10000000000000000000000	0.1%	17.5%	0.7%
10000000000000000000000-20000000000000000000000	0.1%	17.6%	0.7%
20000000000000000000000-50000000000000000000000	0.1%	17.7%	0.7%
50000000000000000000000-10000000000000			

در اسفند ماه ۱۳۹۷، تعداد تراکنش‌های با مبلغ زیر ۵۰،۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۴۳۲،۵۲۹،۰۶۰ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۵۰،۰۰۱ ریال و ۲۵۰،۰۰۰ ریال برابر با ۷۱۵،۳۶۲،۸۱۵ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۵۰،۰۰۱ ریال برابر با ۷۰۲،۸۷۷،۷۰۷ عدد تراکنش می‌باشد. با توجه به نمودار دامنه مبلغی ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌توان بیان نمود که بیش از ۹۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های دارای مبلغ کمتر از ۵ میلیون ریال می‌باشد.

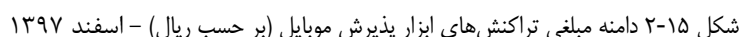
شکل ۱۴-۲ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است.

شکل ۱۴-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - اسفند ۱۳۹۷

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه ۱۵۰,۰۰۰ تا ۵۰,۰۰۱ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۲۸/۶۵ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۷۸/۴۴ درصد کل تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۵۰,۰۰۰ هزار ریال هستند.

شکل ۱۵-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

در بررسی شکل ۱۵-۲ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتهای فروشگاهی بوده است، به نحوی که ۴۳/۸۳ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۲۰،۰۰۰ ریال و ۶۸/۰۳ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ کمتر از ۵۰،۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ در حدود ۵۰،۰۰۰ ریالی و همچنین اقبال فراوان ابزار پذیرش موبایلی به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های موبایلی در دامنه مبلغی کمتر از ۵۰،۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش موبایلی در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه توسط ابزار پذیرش موبایلی، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۱۵-۲ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲,۳,۲. نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

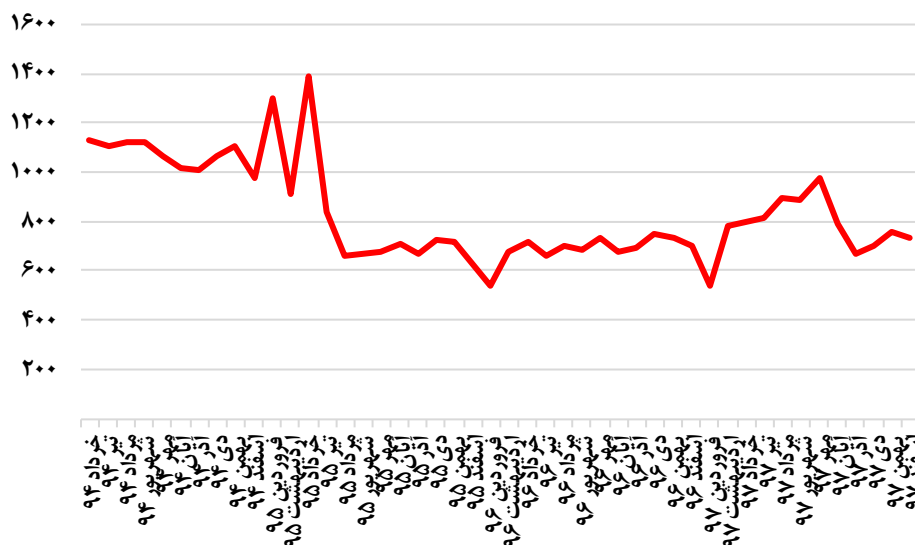
در این بخش شاخص نسبت دهکی^{۱۲} به منظور اندازه‌گیری نابرابری در توزیع ارزش‌هایی نظیر درآمد، ثروت و ... محاسبه می‌شود. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابری مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند کاهشی آن در طول زمان نشان‌دهنده حذف تراکنش‌های با مبالغ بسیار ریز و یا بسیار بزرگ تعریف می‌شود. جدول ۱۲-۲ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در اسفند ماه ۱۳۹۷ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۳۹۶ ارائه نموده است.

جدول ۱۲-۲ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه			مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی
درصد تغییرات	اسفند ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	درصد تغییرات	اسفند ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	
۱۹/۸۶٪	۱۱,۹۹۲,۷۳۱/۱۵	۱۰,۰۰۵,۳۳۹/۵۵	۷/۵۸٪	۱۱,۹۹۲,۷۳۱/۱۵	۱۱,۱۴۷,۸۳۶/۰۱	میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)
۱۵/۲۰٪	۱۶,۳۴۹/۵۴	۱۴,۱۹۲/۰۸	۱۱/۰۹٪	۱۶,۳۴۹/۵۴	۱۴,۷۱۶/۹۰	میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)
۴/۰۵٪	۷۳۳/۵۲	۷۰۴/۹۹	-۳/۱۶٪	۷۳۳/۵۲	۷۵۷/۴۹	نسبت دهکی

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۴/۰۵ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۳/۱۶- درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۷/۵۸ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۱۱/۰۹ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۳/۱۶- درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول شده است در قیاس ماهانه شده است.

^{۱۲} تراکنش‌های دوره مورد بررسی به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم شده و مورد بررسی قرار گرفته است.

شکل ۲-۱۶ روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی

با توجه به شکل ۲-۱۶، نسبت دهکی در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه روند کاهشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن رشد $۲۳/۹۶$ - واحدی را تجربه نموده است.

۲,۳,۳. بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است.

جدول ۲-۱۵ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

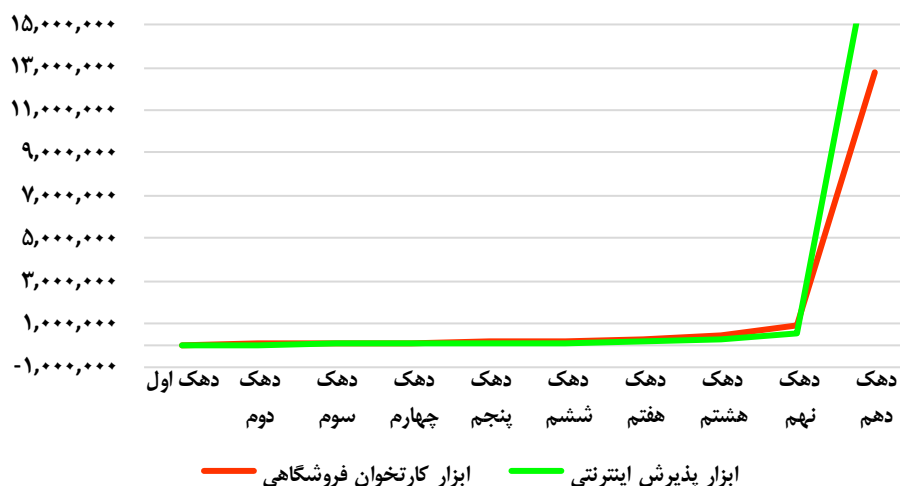
جدول ۱۵-۲ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت خرید کالا و خدمات به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاه	
۹,۳۰۱/۹۰	۱۷,۴۱۷/۴۱	دهک اول
۲۴,۶۱۵/۰۲	۴۱,۲۷۳/۲۴	دهک دوم
۴۹,۱۴۱/۱۴	۶۴,۸۴۴/۴۳	دهک سوم
۵۶,۰۹۰/۶۷	۹۸,۶۷۴/۷۳	دهک چهارم
۷۵,۰۶۵/۲۴	۱۴۳,۱۶۴/۹۸	دهک پنجم
۹۷,۷۹۱/۱۶	۲۰۹,۲۵۷/۴۴	دهک ششم
۱۳۳,۴۹۸/۸۷	۳۰۸,۲۱۹/۶۴	دهک هفتم
۲۲۳,۱۱۰/۳۶	۴۹۰,۰۰۴/۸۰	دهک هشتم
۵۵۸,۷۸۳/۶۳	۹۴۶,۵۸۷/۷۹	دهک نهم
۱۹,۵۸۲,۶۸۱/۰۸	۱۲۸,۰۳,۹۱۷/۵۲	دهک دهم

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش موبایلی ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های خرید کالا و خدمات در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت خرید کالا و خدمات اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۹۰ درصد تراکنش‌ها (۹ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه و اینترنتی مربوط به خرید کالا و خدمات با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۱۵-۲ در شکل ۱۷-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۱۷-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - اسفند ۱۳۹۷

در شکل ۱۷-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۹,۵۸۲,۶۸۱/۰۸ ریال بوده است.

جدول ۱۶-۲ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

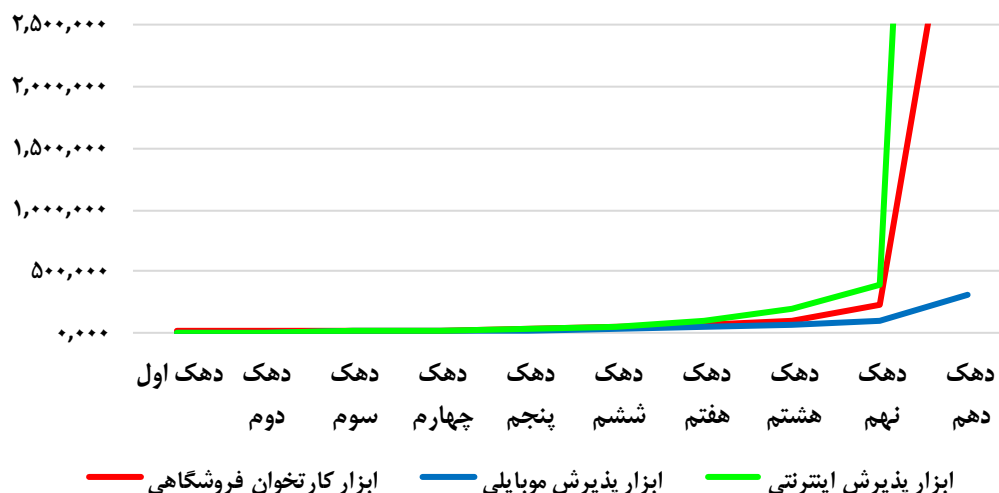
جدول ۱۶-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه به ازای هر ابزار پذیرش

متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			دهک قیمتی
ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	ابزار کارتخوان فروشگاهی	
۹,۷۸۰/۱۸	۹,۶۳۵/۵۵	۱۳,۷۱۰/۳۹	دهک اول
۱۰,۰۳۷/۰۷	۱۰,۴۸۷/۶۹	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک دوم
۱۵,۰۳۵/۵۳	۱۵,۶۱۷/۶۰	۲۰,۰۰۰/۰۰	دهک سوم
۲۰,۸۳۹/۰۳	۲۰,۰۰۰/۰۰	۲۰,۱۱۷/۰۱	دهک چهارم
۳۹,۰۳۷/۶۰	۲۱,۱۰۸/۳۰	۴۵,۱۱۰/۶۸	دهک پنجم
۵۷,۷۰۴/۵۴	۳۶,۷۵۲/۵۱	۵۰,۰۰۰/۰۰	دهک ششم
۱۰۸,۰۰۸/۵۱	۵۰,۸۶۷/۴۶	۷۳,۳۸۲/۶۳	دهک هفتم

۱۹۶،۶۱۸/۸۶	۶۸،۲۲۷/۳۵	۱۰۵،۴۷۶/۵۲	دهک هشتم
۳۹۵،۹۰۹/۵۹	۱۰۹،۷۰۴/۵۶	۲۳۰،۵۰۰/۴۱	دهک نهم
۱۴،۳۲۴،۷۹۱/۷۸	۳۰۸،۳۷۴/۲۷	۴،۳۸۴،۲۸۹/۷۲	دهک دهم

با توجه به اطلاعات جدول ۱۶-۲ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و نیز ابزار پذیرش موبایلی به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه‌های، خرید کارت شارژ ۲۰،۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (دو دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد و ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) با مبلغ ۵۰،۰۰۰ ریالی انجام گرفته است. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش موبایلی با مبلغ ۲۰،۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۴۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ تلفن همراه - اسفند ۱۳۹۷

در شکل ۱۸-۲ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۴,۳۲۴,۷۹۱/۷۸ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاهی در حدود ۴,۳۸۴,۲۸۹/۷۲ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش موبایلی متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۳۰۸,۳۷۴/۲۷ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

۳. کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکش های ناتمام از یک سو و افزایش دسترس پذیری حس شده خدمات و دسترس پذیری زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳,۱. سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^{۱۳}، "خطای پذیرندگی"^{۱۴}، "خطای شاپرکی"^{۱۵}، "خطای کاربری"^{۱۶} و "خطای کسب و کار"^{۱۷} طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطادار) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۱/۶۹ درصدی تراکنش‌های موفق و ۸/۳۱ درصدی خطاهای رخ داده در اسفند ۹۷ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - اسفند ۹۷

نوع تراکنش	تعداد	سهم از کل تراکنش‌ها
تراکنش‌های موفق	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۹۱/۶۹٪
تراکنش‌های ناموفق	۲۰۰,۹۷۰,۱۸۸	۸/۳۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۴۱۹,۴۷۱,۷۳۳	۱۰۰/۰۰٪

۳,۲. آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در دو ماه بهمن و اسفند ۱۳۹۷ در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^{۱۳} علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^{۱۴} علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^{۱۵} علت خطا سوئیچ شرکت شاپرک می‌باشد.

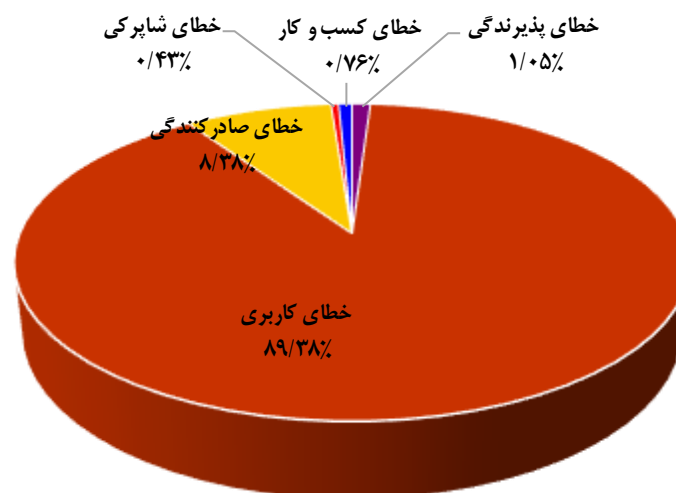
^{۱۶} علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

^{۱۷} رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	بهمن ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۷	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۲,۷۶۳,۵۲۱	۲,۱۰۲,۹۶۱	-۲۳/۹۰٪
خطای کاربری	۱۶۸,۵۶۸,۵۹۲	۱۷۹,۶۲۸,۲۱۲	۶/۵۶٪
خطای صادرکنندگی	۱۳,۶۳۰,۰۰۲	۱۶,۸۳۲,۸۶۴	۲۳/۵۰٪
خطای شاپرکی	۷۴۲,۳۷۹	۸۷۲,۰۱۷	۱۷/۴۶٪
خطای کسب و کار	۱,۴۹۴,۱۷۹	۱,۵۳۴,۱۳۴	۲/۶۷٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۱۸۷,۱۹۸,۶۷۳	۲۰۰,۹۷۰,۱۸۸	۷/۳۶٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۱۲/۵۰٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰	۲,۴۱۹,۴۷۱,۷۳۳	۱۲/۰۵٪

بر اساس اطلاعات جدول ۳-۲ ملاحظه می‌شود که در اسفند ماه ۱۳۹۷ تعداد خطاها در گروه خطاهای پذیرندگی و کسب و کار با کاهش همراه بوده است.

شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - اسفند ۱۳۹۷

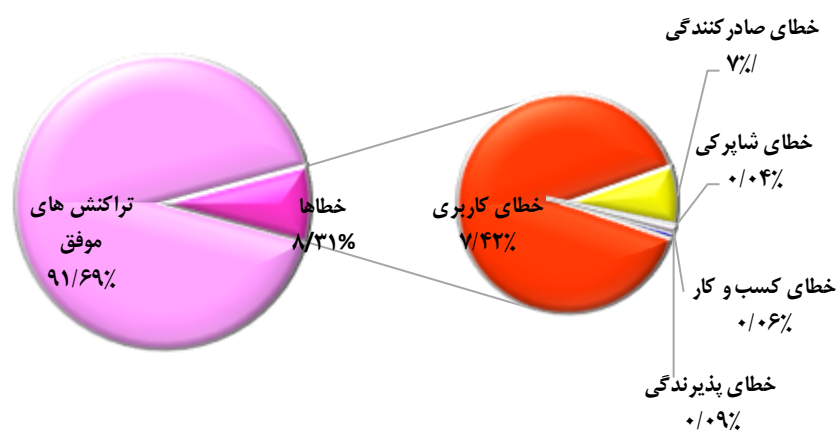
همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات جدول ۳-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۹/۳۸ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به

عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - اسفند ۱۳۹۷

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	تراکنش‌های موفق	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵
ناموفق	خطای پذیرندگی	۲,۱۰۲,۹۶۱
	خطای کاربری	۱۷۹,۶۲۸,۲۱۲
	خطای صادرکنندگی	۱۶,۸۳۲,۸۶۴
	خطای شاپرکی	۸۷۲,۰۱۷
	خطای کسب و کار	۱,۵۳۴,۱۳۴
	تعداد کل تراکنش‌ها	۲,۴۱۹,۴۷۱,۷۳۳
		۹۱/۶۹%
		۰/۰۹%
		۷/۴۲%
		۰/۷۰%
		۰/۰۴%
		۰/۰۶%
		۱۰۰/۰۰%

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل ۳-۲ به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۳-۲ فوق ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۴ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۴۳ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در دو ماه بهمن و اسفند ۱۳۹۷ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش‌ها اسفند ۱۳۹۷	سهم از کل تراکنش‌ها بهمن ۱۳۹۷	نوع تراکنش و انواع خطا	
-۰/۰۴۱٪	۰/۰۹٪	۰/۱۳٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۳۸۳٪	۷/۴۲٪	۷/۸۱٪	خطای کاربری	
۰/۰۶۴٪	۰/۷۰٪	۰/۶۳٪	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۰۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	خطای شاپرکی	
-۰/۰۰۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۷٪	کسب و کار	
-۰/۳۶۳٪	۸/۳۱٪	۸/۶۷٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
۰/۳۶۳٪	۹۱/۶۹٪	۹۱/۳۳٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	موفق
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین کاهش سهم تراکنش‌های موفق و گروه خطایی صادر کنندگی در مقابل افزایش سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌های اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه می‌باشد.

۳.۳. دسترسی‌پذیری حس شده خدمات

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص دسترسی‌پذیری حس شده

خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص دسترس‌پذیری حس شده خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ دسترس‌پذیری حس شده خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

اسفند ۱۳۹۶		بهمن ۱۳۹۷		اسفند ۱۳۹۷		تراکنش‌های موفق
تعداد تراکنش‌ها	دسترس‌پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس‌پذیری حس شده	تعداد تراکنش	دسترس‌پذیری حس شده	
۱,۹۱۸,۴۳۷,۶۷۸	۹۷/۰۹٪	۲,۱۴۰,۵۹۰,۳۶۹	۹۹/۱۴٪	۲,۳۹۸,۱۳۹,۷۵۷	۹۹/۱۲٪	تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^{۱۸}
۱,۹۷۵,۲۳۹,۶۰۹	۹۷/۰۹٪	۲,۱۵۸,۴۷۸,۰۷۱	۹۹/۹۷٪	۲,۴۱۸,۵۹۹,۷۱۶	۹۹/۹۶٪	تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^{۱۹}
۱,۹۷۶,۰۳۶,۲۶۴	-	۲,۱۵۹,۲۲۰,۴۵۰	-	۲,۴۱۹,۴۷۱,۷۳۳	-	تعداد کل تراکنش

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۶ درصدی خدمات شرکت شاپرک در اسفند ۱۳۹۷ می‌باشد که نسبت به اسفند ۱۳۹۶ تغییر ۲/۰۳ درصدی و نسبت به بهمن ۱۳۹۷ رشد ۰/۰۲- درصدی داشته است.

۳,۴. آنالیز تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^{۲۰} رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت

^{۱۸} تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

^{۱۹} تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

^{۲۰} تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سوئیچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

تغییرات	اسفند ۱۳۹۷	بهمن ۱۳۹۷	تراکنش‌های ناتمام
۴/۵۳٪	۵۲۴,۷۴۸	۵۰۲,۰۲۲	تعداد تراکنش‌های ناتمام
۱۲/۵۰٪	۲,۲۱۸,۵۰۱,۵۴۵	۱,۹۷۲,۰۲۱,۷۷۷	تعداد کل تراکنش‌ها
-۰/۰۰۱۸٪	۰/۰۲۴٪	۰/۰۲۵٪	نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها

*در گزارش‌های پیشین، از عنوان "تراکنش معوق" به جای "تراکنش ناتمام" استفاده شده بود

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام اسفند ماه نسبت به بهمن ماه با رشد ۴/۵۳ درصدی همراه بوده است. همزمان با رشد ۱۲/۵۰ درصدی تعداد تراکنش‌های موفق در اسفند ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با افزایش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۱۸- درصدی را تجربه نموده است.

بررسی عملکرد کلی شرکتهای ارائه دهنده خدمات پرداخت

۴. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

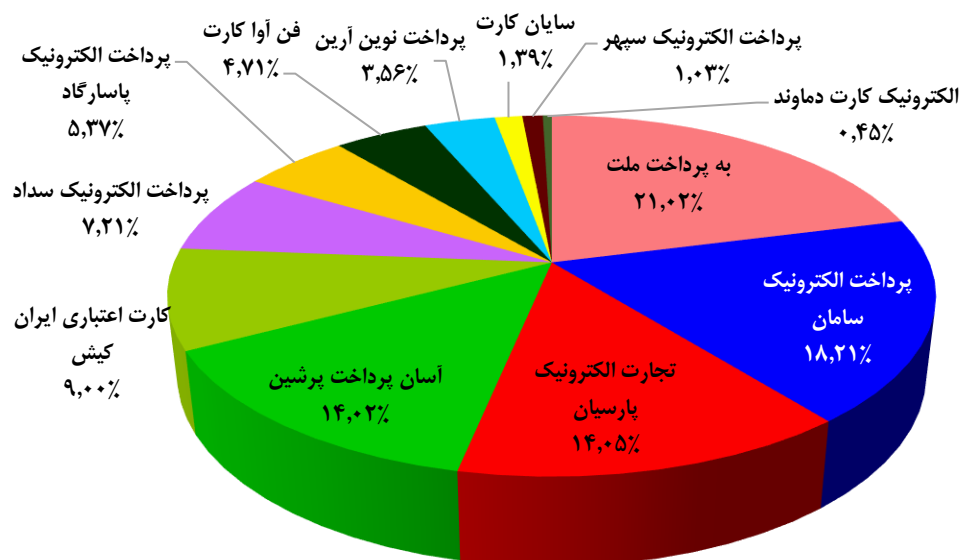
در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاه‌ی تحلیل می‌شود.

۴,۱. بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

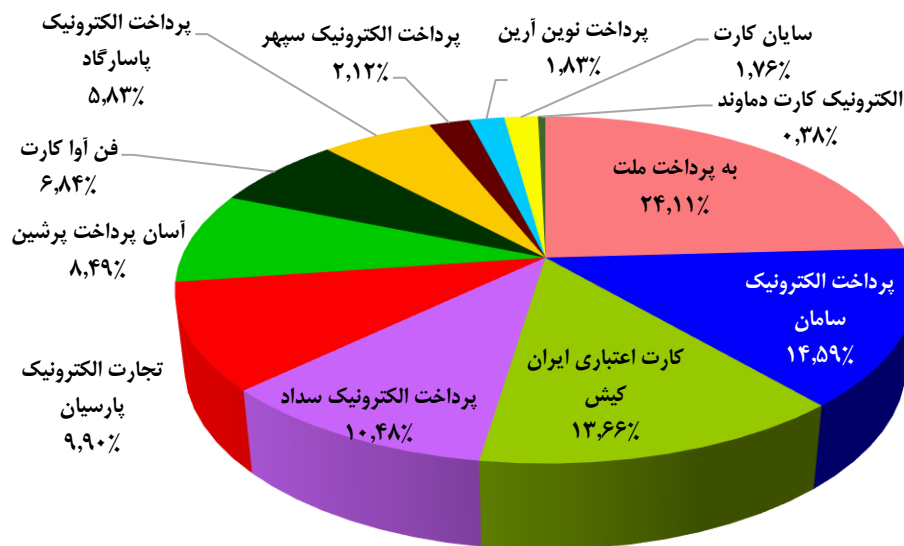
به‌منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴,۱,۱. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک کارتی، در دو شکل ۴-۱ و شکل ۴-۲ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷

شکل ۲-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که در دو شکل فوق ملاحظه می‌گردد، شرکت "به‌پرداخت ملت" با سهم ۲۱/۰۲ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۴/۱۱ درصدی از مبلغ آن‌ها همچنان بیشترین سهم را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست هر دو بازار قرار گرفته است. اختلاف سهم مبلغی نزدیک به ده درصد بین دو شرکت نخست بازار، نقش شرکت "به‌پرداخت ملت" را در میزان ارزش ریالی تراکنش‌های پرداخت کارت به روشنی نشان می‌دهد. این در حالی‌ست که شاخص فوق در مولفه تعدادی رقمی در حدود سه درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش بهمن ماه، حکایت از آن دارد که هرچند نوسانات این سهم‌ها چندان قابل توجه نیست ولیکن در مولفه سهم تعدادی بین شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" و در مولفه سهم مبلغی بین شرکت‌های "سایان کارت" و "پرداخت نوین آرین" جابجایی صورت پذیرفته است.

۴,۱,۲. سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

طبق انتظار در اسفند ماه افزایش طبیعی پایان سال در میزان تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های PSP نیز مشاهده می‌شود. در این ماه همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۲۳/۱۴ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

اما رشد تراکنش‌های اینترنتی نسبت به رشد تراکنش‌های کل شبکه چندان قابل توجه نمی‌باشد. به دلیل رفتار کاهشی برخی از شرکت‌های PSP در این بازار، نرخ رشد کمتر از سه درصد در آن گزارش می‌شود. عملکرد مثبت شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در این رشد تاثیرگذار بوده است. در نهایت شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۳۱/۵۲ درصد از سهم بازار، همچنان در اسفند ماه نیز به‌عنوان ارائه‌دهنده‌ی خدمات به بیشترین تعداد تراکنش‌های اینترنتی محسوب می‌گردد.

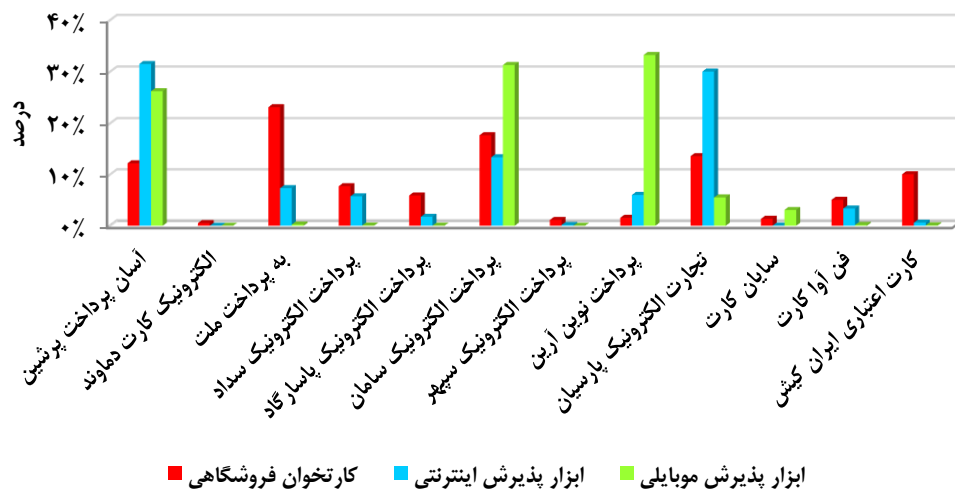
همسو با افزایش حجم تراکنش‌های موبایلی در عمده‌ی شرکت‌ها، بازار تراکنش‌های این ابزار نیز در کل شبکه رشد مثبتی بالغ بر سه درصد داشته است. در این تراکنش‌ها دو شرکت "سایان کارت" و "پرداخت الکترونیک سامان" و تا حدودی شرکت "پرداخت نوین آرین" با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها، عملکرد مطلوبی را نشان می‌دهند. همچنان در اسفند ماه شرکت "پرداخت نوین آرین" با پوشش ۳۳/۲۶ درصد از سهم تعدادی تراکنش‌های موبایلی، به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار فوق شناخته می‌شود.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش-بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارخوان فروشگاه‌های			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۶۸٪	۱۲/۲۰٪	-۰/۴۸٪	۳۰/۳۷٪	۳۱/۵۲٪	۱/۱۵٪	۲۹/۰۵٪	۲۶/۲۴٪	-۲/۸۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۱٪	۰/۵۱٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۳/۴۲٪	۲۳/۱۴٪	-۰/۲۸٪	۹/۴۴٪	۷/۳۵٪	-۲/۰۹٪	۰/۲۳٪	۰/۲۴٪	۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۶۷٪	۷/۷۴٪	۰/۰۶٪	۶/۰۹٪	۵/۷۶٪	-۰/۳۳٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۷۹٪	۵/۹۲٪	۰/۱۳٪	۱/۵۵٪	۱/۷۶٪	۰/۲۱٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۶۵٪	۱۷/۶۹٪	۰/۰۴٪	۱۴/۳۸٪	۱۳/۳۸٪	-۱/۰۰٪	۳۰/۵۳٪	۳۱/۳۲٪	۰/۷۸٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۰۸٪	۱/۱۴٪	۰/۰۶٪	۰/۱۴٪	۰/۱۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱/۴۶٪	۱/۵۷٪	۰/۱۱٪	۶/۳۴٪	۶/۰۳٪	-۰/۳۱٪	۳۳/۲۲٪	۳۳/۲۶٪	۰/۰۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۸۴٪	۱۳/۶۰٪	-۰/۲۴٪	۲۸/۵۲٪	۳۰/۰۵٪	۱/۵۲٪	۵/۵۴٪	۵/۵۳٪	۰/۰۰٪
سایان کارت	۱/۳۶٪	۱/۳۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۱۸٪	۳/۰۹٪	۲/۲۲٪
فن آوا کارت	۴/۸۲٪	۵/۰۷٪	۰/۲۵٪	۲/۳۴٪	۳/۳۷٪	۱/۰۳٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۸۳٪	۱۰/۰۶٪	۰/۲۳٪	۰/۸۰٪	۰/۶۱٪	-۰/۱۹٪	۰/۳۲٪	۰/۰۹٪	-۰/۲۳٪

همانگونه که در جدول ۴-۱ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های کارخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش موبایلی در اسفند ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته به ترتیب با رقم ۰/۴۸ و ۲/۸۱ درصد کاهش در شرکت "آسان پرداخت پرشین" گزارش شده است. افزایش سهم تعدادی در تراکنش‌های موبایلی شرکت "سایان کارت" نیز قابل توجه می‌باشد. این شرکت طی اسفند ماه در این بازار عملکرد مطلوبی از خود نشان داده است. در ماه جاری بالاترین اختلاف سهم تعدادی تراکنش‌های اینترنتی در شرکت "به پرداخت ملت" با رقمی معادل ۲/۰۹ درصد ریزش مشاهده می‌شود.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴-۳ نمایش داده شده است.

شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۲-۴ ارائه شده است. به‌طور کلی در این ماه همانند بهمن ماه، در ارزش ریالی تراکنش‌های هر سه ابزار افزایش اتفاق افتاده است. عمده‌ی شرکت‌ها در مبالغ تراکنش‌های خود به ازای همه‌ی ابزارها رشد داشته‌اند. در این ماه همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" با پوشش ۶۳/۲۳ درصدی از مبالغ بازار کارخوان فروشگاه‌ی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

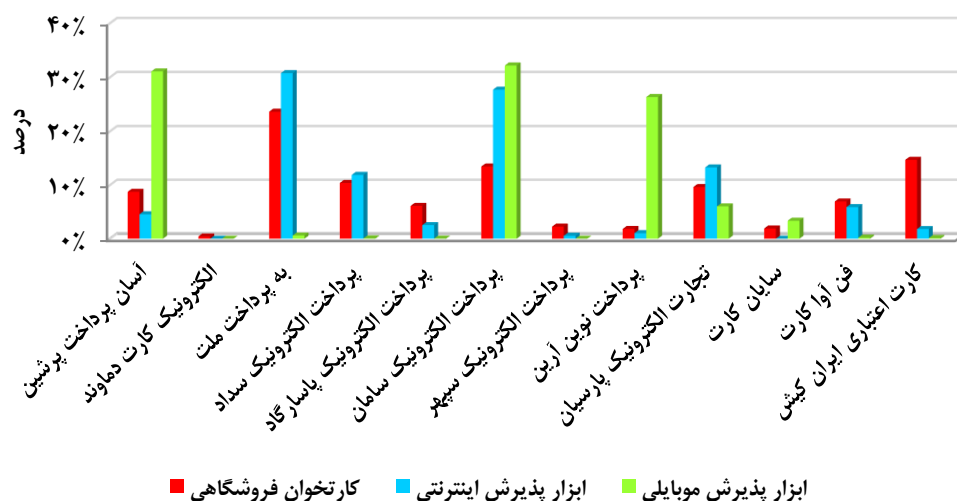
از سویی دیگر اطلاعات جدول زیر مبین آن است که در اسفند ماه متاثر از عملکرد افزایشی دو شرکت "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب در ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی، تغییری در نام شرکت‌های دارنده‌ی بیشترین سهم بازار مبلغی آن‌ها نسبت به ماه گذشته رخ داده است. از این رو در ماه جاری شرکت "به پرداخت ملت" با رقمی معادل با ۳۰/۷۶ درصد بالاترین سهم بازار مبلغی تراکنش‌های اینترنتی را کسب نموده است و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهمی معادل با ۳۲/۱۹ درصد بخش قابل توجهی از بازار مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را پشتیبانی می‌نماید. لازم به توضیح است اختلاف سهم مبلغی این شرکت‌ها با شرکت‌های نخست بازار در ماه گذشته بسیار اندک گزارش می‌شود. از این رو رقابت در این حوزه بین برخی از شرکت‌ها قابل مشاهده است.

جدول ۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی		
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۸۶٪	۸/۷۵٪	-۰/۱۱٪	۴/۳۳٪	۴/۵۵٪	۰/۲۲٪	۳۳/۷۰٪	۳۱/۰۹٪	-۲/۶۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۷٪	۰/۴۲٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۴/۱۱٪	۲۳/۶۳٪	-۰/۴۸٪	۲۹/۲۰٪	۳۰/۷۶٪	۱/۵۷٪	۰/۴۵٪	۰/۶۰٪	۰/۱۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۰/۲۱٪	۱۰/۳۹٪	۰/۱۹٪	۱۱/۱۵٪	۱۱/۸۸٪	۰/۷۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۹۷٪	۶/۱۲٪	۰/۱۴٪	۲/۳۵٪	۲/۵۴٪	۰/۱۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۲۲٪	۱۳/۴۵٪	۰/۲۳٪	۳۱/۴۲٪	۲۷/۷۰٪	-۳/۷۱٪	۳۲/۱۱٪	۳۲/۱۹٪	۰/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۲۱٪	۲/۲۶٪	۰/۰۴٪	۰/۲۷٪	۰/۵۴٪	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱/۷۶٪	۱/۸۲٪	۰/۰۶٪	۱/۱۵٪	۱/۰۴٪	-۰/۱۲٪	۲۵/۹۵٪	۲۶/۳۵٪	۰/۴۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۵۴٪	۹/۶۳٪	۰/۱۰٪	۱۳/۱۴٪	۱۳/۲۸٪	۰/۱۳٪	۵/۷۵٪	۶/۰۳٪	۰/۲۸٪
سایان کارت	۲/۰۸٪	۱/۹۰٪	-۰/۱۸٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۷۷٪	۳/۳۴٪	۲/۵۷٪
فن آوا کارت	۶/۷۲٪	۶/۹۴٪	۰/۲۲٪	۵/۲۸٪	۵/۸۹٪	۰/۶۰٪	۰/۱۳٪	۰/۱۹٪	۰/۰۷٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۹۴٪	۱۴/۶۹٪	-۰/۲۵٪	۱/۶۹٪	۱/۸۰٪	۰/۱۱٪	۱/۰۶٪	۰/۱۲٪	-۰/۹۳٪

همانگونه که در جدول ۲-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در ماه اسفند نسبت به بهمن در شرکت "به پرداخت ملت" با عددی معادل با ۰/۴۸ درصد کاهش گزارش شده است. این تغییرات در تراکنش‌های اینترنتی و موبایلی در چند شرکت نوسان بیشتری نشان می‌دهد. بالاترین اختلاف در سهم ارزش ریالی تراکنش‌های اینترنتی را شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ۳/۷۱ درصد ریزش نشان می‌دهد. شاخص مذکور در بازار مبلغی تراکنش‌های موبایلی نیز با رقم منفی ۲/۶۱ درصد در شرکت "آسان پرداخت پرشین" ملاحظه می‌شود.

لازم به توضیح است تغییرات سهم مبلغی تراکنش‌های شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در مقایسه با سهم تعدادی لزوماً همسو نبوده و حتی میزان آن‌ها نیز هم اندازه نیستند. شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در اسفند ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه ابزارهای پذیرش بسیار ناچیز است.

۴.۱.۳ سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

طبق انتظار ماه پایانی سال، در حوزه تراکنش‌های خرید عملکرد تمامی شرکت‌ها مثبت ارزیابی شده است؛ هرچند رقم این رشد نسبت به مدت مشابه در سال گذشته هم در کل شبکه و هم در هریک از شرکت‌ها کمتر گزارش می‌شود. رکود اقتصادی علت این امر بیان می‌گردد. بالاترین افزایش در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش می‌شود. در اسفند ماه این شرکت همچنان با پوشش ۲۲/۹۲ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین سهم را در اختیار دارد. شرکت فوق همانند گذشته با کسب ۱۸/۸۴ درصد از سهم بازار تراکنش‌های مانده‌گیری،

به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها نیز خدمت ارائه می‌دهد. در ماه جاری تراکنش‌های مانده‌گیری در تمامی شرکت‌ها رشد داشته است.

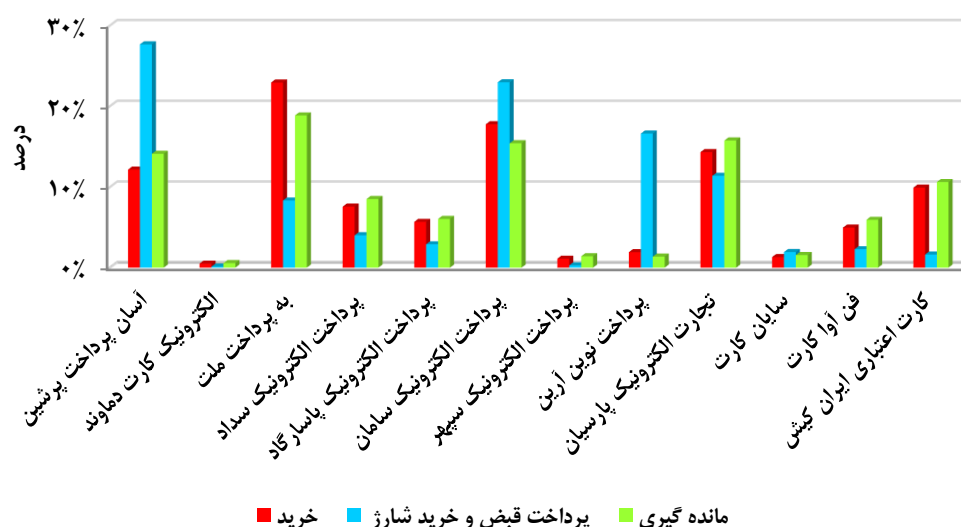
در حوزه تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز به غیر از دو شرکت، عملکرد سایر شرکت‌ها افزایشی ارزیابی شده است. شرکت "سایان کارت" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ بالاترین افزایش را نشان می‌دهد. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۲۷/۶۵ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده است.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۱۲/۵۸٪	۱۲/۱۴٪	-۰/۴۴٪	۲۹/۱۶٪	۲۷/۶۵٪	-۱/۵۱٪	۱۳/۸۱٪	۱۴/۰۹٪	۰/۲۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۹٪	۰/۴۹٪	۰/۱۱٪	۰/۱۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۱٪	۰/۴۹٪	۰/۵۶٪	۰/۰۷٪
به پرداخت ملت	۲۳/۳۱٪	۲۲/۹۲٪	-۰/۳۹٪	۸/۴۰٪	۸/۳۱٪	-۰/۰۹٪	۱۸/۹۵٪	۱۸/۸۴٪	-۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۵۳٪	۷/۵۶٪	۰/۰۳٪	۳/۸۴٪	۴/۰۰٪	۰/۱۶٪	۸/۳۸٪	۸/۴۹٪	۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۴۸٪	۵/۶۶٪	۰/۱۸٪	۲/۹۰٪	۲/۸۹٪	-۰/۰۲٪	۶/۰۰٪	۶/۰۳٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۷/۷۴٪	۱۷/۷۵٪	۰/۰۱٪	۲۲/۵۹٪	۲۲/۹۵٪	۰/۳۵٪	۱۵/۷۱٪	۱۵/۴۱٪	-۰/۳۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۰۳٪	۱/۱۰٪	۰/۰۷٪	۰/۲۷٪	۰/۲۸٪	۰/۰۱٪	۱/۳۶٪	۱/۴۱٪	۰/۰۵٪
پرداخت نوین آراین	۱/۸۷٪	۱/۹۲٪	۰/۰۵٪	۱۶/۴۹٪	۱۶/۶۰٪	۰/۱۱٪	۱/۳۰٪	۱/۳۶٪	۰/۰۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴/۴۸٪	۱۴/۳۰٪	-۰/۱۸٪	۱۱/۵۸٪	۱۱/۳۷٪	-۰/۲۱٪	۱۶/۱۰٪	۱۵/۷۴٪	-۰/۳۶٪
سایان کارت	۱/۲۹٪	۱/۳۰٪	۰/۰۱٪	۰/۸۶٪	۱/۹۳٪	۱/۰۷٪	۱/۶۰٪	۱/۵۶٪	-۰/۰۴٪
فن آوا کارت	۴/۶۴٪	۴/۹۶٪	۰/۳۲٪	۲/۱۳٪	۲/۲۸٪	۰/۱۵٪	۵/۷۲٪	۵/۹۲٪	۰/۲۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۹/۶۶٪	۹/۹۰٪	۰/۲۴٪	۱/۶۷٪	۱/۶۲٪	-۰/۰۵٪	۱۰/۵۹٪	۱۰/۶۰٪	۰/۰۱٪

همانگونه که در جدول ۳-۴ ملاحظه می‌شود، بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های خرید و پرداخت قبض و خرید شارژ در ماه اسفند ۹۷ نسبت به بهمن ماه به ترتیب با کاهش ۰/۴۴ و ۱/۵۱ درصدی در شرکت "آسان پرداخت پرشین" گزارش می‌شود. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز در سهم تراکنش‌های مانده‌گیری خود با کاهش ۰/۳۶ درصدی مواجه شده است.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اسفند ۱۳۹۷

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در اسفند ماه شرکت "به پرداخت ملت" همچنان با پوشش ۲۴/۸۹ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، به عنوان بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. در این ماه طبق الگوی اسفند بر ارزش ریالی تراکنش‌های خرید تمامی شرکت‌ها افزوده شده است.

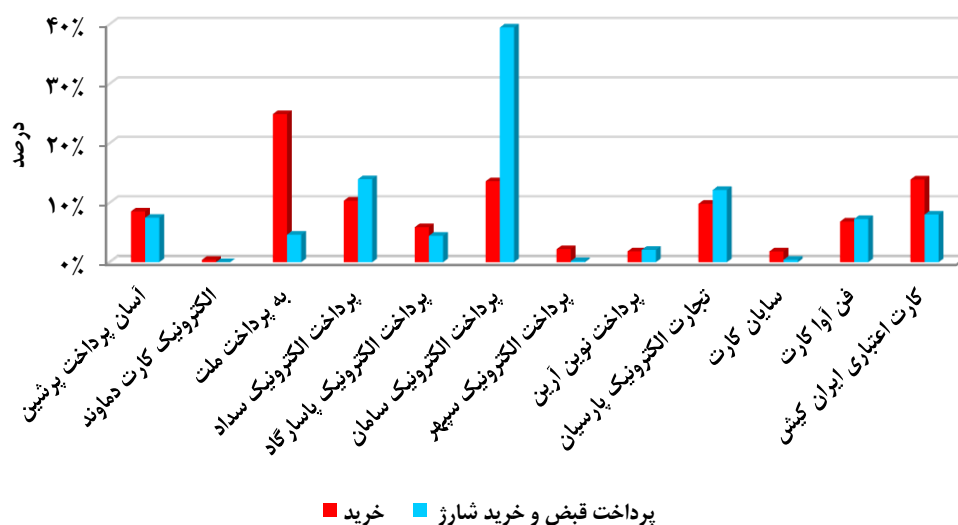
در ماه جاری به غیر از یک شرکت، در سایر شرکت‌ها افزایش مبالغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مشاهده می‌شود. در قیاس با سایر شرکت‌ها، دو شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" و "فن آوا کارت" نسبت به ماه گذشته رقم بالاتری از طریق تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خود جابجا نموده‌اند. در اسفند ماه همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم مبلغی ۳۹/۴۶ درصد، از بالاترین میزان مبالغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس-بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت			سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
۸/۵۸٪	۸/۵۳٪	-۰/۰۵٪	۸/۱۴٪	۷/۴۶٪	-۰/۶۸٪	۸/۵۸٪	۷/۴۶٪	-۰/۶۸٪
۰/۳۵٪	۰/۴۰٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۳۵٪	۰/۰۱٪	-۰/۳۴٪
۲۵/۲۸٪	۲۴/۸۹٪	-۰/۳۹٪	۵/۰۲٪	۴/۶۲٪	-۰/۳۹٪	۲۵/۲۸٪	۴/۶۲٪	-۰/۳۹٪
۱۰/۲۵٪	۱۰/۳۴٪	-۰/۰۹٪	۱۰/۳۲٪	۱۳/۹۴٪	۳/۶۳٪	۱۰/۲۵٪	۱۳/۹۴٪	۳/۶۳٪
۵/۷۳٪	۵/۸۸٪	-۰/۱۵٪	۳/۷۸٪	۴/۴۴٪	-۰/۶۶٪	۵/۷۳٪	۴/۴۴٪	-۰/۶۶٪
۱۳/۵۵٪	۱۳/۶۰٪	-۰/۰۵٪	۴۳/۹۹٪	۳۹/۴۶٪	-۴/۵۳٪	۱۳/۵۵٪	۳۹/۴۶٪	-۴/۵۳٪
۲/۱۲٪	۲/۲۰٪	-۰/۰۷٪	۰/۲۰٪	۰/۱۹٪	-۰/۰۱٪	۲/۱۲٪	۰/۱۹٪	-۰/۰۱٪
۱/۷۷٪	۱/۸۲٪	-۰/۰۵٪	۲/۲۵٪	۲/۰۷٪	-۰/۱۸٪	۱/۷۷٪	۲/۰۷٪	-۰/۱۸٪
۹/۷۲٪	۹/۸۱٪	-۰/۰۹٪	۱۲/۲۱٪	۱۲/۱۳٪	-۰/۰۸٪	۹/۷۲٪	۱۲/۱۳٪	-۰/۰۸٪
۱/۹۸٪	۱/۸۲٪	-۰/۱۶٪	۰/۲۵٪	۰/۴۱٪	-۰/۱۶٪	۱/۹۸٪	۰/۴۱٪	-۰/۱۶٪
۶/۷۱٪	۶/۸۳٪	-۰/۱۲٪	۳/۷۲٪	۷/۲۶٪	۳/۵۳٪	۶/۷۱٪	۷/۲۶٪	۳/۵۳٪
۱۳/۹۵٪	۱۳/۸۹٪	-۰/۰۶٪	۱۰/۱۰٪	۸/۰۰٪	-۲/۱۰٪	۱۳/۹۵٪	۸/۰۰٪	-۲/۱۰٪

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در اسفند ماه ۹۷ و ماه بهمن با رقمی برابر با ۰/۳۹ درصد کاهش در شرکت "به پرداخت ملت" اتفاق افتاده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با ریزش قابل توجه ۴/۵ درصدی در سهم مبلغی تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خود، بالاترین تفاضل را نشان داده است.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در اسفند ماه ۱۳۹۷ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اسفند ۱۳۹۷

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" همچنان کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت بسیار ناچیز است.

۴,۱,۴. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد و هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه می‌شود تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ را منعکس نموده است.

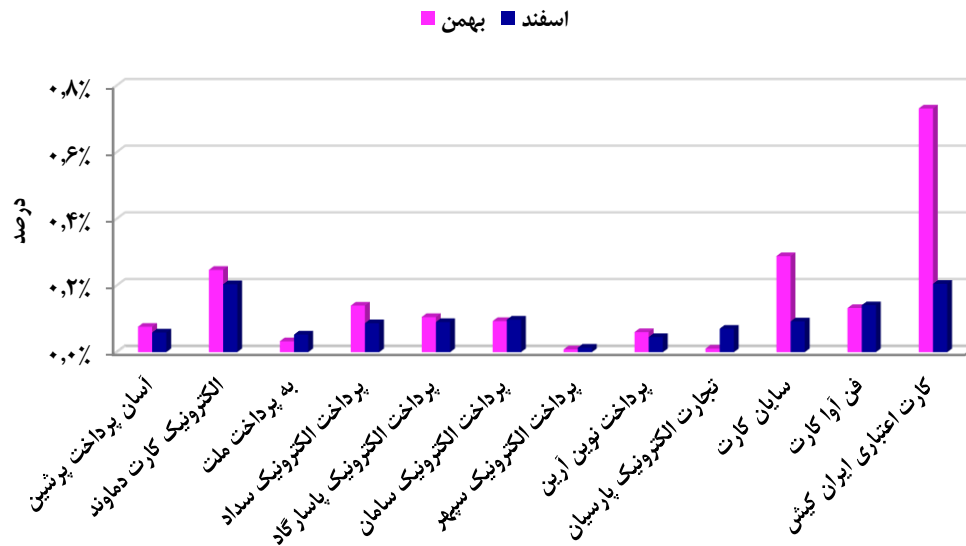
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	اسفند	بهمن	
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۷۶٪	۰/۰۵۹٪	-۰/۰۱۷٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴۷٪	۰/۲۰۴٪	-۰/۰۴۳٪
به پرداخت ملت	۰/۰۳۳٪	۰/۰۵۳٪	۰/۰۲۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۱۴۰٪	۰/۰۸۷٪	-۰/۰۵۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۱۰۵٪	۰/۰۹۰٪	-۰/۰۱۵٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۹۳٪	۰/۰۹۸٪	۰/۰۰۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۰۹٪	۰/۰۱۳٪	۰/۰۰۵٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۶۰٪	۰/۰۴۵٪	-۰/۰۱۵٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۱۱٪	۰/۰۷۰٪	۰/۰۶۰٪
سایان کارت	۰/۲۸۸٪	۰/۰۹۲٪	-۰/۱۹۶٪
فن آوا کارت	۰/۱۳۲٪	۰/۱۴۱٪	۰/۰۰۸٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۷۳۱٪	۰/۲۰۵٪	-۰/۵۲۶٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه اسفند همچنان شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به‌دست آورده است. پس از این شرکت با سهم ۰/۰۱۳ درصدی تعداد خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها، شرکت‌های "پرداخت نوین آراین" و "به‌پرداخت ملت" نیز با کسب رقمی در حدود ۰/۰۵ درصد در جایگاه بعدی از منظر کمترین میزان شاخص قرار گرفته‌اند. در ماه جاری شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" علی‌رغم ثبت بیشترین کاهش، ولیکن مجدداً بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد. با توجه به کم شدن خطای پذیرندگی در بیشتر شرکت‌ها، کاهش رقم این شاخص در آن‌ها قابل انتظار بوده است. خوشبختانه در اسفند ماه علی‌رغم افزایش تراکنش‌های طبیعی ماه پایانی سال، اما در حدود ۲۴ درصد از خطای پذیرندگی شبکه کاسته شده است. این درحالی است که طی مدت مشابه در سال گذشته عملکرد سوییچ شرکت‌ها و حجم خطای پذیرندگی ارسال شده از سوی آن‌ها به‌گونه‌ای بوده است که منجر به

دو برابر شدن میزان این نوع از خطاها در شبکه‌ی پرداخت نسبت به بهمن ماه ۹۶ گشته بود. اطلاعات این جدول در شکل ۷-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۷-۴ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکش‌ها - بهمن و اسفند ۹۷

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، در شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" رخ داده و بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" تعلق داشته است.

۴،۱،۵. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن^{۲۱} به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن^{۲۲} سنجیده و بررسی می‌شود. شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

^{۲۱} Herfindahl-Hirshman Index

^{۲۲} برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

در جدول ۷-۴ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای اسفند سال ۹۷ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۷-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷

شاخص H-H و شرکت PSP		کارتخوان فروشگاه		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱۲	۱۴۹	۳۲	۹۹۳	۲۶	۶۸۸	۰	۰
۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۳	۵۳۶	۷	۵۴	۰	۰	۰	۰
۸	۶۰	۶	۳۳	۰	۰	۰	۰
۶	۳۵	۲	۳	۰	۰	۰	۰
۱۸	۳۱۳	۱۳	۱۷۹	۳۱	۹۸۱	۰	۰
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲	۲	۶	۳۶	۳۳	۱۱۰۶	۰	۰
۱۴	۱۸۵	۳۰	۹۰۳	۶	۳۱	۰	۰
۱	۲	۰	۰	۳	۱۰	۰	۰
۵	۲۶	۳	۱۱	۰	۰	۰	۰
۱۰	۱۰۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰
-	۱,۴۱۰	-	۲,۲۱۴	-	۲,۸۱۶	-	-

در اسفند ماه ۱۳۹۷ شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاه‌های عددی حدود ۱,۴۱۰ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۲۱۴ و ۲,۸۱۶ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست.

می‌باشد. به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" و پس از آن دو تا حدودی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت نوین آرین"، "پرداخت الکترونیک سامان" و نیز "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه اسفند ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در بهمن و اسفند ۹۷

کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی			HHI
بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	
۱،۴۳۰	۱،۴۱۰	-۲۰	۲،۱۱۸	۲،۲۱۴	۹۶	۲،۹۱۱	۲،۸۱۶	-۹۵	شاخص H-H

در ماه اسفند شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش اینترنتی افزایش و در دو ابزار دیگر کاهش نشان می‌دهد. این تغییرات در هیچ یک از ابزارهای پذیرش حایز اهمیت نمی‌باشد چراکه وضعیت تمرکز بازار هیچ کدام از آن‌ها تغییری پیدا نکرده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر رو به افزایش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. همانگونه که پیشتر بیان شد رفتار رو به رشد دو شرکت نخست بازار طی این ماه، در زیاد شدن تمرکز بازار ابزار پذیرش اینترنتی تاثیرگذار بوده است.

۴،۱،۶. اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای اسفند ۹۷ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار

هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۹-۴ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - اسفند ۹۷

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید شارژ		مانده گیری
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۱۲	۱۴۷	۲۸	۷۶۵	۱۴	۱۹۹
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۱	۰
به پرداخت ملت	۲۳	۵۲۵	۸	۶۹	۱۹	۳۵۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸	۵۷	۴	۱۶	۸	۷۲
پرداخت الکترونیک سامان	۶	۳۲	۳	۸	۶	۳۶
پرداخت الکترونیک سداد	۱۸	۳۱۵	۲۳	۵۲۷	۱۵	۲۳۷
پرداخت الکترونیک سپهر	۱	۱	۰	۰	۱	۲
پرداخت نوین آراین	۲	۴	۱۷	۲۷۶	۱	۲
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۴	۲۰۵	۱۱	۱۲۹	۱۶	۲۴۸
سایان کارت	۱	۲	۲	۴	۲	۲
فن آوا کارت	۵	۲۵	۲	۵	۶	۳۵
کارت اعتباری ایران کیش	۱۰	۹۸	۲	۳	۱۱	۱۱۲
شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۱,۴۱۱	-	۱,۸۰۱	-	۱,۳۰۱

در اسفند ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار تراکنش‌های خرید و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۴۱۱ و ۱,۳۰۱ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزارهاست؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های خرید و همچنین مانده‌گیری در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد.

برای این شاخص در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ رقمی حدود ۱,۸۰۱ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این نوع سرویس می‌باشد. به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت

الکترونیک سامان" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آراین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند.

اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه اسفند ۹۷ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در بهمن و اسفند ۹۷

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند
شاخص H-H	۱,۴۳۴	۱,۴۱۱	-۲۳	۱,۸۶۸	۱,۸۰۱	-۶۷	۱,۳۱۳	۱,۳۰۱
								اختلاف
								-۱۲

در ماه اسفند شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در هر سه نوع از تراکنش‌های شبکه‌ی پرداخت کاهش نشان می‌دهد. کم شدن این شاخص بیانگر رو به کاهش بودن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و بالا رفتن قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. رفتار رو به رشد شرکت "سایان کارت" از یک سو و عملکرد کاهشی شرکت "آسان پرداخت پرشین" از سویی دیگر در کم شدن تمرکز بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تاثیرگذار بوده است. به‌طور کلی تغییرات به‌گونه‌ای نبوده‌اند که شکل نوع تمرکز بازار را در آن‌ها عوض کنند.

۴,۲. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت-های موبایلی و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتخوان‌های فروشگاه‌ی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته و پس از آن به‌طور ویژه به عملکرد آن‌ها در کارتخوان فروشگاه‌ی توجه می‌شود.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر

شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۱۱-۴ ارائه شده است.

در اسفند ماه میزان ناچیزی بر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی شبکه‌ی پرداخت کارت کشور افزوده شده است. در ماه جاری برخی از شرکت‌ها کارتخوان فعال جدید در شبکه تعریف نموده‌اند و در بعضی دیگر نیز ریزش این نوع ابزار مشاهده می‌شود. شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با کسب سهم بازار ۱۵/۷۶ درصدی به‌عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی محسوب می‌گردد. در این ماه مجدداً شرکت "فن‌آوا کارت" بیشترین کارتخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی را تعریف نموده و در مقابل شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" بیشترین کاهش را در این گونه از کارتخوان‌های فروشگاه‌ها ثبت کرده است.

بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی نیز با رشدی بالغ بر دو درصد روبه‌رو بوده است. عمده‌ی شرکت‌ها بر تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی خود افزوده‌اند. از سویی دیگر همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با سهم بازار ۵۹/۸۱ درصدی از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف برخی از کارتخوان‌های فروشگاه‌ها خود به‌عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم‌افزار موبایلی خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم‌افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند.

در بازار ابزار پذیرش موبایلی نیز شرکت "به‌پرداخت ملت" با استمرار روند رو به رشد گذشته‌ی خود در این گونه از ابزارها، همچنان بخش عظیمی از سهم بازار ابزارهای موبایلی فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۹۲/۵۷ درصد در اختیار دارد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" که تعداد این گونه از ابزارهای خود را در شهریور ماه به بیش از ۱۵۰ برابر افزایش داده و با این رشد قابل ملاحظه، بازار ابزارهای موبایلی را دستخوش تغییر نموده بود، طی چند ماه اخیر اقدام به حذف برخی از ابزارهای مذکور کرده است. در مقابل آن همچنان شرکت "به‌پرداخت ملت" روند مثبت خود را با شتاب در این حوزه طی می‌نماید. در کل می‌توان گفت بازتعریف تعدادی

از کارتهای فروشگاهی در برخی از شرکتها به عنوان ابزار پذیرش موبایلی و همچنین ورود اپلیکیشنهای موبایلی به بازار پرداخت و رونق گرفتن بازار فین تکها عواملی هستند که منجر به رشد ابزارهای اینترنتی و موبایلی در صنعت پرداخت شدهاند.

جدول ۱۱-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتهای فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۸/۷۷٪	۸/۶۷٪	-۰/۱۰٪	۵۸/۹۷٪	۵۹/۸۱٪	-۰/۱۸٪	۷/۰۳٪	۶/۶۰٪	-۰/۴۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۵٪	۰/۵۸٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۰۰٪	۱۳/۱۸٪	۰/۱۸٪	۲/۱۴٪	۲/۱۹٪	۰/۰۲٪	۹۲/۱۵٪	۹۲/۵۷٪	۰/۴۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۴۵٪	۱۱/۱۲٪	-۰/۳۴٪	۴/۶۷٪	۲/۱۸٪	-۲/۵۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۸۷٪	۷/۷۸٪	-۰/۰۹٪	۰/۶۱٪	۰/۶۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۰۴٪	۱۴/۰۹٪	۰/۰۵٪	۴/۸۹٪	۵/۲۵٪	-۰/۳۱٪	۰/۳۴٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۰۸٪	۲/۰۹٪	۰/۰۱٪	۰/۴۰٪	۰/۴۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آرین	۲/۴۸٪	۲/۵۲٪	۰/۰۳٪	۴/۸۷٪	۵/۳۸٪	۰/۴۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۳/۸۱٪	۱۳/۸۹٪	۰/۰۸٪	۱/۶۲٪	۱/۹۳٪	۰/۲۹٪	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	-۰/۰۱٪
سایان کارت	۲/۱۹٪	۲/۱۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۷/۸۷٪	۸/۱۳٪	۰/۲۶٪	۰/۱۰٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۵/۸۶٪	۱۵/۷۶٪	-۰/۱۰٪	۲۱/۶۵٪	۲۲/۰۳٪	۰/۱۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪

همانگونه که جدول بالا نشان می دهد، ارقامی معادل با ۰/۳۴ و ۲/۵۵ درصد به ترتیب از سهم ابزار کارتهای فروشگاهی و ابزار پذیرش اینترنتی فعال سیستمی شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" کاسته شده است. سهم بازار ابزار پذیرش موبایلی بین دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در نوسان بوده است.

سهم هر یک از شرکت های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی تراکنش - دار در دو ماه متوالی بهمن و اسفند ۹۷ در جدول ۱۲-۴ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می گردد، در این ماه همچنان شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در ابزار کارتهای فروشگاهی تراکنش دار با کسب ۱۴/۷۸ درصد، بالاترین سهم را در اختیار دارد. این شرکت هم در تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی و

هم در کارتهخوان‌های تراکنش‌دار، با اختلاف اندکی نسبت به چند شرکت دیگر، بیشترین سهم را از آن خود نموده است. بالاترین افزایش در تعداد کارتهخوان‌های تراکنش‌دار شرکت "فن آواکارت" گزارش می‌شود.

در حوزه ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۴۵/۳۰ درصد از سهم بازار، از سایر شرکت‌ها پیشی گرفته است. در اسفند ماه تعداد ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار این شرکت برخلاف ابزارهای پذیرش اینترنتی فعال سیستمی آن رشد یافته است. شرکت "به پرداخت ملت" با رقمی معادل با ۸۳/۲۶ درصد عمده‌ی سهم بازار ابزارهای پذیرش موبایلی را پوشش می‌دهد. نکته‌ی قابل توجه در ابزارهای اینترنتی و علی‌الخصوص موبایلی اختلاف قابل ملاحظه بین تعداد ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار آن‌ها است.

جدول ۱۲-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار بهمن و اسفند ۹۷

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتهخوان فروشنده‌های			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش موبایلی		
	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف	بهمن	اسفند	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۹/۶۱٪	۹/۶۳٪	۰/۰۲٪	۴۲/۰۳٪	۴۵/۳۰٪	۳/۲۷٪	۶/۱۷٪	۶/۲۴٪	۰/۰۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۴٪	۰/۶۱٪	۰/۰۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۳/۷۲٪	۱۳/۷۷٪	۰/۰۵٪	۱۵/۳۲٪	۱۴/۵۹٪	-۰/۷۴٪	۸۳/۴۱٪	۸۳/۲۶٪	-۰/۱۵٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۱۹٪	۱۱/۲۳٪	-۰/۹۶٪	۷/۷۶٪	۷/۶۷٪	-۰/۰۹٪	۰/۲۰٪	۰/۵۴٪	۰/۳۴٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۶۸٪	۸/۵۷٪	-۰/۱۱٪	۳/۶۵٪	۳/۷۲٪	۰/۰۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۹٪	۰/۰۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۳/۶۹٪	۱۳/۹۵٪	۰/۲۷٪	۱۷/۵۹٪	۱۴/۵۹٪	-۳/۰۰٪	۵/۲۳٪	۵/۵۵٪	۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۲/۲۴٪	۲/۲۴٪	۰/۰۰٪	۲/۱۴٪	۲/۳۲٪	۰/۱۸٪	۰/۰۶٪	۰/۰۳٪	-۰/۰۳٪
پرداخت نوین آراین	۲/۰۸٪	۲/۱۹٪	۰/۱۱٪	۱/۱۱٪	۱/۰۶٪	-۰/۰۵٪	۱/۴۶٪	۱/۶۰٪	۰/۱۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۹۸٪	۱۳/۲۰٪	۰/۲۲٪	۶/۸۹٪	۶/۸۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۹۷٪	۰/۸۴٪	-۰/۱۳٪
سایان کارت	۲/۱۲٪	۲/۰۶٪	-۰/۰۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۳۷٪	۰/۵۱٪	۰/۱۴٪
فن آوا کارت	۷/۳۷٪	۷/۷۶٪	۰/۳۹٪	۰/۴۳٪	۰/۴۴٪	۰/۰۱٪	۰/۳۱٪	۰/۳۶٪	۰/۰۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۷۸٪	۱۴/۷۸٪	۰/۰۰٪	۳/۰۴٪	۳/۳۹٪	۰/۳۵٪	۱/۷۷٪	۰/۹۷٪	-۰/۸۱٪

با توجه به جدول فوق ملاحظه می‌شود که در بازار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار، شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با کاهش ۰/۹۶ درصدی در سهم خود نسبت به ماه گذشته مواجه شده است. در روندی معکوس در ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار، شرکت "آسان پرداخت پرشین" افزایش سهمی برابر با ۳/۲۷ درصد را نشان می‌دهد. شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با ۰/۸۱ درصد کاهش، بالاترین اختلاف سهم در بازار تراکنش‌های موبایلی تراکنش‌دار را در اختیار دارد.

۴,۳. بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های

کارتخوان فروشگاه‌های به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^{۳۳} تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه‌های شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاه‌های در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

^{۳۳} تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در اسفند ۹۷، رقمی بیش از ۸۹ درصد بوده که بالغ بر ۹۲ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

۴,۳,۱. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

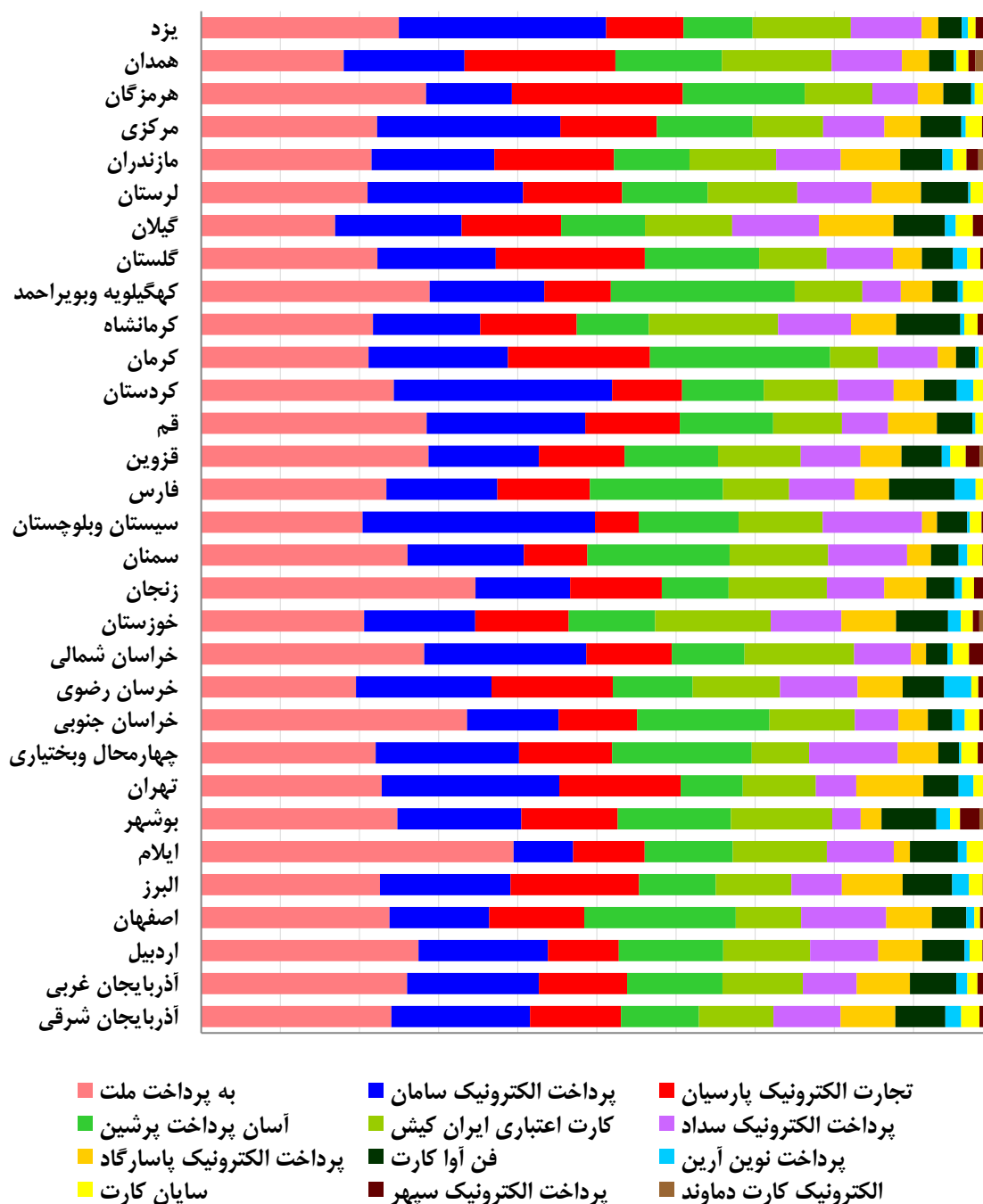
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های به تفکیک استان‌های کشور در اسفند ماه ۱۳۹۷ در جدول ۱۳-۴ ارائه شده‌است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، در مجموع شرکت‌های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" تقریباً در تمام استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های پشتیبانی می‌نماید.

جدول ۱۳-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان - اسفند ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۹/۸۵٪	۰/۳۰٪	۲۴/۰۳٪	۸/۴۷٪	۶/۹۴٪	۱۷/۵۲٪	۱/۳۶٪	۲/۰۱٪	۱۱/۵۰٪	۲/۳۱٪	۶/۳۰٪	۹/۴۱٪
آذربایجان غربی	۱۲/۰۶٪	۰/۴۰٪	۲۶/۰۱٪	۶/۸۱٪	۶/۷۲٪	۱۶/۶۶٪	۱/۵۱٪	۱/۳۹٪	۱۱/۱۴٪	۱/۲۷٪	۵/۸۸٪	۱۰/۱۵٪
اردبیل	۱۳/۲۰٪	۰/۰۶٪	۲۷/۴۶٪	۸/۶۱٪	۵/۵۶٪	۱۶/۳۴٪	۱/۲۱٪	۰/۶۶٪	۸/۹۷٪	۱/۶۳٪	۵/۳۳٪	۱۰/۹۷٪
اصفهان	۱۹/۱۵٪	۰/۴۷٪	۲۳/۸۱٪	۱۰/۷۶٪	۵/۷۷٪	۱۲/۵۹٪	۱/۱۱٪	۱/۰۱٪	۱۲/۰۰٪	۰/۷۳٪	۴/۳۴٪	۸/۲۵٪
البرز	۹/۷۰٪	۰/۳۸٪	۲۲/۵۸٪	۶/۳۸٪	۷/۶۸٪	۱۶/۵۱٪	۰/۸۶٪	۲/۱۲٪	۱۶/۲۴٪	۱/۷۴٪	۶/۲۷٪	۹/۵۵٪
ایلام	۱۱/۱۳٪	۰/۰۱٪	۳۹/۴۷٪	۸/۴۶٪	۲/۰۵٪	۷/۵۳٪	۰/۹۵٪	۱/۱۱٪	۹/۰۴٪	۲/۳۱٪	۶/۰۶٪	۱۱/۸۸٪
بوشهر	۱۴/۳۱٪	۱/۶۷٪	۲۴/۷۸٪	۳/۵۹٪	۲/۶۴٪	۱۵/۶۶٪	۲/۴۴٪	۱/۷۳٪	۱۲/۱۸٪	۱/۲۷٪	۶/۹۳٪	۱۲/۸۱٪
تهران	۷/۸۴٪	۰/۲۴٪	۲۲/۸۰٪	۵/۱۰٪	۸/۴۷٪	۲۲/۴۵٪	۰/۸۹٪	۱/۸۷٪	۱۵/۳۴٪	۱/۲۹٪	۴/۴۶٪	۹/۲۵٪
چهارمحال و بختیاری	۱۷/۶۳٪	۰/۰۰٪	۲۲/۰۴٪	۱۱/۲۱٪	۵/۱۳٪	۱۸/۱۲٪	۱/۸۷٪	۰/۲۹٪	۱۱/۷۷٪	۲/۰۷٪	۲/۶۲٪	۷/۲۵٪
خراسان جنوبی	۱۶/۷۲٪	۰/۳۷٪	۳۳/۶۰٪	۵/۵۱٪	۳/۷۲٪	۱۱/۵۵٪	۱/۳۰٪	۱/۵۷٪	۹/۹۳٪	۱/۸۴٪	۳/۰۹٪	۱۰/۸۰٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
خراسان رضوی	۱۰/۰۸٪	۰/۵۰٪	۱۹/۵۵٪	۹/۷۹٪	۵/۶۹٪	۱۷/۱۲٪	۱/۳۱٪	۳/۴۳٪	۱۵/۳۴٪	۰/۸۹٪	۵/۲۵٪	۱۱/۰۴٪
خراسان شمالی	۹/۲۰٪	۰/۵۹٪	۲۸/۱۸٪	۷/۱۹٪	۱/۹۲٪	۲۰/۴۷٪	۲/۳۸٪	۰/۶۸٪	۱۰/۸۰٪	۲/۰۶٪	۲/۶۸٪	۱۳/۸۴٪
خوزستان	۱۰/۹۱٪	۱/۶۸٪	۲۰/۵۸٪	۸/۹۳٪	۶/۹۰٪	۱۴/۰۴٪	۰/۸۰٪	۱/۶۲٪	۱۱/۸۳٪	۱/۵۲٪	۶/۵۷٪	۱۴/۶۲٪
زنجان	۸/۴۶٪	۱/۱۳٪	۳۴/۶۵٪	۷/۲۵٪	۵/۳۳٪	۱۱/۹۷٪	۱/۲۱٪	۰/۹۶٪	۱۱/۵۷٪	۱/۵۲٪	۳/۵۴٪	۱۲/۴۰٪
سمنان	۱۷/۹۹٪	۰/۰۴٪	۲۶/۰۷٪	۹/۹۶٪	۳/۰۳٪	۱۴/۷۱٪	۱/۲۷٪	۱/۱۰٪	۸/۰۱٪	۱/۸۸٪	۳/۴۹٪	۱۲/۴۶٪
سیستان و بلوچستان	۱۲/۶۳٪	۰/۰۰٪	۲۰/۳۹٪	۱۲/۵۶٪	۱/۸۹٪	۲۹/۳۸٪	۱/۳۸٪	۰/۳۴٪	۵/۵۱٪	۱/۴۸٪	۳/۸۱٪	۱۰/۶۲٪
فارس	۱۶/۸۰٪	۰/۴۱٪	۲۳/۳۹٪	۸/۲۶٪	۴/۳۵٪	۱۴/۰۲٪	۰/۷۷٪	۲/۶۵٪	۱۱/۷۰٪	۰/۹۶٪	۸/۳۰٪	۸/۳۸٪
قزوین	۱۱/۸۱٪	۱/۶۵٪	۲۸/۷۲٪	۷/۵۶٪	۵/۱۷٪	۱۳/۹۵٪	۱/۷۴٪	۱/۰۷٪	۱۰/۸۲٪	۱/۹۵٪	۵/۱۰٪	۱۰/۴۵٪
قم	۱۱/۸۱٪	۰/۰۰٪	۲۸/۴۹٪	۵/۸۳٪	۶/۱۷٪	۲۰/۰۴٪	۰/۹۰٪	۰/۴۰٪	۱۱/۹۴٪	۱/۲۵٪	۴/۴۷٪	۸/۶۹٪
کردستان	۱۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۲۴/۳۴٪	۷/۰۳٪	۳/۸۵٪	۲۷/۵۸٪	۰/۹۰٪	۲/۰۹٪	۸/۸۳٪	۱/۵۲٪	۴/۱۳٪	۹/۳۸٪
کرمان	۲۲/۷۶٪	۰/۱۸٪	۲۱/۱۵٪	۷/۵۶٪	۲/۳۳٪	۱۷/۶۱٪	۰/۸۲٪	۰/۴۷٪	۱۷/۹۶٪	۰/۷۴٪	۲/۴۱٪	۶/۰۴٪
کرمانشاه	۹/۱۱٪	۰/۰۰٪	۲۱/۷۱٪	۹/۲۰٪	۵/۷۳٪	۱۳/۵۳٪	۱/۸۸٪	۰/۵۱٪	۱۲/۲۱٪	۱/۶۸٪	۸/۱۰٪	۱۶/۳۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۲۳/۲۳٪	۰/۰۰٪	۲۸/۸۸٪	۴/۸۵٪	۳/۹۸٪	۱۴/۴۸٪	۰/۷۶٪	۰/۶۶٪	۸/۴۲٪	۲/۹۸٪	۳/۲۲٪	۸/۵۶٪
گلستان	۱۴/۴۴٪	۰/۰۹٪	۲۲/۲۷٪	۸/۳۸٪	۳/۶۶٪	۱۴/۹۵٪	۱/۴۶٪	۱/۷۹٪	۱۸/۸۴٪	۱/۶۷٪	۳/۹۲٪	۸/۵۴٪
گیلان	۱۰/۵۹٪	۰/۷۴٪	۱۶/۹۲٪	۱۰/۹۷٪	۹/۴۳٪	۱۵/۹۹٪	۱/۷۵٪	۱/۳۵٪	۱۲/۵۸٪	۲/۱۷٪	۶/۵۰٪	۱۱/۰۲٪
لرستان	۱۰/۸۰٪	۰/۰۰٪	۲۱/۰۲٪	۹/۴۱٪	۶/۲۲٪	۱۹/۶۶٪	۱/۰۵٪	۰/۲۷٪	۱۲/۵۱٪	۱/۷۳٪	۵/۹۸٪	۱۱/۳۴٪
مازندران	۹/۵۳٪	۱/۸۰٪	۲۱/۵۳٪	۸/۱۶٪	۷/۵۳٪	۱۵/۵۲٪	۱/۵۱٪	۱/۳۳٪	۱۵/۱۲٪	۱/۷۲٪	۵/۳۱٪	۱۰/۹۵٪
مرکزی	۱۲/۱۱٪	۰/۰۷٪	۲۲/۲۲٪	۷/۷۴٪	۴/۵۸٪	۲۳/۱۵٪	۱/۲۶٪	۰/۵۶٪	۱۲/۲۰٪	۲/۰۶٪	۵/۱۴٪	۸/۹۱٪
هرمزگان	۱۵/۴۰٪	۰/۱۳٪	۲۸/۴۱٪	۵/۷۵٪	۳/۲۲٪	۱۰/۸۵٪	۱/۰۷٪	۰/۴۴٪	۲۱/۵۹٪	۱/۰۶٪	۳/۵۲٪	۸/۵۵٪
همدان	۱۳/۴۴٪	۲/۲۰٪	۱۸/۰۱٪	۸/۸۹٪	۳/۴۵٪	۱۵/۲۶٪	۰/۸۵٪	۰/۳۲٪	۱۹/۰۸٪	۱/۵۳٪	۳/۱۱٪	۱۳/۸۶٪
یزد	۸/۷۳٪	۰/۲۹٪	۲۴/۹۸٪	۸/۹۵٪	۲/۱۱٪	۲۶/۱۹٪	۱/۸۵٪	۰/۷۸٪	۹/۷۸٪	۰/۹۷٪	۲/۹۶٪	۱۲/۴۱٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌های کشور برای اسفند ۱۳۹۷ در شکل ۸-۴ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۸-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌ها - اسفند ۱۳۹۷

۴,۳,۲. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۱۴-۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای اسفند ۱۳۹۷ نشان می‌دهد.

همانگونه که مشاهده می‌گردد شرکت‌های "کارت اعتباری ایران کیش"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "تجارت الکترونیک پارسیان" به ترتیب بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. این امر با توجه به میزان شرکت‌های PSP در پشتیبانی از تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی قابل انتظار است.

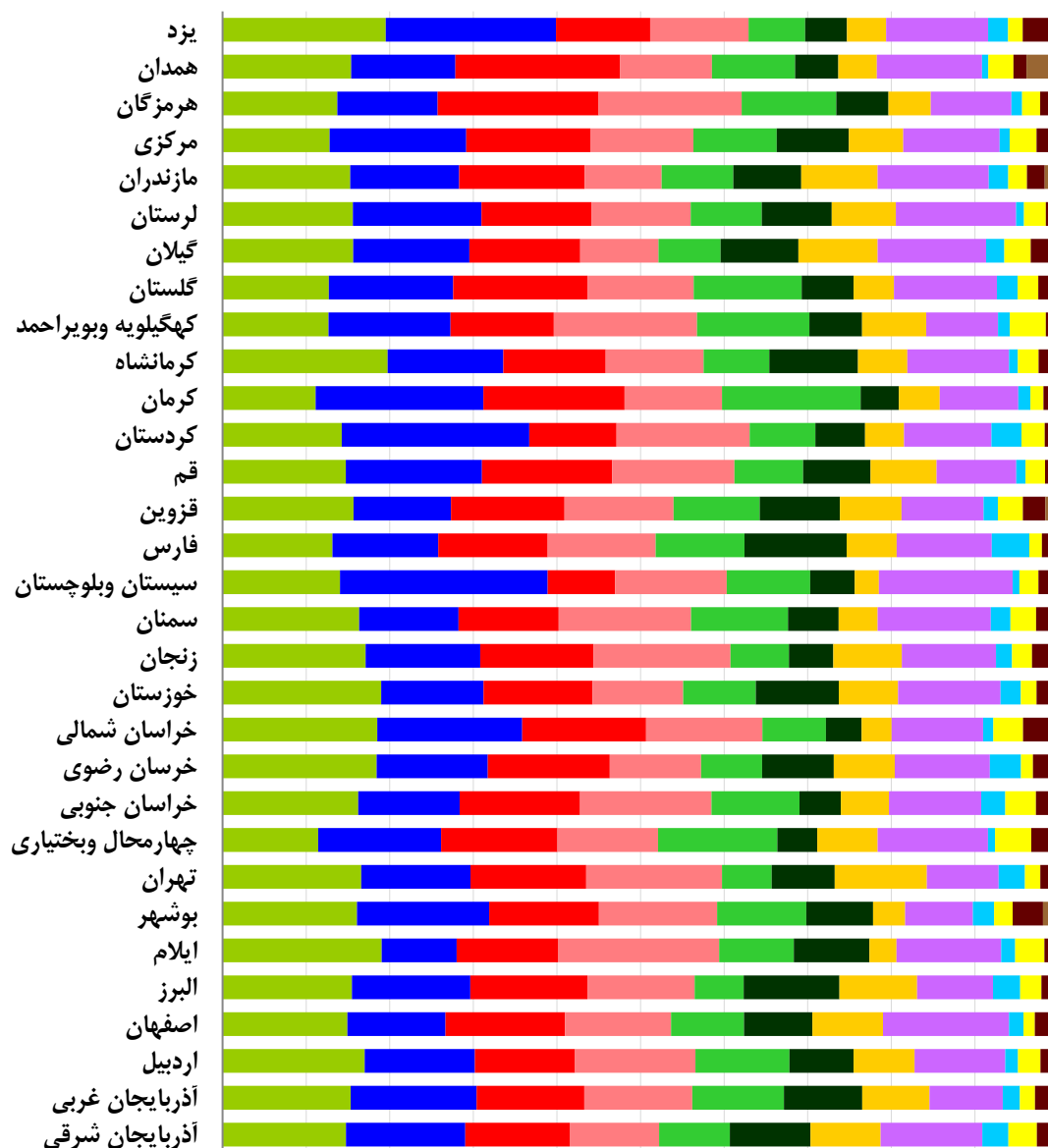
جدول ۱۴-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - اسفند ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۸/۴۶٪	۰/۲۸٪	۱۰/۷۰٪	۱۲/۱۶٪	۸/۳۸٪	۱۴/۲۷٪	۲/۳۱٪	۳/۱۳٪	۱۲/۴۹٪	۳/۴۰٪	۹/۶۵٪	۱۴/۷۷٪
آذربایجان غربی	۱۰/۹۷٪	۰/۴۱٪	۱۲/۹۳٪	۸/۷۶٪	۸/۰۳٪	۱۵/۰۶٪	۲/۴۱٪	۲/۰۵٪	۱۲/۸۷٪	۱/۸۱٪	۹/۳۷٪	۱۵/۳۳٪
اردبیل	۱۱/۲۵٪	۰/۰۶٪	۱۴/۳۹٪	۱۰/۸۴٪	۷/۲۹٪	۱۳/۱۸٪	۲/۱۱٪	۱/۵۲٪	۱۱/۹۸٪	۲/۶۹٪	۷/۶۸٪	۱۷/۰۰٪
اصفهان	۸/۷۱٪	۰/۵۵٪	۱۲/۷۰٪	۱۵/۰۷٪	۸/۴۴٪	۱۱/۷۴٪	۲/۲۹٪	۱/۷۴٪	۱۴/۲۹٪	۱/۳۵٪	۸/۱۹٪	۱۴/۹۳٪
البرز	۵/۸۷٪	۰/۴۹٪	۱۲/۸۳٪	۹/۰۸٪	۹/۳۰٪	۱۴/۱۷٪	۱/۵۵٪	۳/۲۵٪	۱۴/۰۰٪	۲/۵۵٪	۱۱/۴۵٪	۱۵/۴۸٪
ایلام	۸/۹۳٪	۰/۰۰٪	۱۹/۲۹٪	۱۲/۵۱٪	۳/۲۳٪	۸/۹۷٪	۱/۶۹٪	۱/۶۸٪	۱۲/۱۲٪	۳/۴۹٪	۹/۰۵٪	۱۹/۰۳٪
بوشهر	۱۰/۶۷٪	۱/۸۵٪	۱۴/۱۳٪	۸/۱۱٪	۳/۸۴٪	۱۵/۸۲٪	۳/۶۴٪	۲/۵۴٪	۱۳/۱۲٪	۲/۳۱٪	۷/۹۹٪	۱۶/۰۸٪
تهران	۵/۹۶٪	۰/۳۴٪	۱۶/۳۴٪	۸/۶۰٪	۱۱/۰۲٪	۱۳/۰۵٪	۱/۸۳٪	۳/۱۳٪	۱۳/۸۵٪	۱/۸۵٪	۷/۵۳٪	۱۶/۵۹٪
چهارمحال و بختیاری	۱۴/۲۷٪	۰/۰۲٪	۱۲/۰۳٪	۱۳/۱۹٪	۷/۲۲٪	۱۴/۷۰٪	۳/۲۶٪	۰/۸۴٪	۱۳/۹۳٪	۴/۳۲٪	۴/۷۸٪	۱۱/۴۴٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
خراسان جنوبی	۱۰/۵۲٪	۰/۵۴٪	۱۵/۷۲٪	۱۱/۰۳٪	۵/۷۵٪	۱۲/۱۳٪	۲/۱۷٪	۲/۸۸٪	۱۴/۴۰٪	۳/۶۶٪	۴/۹۶٪	۱۶/۲۳٪
خراسان رضوی	۷/۲۹٪	۰/۵۶٪	۱۰/۹۳٪	۱۱/۳۸٪	۷/۳۰٪	۱۳/۲۹٪	۲/۵۰٪	۳/۷۲٪	۱۴/۵۹٪	۱/۴۴٪	۸/۵۷٪	۱۸/۴۴٪
خراسان شمالی	۷/۶۱٪	۰/۷۶٪	۱۳/۹۱٪	۱۰/۹۶٪	۳/۵۹٪	۱۷/۳۳٪	۳/۴۹٪	۱/۲۲٪	۱۴/۸۲٪	۳/۵۵٪	۴/۲۶٪	۱۸/۵۰٪
خوزستان	۸/۶۸٪	۱/۲۲٪	۱۰/۸۶٪	۱۲/۲۷٪	۷/۰۹٪	۱۲/۲۵٪	۱/۴۲٪	۲/۴۲٪	۱۳/۰۳٪	۱/۸۷٪	۹/۹۳٪	۱۸/۹۷٪
زنجان	۶/۹۹٪	۱/۱۵٪	۱۶/۴۱٪	۱۱/۲۵٪	۸/۲۰٪	۱۳/۷۰٪	۲/۰۳٪	۱/۹۲٪	۱۳/۵۴٪	۲/۴۰٪	۵/۳۱٪	۱۷/۱۱٪
سمنان	۱۱/۵۹٪	۰/۰۹٪	۱۵/۸۴٪	۱۳/۵۴٪	۴/۶۷٪	۱۱/۸۷٪	۲/۶۰٪	۲/۳۵٪	۱۱/۹۸٪	۳/۰۶٪	۶/۰۵٪	۱۶/۳۵٪
سیستان و بلوچستان	۹/۹۸٪	۰/۰۱٪	۱۳/۳۶٪	۱۵/۹۹٪	۲/۹۰٪	۲۴/۸۳٪	۲/۳۹٪	۰/۸۱٪	۸/۰۷٪	۲/۲۸٪	۵/۳۳٪	۱۴/۰۵٪
فارس	۱۰/۶۱٪	۰/۵۱٪	۱۲/۹۲٪	۱۱/۳۷٪	۵/۹۹٪	۱۲/۶۶٪	۱/۴۹٪	۴/۴۹٪	۱۳/۰۸٪	۱/۵۱٪	۱۲/۲۲٪	۱۳/۱۵٪
قزوین	۱۰/۳۰٪	۱/۵۸٪	۱۳/۰۵٪	۹/۸۲٪	۷/۳۷٪	۱۱/۶۵٪	۲/۶۷٪	۱/۷۱٪	۱۳/۵۸٪	۲/۹۹٪	۹/۶۰٪	۱۵/۶۷٪
قم	۸/۲۳٪	۰/۰۱٪	۱۴/۶۲٪	۹/۵۴٪	۷/۹۰٪	۱۶/۲۹٪	۱/۶۱٪	۱/۱۰٪	۱۵/۵۷٪	۲/۳۳٪	۸/۰۶٪	۱۴/۷۴٪
کردستان	۷/۸۷٪	۰/۰۲٪	۱۵/۹۳٪	۱۰/۴۵٪	۴/۶۷٪	۲۲/۴۳٪	۱/۶۴٪	۳/۵۹٪	۱۰/۴۴٪	۲/۷۹٪	۵/۹۳٪	۱۴/۲۵٪
کرمان	۱۶/۵۸٪	۰/۳۰٪	۱۱/۶۶٪	۹/۴۱٪	۴/۸۹٪	۲۰/۰۷٪	۱/۵۰٪	۱/۴۳٪	۱۶/۸۹٪	۱/۵۷٪	۴/۵۷٪	۱۱/۱۳٪
کرمانشاه	۷/۸۵٪	۰/۰۰٪	۱۱/۷۱٪	۱۲/۱۶٪	۵/۸۹٪	۱۳/۸۴٪	۲/۳۷٪	۱/۰۶٪	۱۲/۲۴٪	۲/۴۹٪	۱۰/۶۲٪	۱۹/۷۴٪
کهگیلویه و بویراحمد	۱۳/۴۳٪	۰/۰۰٪	۱۷/۱۴٪	۸/۵۹٪	۷/۶۷٪	۱۴/۶۰٪	۱/۵۱٪	۱/۴۰٪	۱۲/۳۵٪	۴/۳۲٪	۶/۳۱٪	۱۲/۶۷٪
گلستان	۱۲/۹۳٪	۰/۱۴٪	۱۲/۷۱٪	۱۲/۳۱٪	۴/۸۳٪	۱۴/۸۸٪	۲/۲۸٪	۲/۴۹٪	۱۶/۰۶٪	۲/۴۷٪	۶/۲۱٪	۱۲/۷۲٪
گیلان	۷/۴۲٪	۰/۷۷٪	۹/۳۷٪	۱۲/۹۷٪	۹/۴۹٪	۱۳/۹۱٪	۲/۵۵٪	۲/۱۹٪	۱۳/۲۵٪	۳/۱۵٪	۹/۳۱٪	۱۵/۶۲٪
لرستان	۸/۵۱٪	۰/۰۱٪	۱۱/۸۵٪	۱۴/۳۹٪	۷/۶۸٪	۱۵/۳۸٪	۱/۵۱٪	۰/۹۳٪	۱۳/۱۸٪	۲/۶۲٪	۸/۳۶٪	۱۵/۵۸٪
مازندران	۸/۵۸٪	۱/۶۴٪	۹/۲۱٪	۱۳/۲۹٪	۹/۱۳٪	۱۳/۰۳٪	۲/۱۳٪	۲/۳۴٪	۱۵/۰۱٪	۲/۲۴٪	۸/۱۳٪	۱۵/۲۷٪
مرکزی	۹/۹۶٪	۰/۱۴٪	۱۲/۳۳٪	۱۱/۵۳٪	۶/۵۰٪	۱۶/۳۴٪	۲/۴۹٪	۱/۲۱٪	۱۴/۸۴٪	۳/۲۱٪	۸/۶۳٪	۱۲/۸۱٪
هرمزگان	۱۱/۳۲٪	۰/۱۷٪	۱۷/۱۰٪	۹/۶۴٪	۵/۰۵٪	۱۲/۰۰٪	۲/۰۳٪	۱/۲۸٪	۱۹/۲۵٪	۲/۱۶٪	۶/۲۵٪	۱۳/۷۳٪
همدان	۹/۹۵٪	۳/۸۴٪	۱۰/۹۷٪	۱۲/۵۸٪	۴/۵۹٪	۱۲/۴۷٪	۱/۵۶٪	۰/۷۶٪	۱۹/۷۱٪	۳/۰۰٪	۵/۱۹٪	۱۵/۳۸٪

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
یزد	۶/۷۷٪	۰/۴۲٪	۱۱/۷۸٪	۱۲/۲۱٪	۴/۶۸٪	۲۰/۳۶٪	۳/۸۷٪	۲/۳۸٪	۱۱/۴۶٪	۱/۷۵٪	۵/۰۰٪	۱۹/۵۳٪

شکل ۹-۴ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره اسفند ۱۳۹۷ را به تصویر می‌کشد.

کارت اعتباری ایران کیش پرداخت الکترونیک سامان تجارت الکترونیک پارسیان
به پرداخت ملت آسان پرداخت پرشین فن آوا کارت
پرداخت الکترونیک پاسارگاد پرداخت الکترونیک سداد پرداخت نوین آراین
سایان کارت پرداخت الکترونیک سپهر الکترونیک کارت دماوند

شکل ۹-۴ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان‌ها- اسفند ۱۳۹۷

۴,۳,۳. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در

بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^{۲۴} عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جابجایی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در اسفند ۱۳۹۷ محاسبه شده است.

^{۲۴} این شاخص به عبارتی همان متوسط تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۱۵-۴ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی					شرکت
اختلاف	اسفند	بهمن	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌های	
-۰/۰۳۹	۱/۴۰۶	۱/۴۴۵	۸/۶۷٪	۱۲/۲۰٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۱۴۵	۰/۸۷۸	۰/۷۳۳	۰/۵۸٪	۰/۵۱٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۴۶	۱/۷۵۵	۱/۸۰۱	۱۳/۱۸٪	۲۳/۱۴٪	به پرداخت ملت
۰/۰۲۶	۰/۶۹۶	۰/۶۷۰	۱۱/۱۲٪	۷/۷۴٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۰۲۵	۰/۷۶۱	۰/۷۳۶	۷/۷۸٪	۵/۹۲٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۰۰۲	۱/۲۵۶	۱/۲۵۷	۱۴/۰۹٪	۱۷/۶۹٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۰۲۸	۰/۵۴۶	۰/۵۱۸	۲/۰۹٪	۱/۱۴٪	پرداخت الکترونیک سپهر
۰/۰۳۵	۰/۶۲۲	۰/۵۸۷	۲/۵۲٪	۱/۵۷٪	پرداخت نوین آراین
-۰/۰۲۳	۰/۹۷۹	۱/۰۰۲	۱۳/۸۹٪	۱۳/۶۰٪	تجارت الکترونیک پارسیان
۰/۰۰۳	۰/۶۲۷	۰/۶۲۴	۲/۱۸٪	۱/۳۷٪	سایان کارت
۰/۰۱۲	۰/۶۲۳	۰/۶۱۲	۸/۱۳٪	۵/۰۷٪	فن آوا کارت
۰/۰۱۹	۰/۶۳۸	۰/۶۲۰	۱۵/۷۶٪	۱۰/۰۶٪	کارت اعتباری ایران کیش

در اسفند ماه تنها سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتهخوان‌هایشان از کل کارتهخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می‌شود، میزان شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در اسفند ماه ۹۷ نسبت به ماه گذشته تغییرات چندانی نداشته است. با توجه به متغیر بودن روند رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های آن‌ها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد. جدول فوق نشان می‌دهد که اثربخشی شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با مثبت ۰/۱۴۵ بالاترین تغییر را

داشته است. با توجه به افزایش تعداد تراکنش‌های ابزارهای کارتخوان فعال سیستمی شرکت مذکور این امر طبیعی به نظر می‌رسد. به‌طور کلی روند عملکردی این شرکت طی چند ماه گذشته مثبت ارزیابی می‌شود.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حایز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به‌منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^{۲۵} در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار باز تعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های را بر حسب ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار در اسفند ماه ۹۷ محاسبه و ارائه می‌نماید.

^{۲۵} با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول ۱۶-۴ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت - بهمن و اسفند ۱۳۹۷

کارتهای فروشگاهی تراکنش دار					شرکت
اختلاف	اسفند	بهمن	سهم از کل تعداد ابزار	سهم از کل تراکنش های کارتهای فروشگاهی	
-۰/۰۵۳	۱/۲۶۶	۱/۳۱۹	۹/۶۳٪	۱۲/۲۰٪	آسان پرداخت پرشین
۰/۰۹۰	۰/۸۳۶	۰/۷۴۶	۰/۶۱٪	۰/۵۱٪	الکترونیک کارت دماوند
-۰/۰۲۶	۱/۶۸۱	۱/۷۰۷	۱۳/۷۷٪	۲۳/۱۴٪	به پرداخت ملت
۰/۰۶۰	۰/۶۸۹	۰/۶۳۰	۱۱/۲۳٪	۷/۷۴٪	پرداخت الکترونیک سداد
۰/۰۲۴	۰/۶۹۰	۰/۶۶۷	۸/۵۷٪	۵/۹۲٪	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
-۰/۰۲۲	۱/۲۶۸	۱/۲۹۰	۱۳/۹۵٪	۱۷/۶۹٪	پرداخت الکترونیک سامان
۰/۰۲۹	۰/۵۰۹	۰/۴۸۱	۲/۲۴٪	۱/۱۴٪	پرداخت الکترونیک سپهر
۰/۰۱۳	۰/۷۱۵	۰/۷۰۲	۲/۱۹٪	۱/۵۷٪	پرداخت نوین آراین
-۰/۰۳۶	۱/۰۳۰	۱/۰۶۶	۱۳/۲۰٪	۱۳/۶۰٪	تجارت الکترونیک پارسین
۰/۰۲۱	۰/۶۶۴	۰/۶۴۴	۲/۰۶٪	۱/۳۷٪	سایان کارت
۰/۰۰۰	۰/۶۵۳	۰/۶۵۳	۷/۷۶٪	۵/۰۷٪	فن آوا کارت
۰/۰۱۶	۰/۶۸۱	۰/۶۶۵	۱۴/۷۸٪	۱۰/۰۶٪	کارت اعتباری ایران کیش

در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار علاوه بر شرکت های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین"، شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" نیز به عددی بالاتر از یک دست یافته است. این بدین معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتهای تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت های PSP در کسب سهم بازار تراکنش ها و کارتهای تراکنش دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود. بیشترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با افزایش ۰/۰۹۰ واحدی رخ داده است.

۴,۳,۴. شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان های کشور

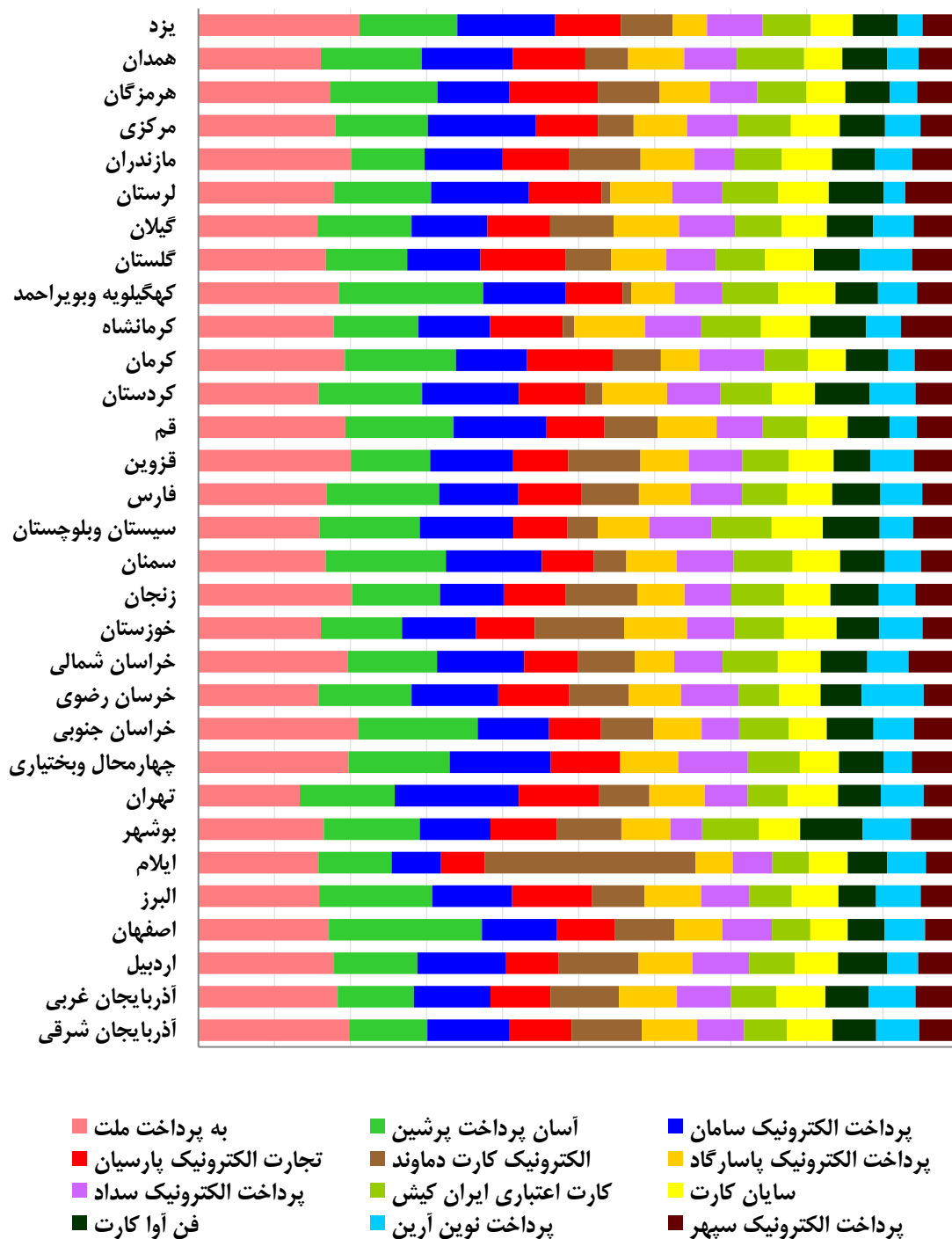
در این قسمت شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می گیرد. دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاهی بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر این شرکت ها به نسبت بیشتری از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی، تراکنش های بازار را به خود اختصاص داده اند و این حاکی از جایی مناسب تر این شرکت ها در توزیع کارتخوان های فروشگاهی برای جذب تراکنش می باشد. در جدول ۱۷-۴ این شاخص در اسفند ماه برای هر یک از شرکت های PSP به ازای استان های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۱۷-۴ شاخص اثربخشی کارتخوان های فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - اسفند ۱۳۹۷

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسپان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۱/۱۶۴	۱/۰۴۵	۲/۲۴۶	۰/۶۹۷	۰/۸۲۷	۱/۲۲۸	۰/۵۸۹	۰/۶۴۳	۰/۹۲۱	۰/۶۷۸	۰/۶۵۳	۰/۶۳۷
آذربایجان غربی	۱/۱۰۰	۰/۹۹۰	۲/۰۱۲	۰/۷۷۷	۰/۸۳۷	۱/۱۰۶	۰/۶۲۷	۰/۶۷۴	۰/۸۶۶	۰/۷۰۵	۰/۶۲۷	۰/۶۶۲
اردبیل	۱/۱۷۳	۱/۱۲۲	۱/۹۰۸	۰/۷۹۴	۰/۷۶۳	۱/۲۳۹	۰/۵۷۲	۰/۴۳۵	۰/۷۴۹	۰/۶۰۵	۰/۶۹۴	۰/۶۴۶
اصفهان	۲/۱۹۸	۰/۸۵۵	۱/۸۷۴	۰/۷۱۴	۰/۶۸۴	۱/۰۷۳	۰/۴۸۶	۰/۵۸۰	۰/۸۴۰	۰/۵۳۸	۰/۵۳۱	۰/۵۵۲
البرز	۱/۶۵۲	۰/۷۷۱	۱/۷۶۰	۰/۷۰۳	۰/۸۲۵	۱/۱۶۵	۰/۵۵۶	۰/۶۵۳	۱/۱۶۰	۰/۶۸۱	۰/۵۴۸	۰/۶۱۷
ایلام	۱/۲۴۶	۳/۵۹۰	۲/۰۴۶	۰/۶۷۶	۰/۶۳۵	۰/۸۳۹	۰/۵۶۱	۰/۶۶۳	۰/۷۴۶	۰/۶۶۰	۰/۶۶۹	۰/۶۲۴
بوشهر	۱/۳۴۰	۰/۸۹۹	۱/۷۵۴	۰/۴۴۳	۰/۶۸۷	۰/۹۹۰	۰/۶۶۹	۰/۶۸۱	۰/۹۲۸	۰/۵۷۵	۰/۸۶۸	۰/۷۹۶
تهران	۱/۳۱۶	۰/۷۰۲	۱/۴۰۴	۰/۵۹۴	۰/۷۶۹	۱/۷۲۰	۰/۴۸۷	۰/۵۹۶	۱/۱۰۸	۰/۶۹۶	۰/۵۹۳	۰/۵۵۷
چهارمحال و بختیاری	۱/۲۳۵	۰/۰۰۰	۱/۸۳۲	۰/۸۵۰	۰/۷۱۱	۱/۲۳۳	۰/۵۷۳	۰/۳۴۲	۰/۸۴۵	۰/۴۷۹	۰/۵۴۸	۰/۶۳۴
خراسان جنوبی	۱/۵۸۹	۰/۶۹۸	۲/۱۳۷	۰/۴۹۹	۰/۶۴۷	۰/۹۵۲	۰/۵۹۷	۰/۵۴۴	۰/۶۸۹	۰/۵۰۴	۰/۶۲۳	۰/۶۶۵

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	سایان کارت	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
خراسان رضوی	۱/۳۸۲	۰/۸۸۸	۱/۷۸۹	۰/۸۶۱	۰/۷۸۰	۱/۲۸۹	۰/۵۲۳	۰/۹۲۳	۱/۰۵۱	۰/۶۱۶	۰/۶۱۲	۰/۵۹۹
خراسان شمالی	۱/۲۰۸	۰/۷۷۲	۲/۰۲۶	۰/۶۵۶	۰/۵۳۴	۱/۱۸۱	۰/۶۸۳	۰/۵۶۰	۰/۷۲۹	۰/۵۸۱	۰/۶۳۰	۰/۷۴۸
خوزستان	۱/۲۵۶	۱/۳۸۳	۱/۸۹۵	۰/۷۲۸	۰/۹۷۴	۱/۱۴۶	۰/۵۶۳	۰/۶۶۸	۰/۹۰۸	۰/۸۱۳	۰/۶۶۲	۰/۷۷۱
زنجان	۱/۲۱۰	۰/۹۸۳	۲/۱۱۲	۰/۶۴۵	۰/۶۴۹	۰/۸۷۴	۰/۵۹۸	۰/۵۰۲	۰/۸۵۴	۰/۶۳۵	۰/۶۶۷	۰/۷۲۵
سمنان	۱/۵۵۱	۰/۴۲۲	۱/۶۴۵	۰/۷۳۶	۰/۶۵۰	۱/۲۳۹	۰/۴۸۸	۰/۴۶۹	۰/۶۶۸	۰/۶۱۴	۰/۵۷۷	۰/۷۶۲
سیستان و بلوچستان	۱/۲۶۶	۰/۳۸۳	۱/۵۲۶	۰/۷۸۶	۰/۶۵۱	۱/۱۸۳	۰/۵۷۷	۰/۴۲۲	۰/۶۸۲	۰/۶۴۷	۰/۷۱۷	۰/۷۵۶
فارس	۱/۵۸۴	۰/۸۱۵	۱/۸۱۱	۰/۷۲۶	۰/۷۲۸	۱/۱۰۸	۰/۵۱۷	۰/۵۸۹	۰/۸۹۴	۰/۶۳۳	۰/۶۷۹	۰/۶۳۸
قزوین	۱/۱۴۷	۱/۰۴۰	۲/۲۰۰	۰/۷۷۰	۰/۷۰۲	۱/۱۹۷	۰/۶۵۰	۰/۶۲۷	۰/۷۹۷	۰/۶۵۳	۰/۵۳۱	۰/۶۶۷
قم	۱/۴۳۶	۰/۷۰۶	۱/۹۴۸	۰/۶۱۱	۰/۷۸۱	۱/۲۳۰	۰/۵۵۸	۰/۳۶۰	۰/۷۶۷	۰/۵۳۸	۰/۵۵۵	۰/۵۹۰
کردستان	۱/۳۱۴	۰/۲۱۱	۱/۵۲۸	۰/۶۷۳	۰/۸۲۵	۱/۲۳۰	۰/۵۵۰	۰/۵۸۳	۰/۸۴۶	۰/۵۴۶	۰/۶۹۶	۰/۶۵۸
کرمان	۱/۳۷۳	۰/۵۹۸	۱/۸۱۴	۰/۸۰۳	۰/۴۷۵	۰/۸۷۷	۰/۵۴۷	۰/۳۲۵	۱/۰۶۳	۰/۴۷۰	۰/۵۲۶	۰/۵۴۳
کرمانشاه	۱/۱۶۰	۰/۱۵۷	۱/۸۵۴	۰/۷۵۷	۰/۹۷۲	۰/۹۷۸	۰/۷۹۳	۰/۴۷۹	۰/۹۹۷	۰/۶۷۶	۰/۷۶۲	۰/۸۲۷
کهگیلویه و بویراحمد	۱/۷۳۰	۰/۱۰۴	۱/۶۸۵	۰/۵۶۵	۰/۵۱۸	۰/۹۹۱	۰/۵۰۱	۰/۴۷۰	۰/۶۸۲	۰/۶۸۹	۰/۵۱۰	۰/۶۷۵
گلستان	۱/۱۱۸	۰/۶۲۵	۱/۷۵۲	۰/۶۸۰	۰/۷۵۸	۱/۰۰۵	۰/۶۳۹	۰/۷۲۰	۱/۱۷۳	۰/۶۷۶	۰/۶۳۲	۰/۶۷۱
گیلان	۱/۴۲۶	۰/۹۶۳	۱/۸۰۵	۰/۸۴۶	۰/۹۹۴	۱/۱۵۰	۰/۶۸۴	۰/۶۱۶	۰/۹۴۹	۰/۶۸۷	۰/۶۹۹	۰/۷۰۶
لرستان	۱/۲۶۹	۰/۱۱۴	۱/۷۷۴	۰/۶۵۴	۰/۸۱۰	۱/۲۷۸	۰/۶۹۸	۰/۲۸۷	۰/۹۵۰	۰/۶۶۲	۰/۷۱۶	۰/۷۲۸
مازندران	۱/۱۱۱	۱/۰۹۳	۲/۳۳۶	۰/۶۱۴	۰/۸۲۴	۱/۱۹۱	۰/۷۰۹	۰/۵۷۱	۱/۰۰۷	۰/۷۶۷	۰/۶۵۳	۰/۷۱۷
مرکزی	۱/۲۱۶	۰/۴۷۰	۱/۸۰۲	۰/۶۷۱	۰/۷۰۴	۱/۴۱۶	۰/۵۰۶	۰/۴۶۷	۰/۸۲۲	۰/۶۴۲	۰/۵۹۶	۰/۶۹۶
هرمزگان	۱/۳۶۰	۰/۷۸۱	۱/۶۶۱	۰/۵۹۶	۰/۶۳۶	۰/۹۰۴	۰/۵۲۶	۰/۳۴۶	۱/۱۲۲	۰/۴۹۲	۰/۵۶۳	۰/۶۲۳
همدان	۱/۳۵۱	۰/۵۷۳	۱/۶۴۱	۰/۷۰۶	۰/۷۵۲	۱/۲۲۴	۰/۵۴۰	۰/۴۲۲	۰/۹۶۸	۰/۵۱۱	۰/۵۹۹	۰/۹۰۲
یزد	۱/۲۹۰	۰/۶۸۵	۲/۱۲۱	۰/۷۳۳	۰/۴۵۲	۱/۲۸۶	۰/۴۸۰	۰/۳۲۷	۰/۸۶۹	۰/۵۵۴	۰/۵۹۱	۰/۶۳۶

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۱۰-۴ آمده است.

شکل ۱۰-۴ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی شرکت های PSP به تفکیک هر استان - اسفند ۱۳۹۷

۴,۳,۵. عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتخوان های فروشگاهی

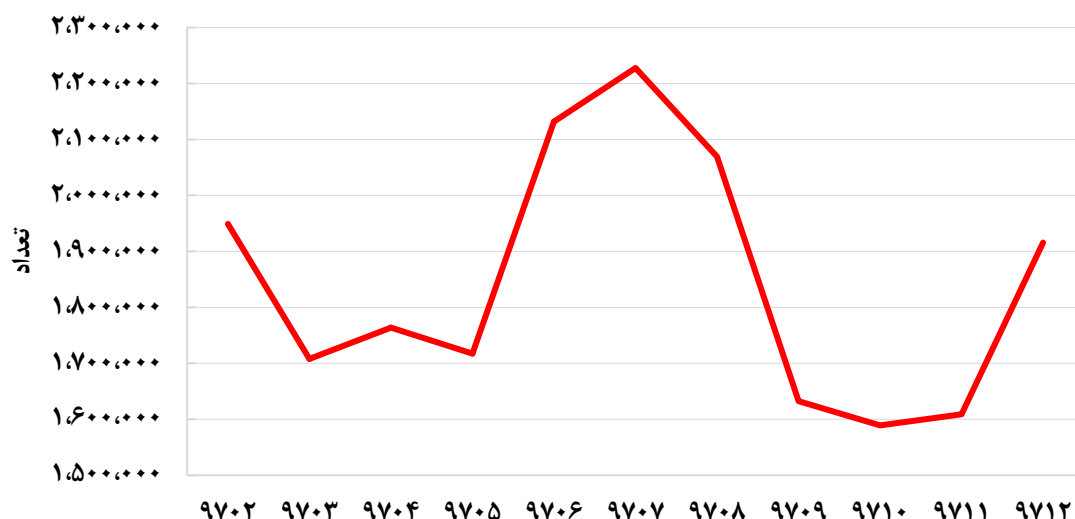
کم تراکنش و فاقد تراکنش

بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتخوان فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتخوان بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی تفاوتی فروشنده و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاهی به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاهی، آمار کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه گذشته مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^{۲۶}. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

^{۲۶} در تعریف گذشته به کارتخوانی کم تراکنش گفته می‌شد که در یک بازه زمانی سه ماهه متوالی کمتر از ۶۰ تراکنش در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد.

برای بررسی روند تغییر تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۱ طی اردیبهشت ماه تا اسفند ماه ۹۷ ترسیم شده است.

شکل ۴-۱۱ روند تغییر تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از اردیبهشت ۹۷ تا کنون

به دلیل رونق گرفتن کسب و کار در روزهای پایانی سال و رشد طبیعی تراکنشهای شبکه‌ای پرداخت در آخرین ماه سال، انتظار می‌رفت که در اسفند ماه از تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی کاسته شود که متأسفانه برخلاف انتظار بالغ بر ۱۹ درصد بر تعداد آنها افزوده شده است. این موضوع در حالی اتفاق افتاده است که کارتهای کم تراکنش در تمامی شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت روند افزایشی داشته‌اند. همچنین جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتهای فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد. این جدول مبین آن است که در ماه اسفند ۹۷ سهم کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۶/۱۵ درصد از کل کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. رقم فوق نسبت به رقم مشابه در بهمن ماه با افزایش چهار درصدی روبه‌رو بوده است.

جدول ۱۸-۴ سهم تعداد کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش های فعال سیستمی آن - اسفند ۱۳۹۷

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان های فعال سیستمی هر شرکت		اختلاف
	بهمن	اسفند	
آسان پرداخت پرشین	۱۰/۲۷٪	۱۳/۵۷٪	۳/۳۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۱۸/۹۰٪	۱۸/۵۳٪	-۰/۳۸٪
به پرداخت ملت	۱۲/۶۱٪	۱۶/۱۹٪	۳/۵۸٪
پرداخت الکترونیک سداد	۲۰/۴۷٪	۲۸/۵۵٪	۸/۰۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۲۲/۰۲٪	۲۳/۹۸٪	۱/۹۶٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۲/۷۶٪	۲۵/۹۷٪	۳/۲۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱۹/۵۱٪	۲۳/۴۷٪	۳/۹۵٪
پرداخت نوین آراین	۳۵/۴۹٪	۳۷/۵۷٪	۲/۰۸٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۲۶/۲۳٪	۳۰/۵۱٪	۴/۲۸٪
سایان کارت	۲۶/۱۷٪	۳۲/۲۴٪	۶/۰۷٪
فن آوا کارت	۲۶/۲۹٪	۳۰/۰۱٪	۳/۷۲٪
کارت اعتباری ایران کیش	۲۹/۶۳٪	۳۳/۰۹٪	۳/۴۶٪
کل	۲۲/۱۷٪	۲۶/۱۵٪	۳/۹۸٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت ها داشته است، لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هریک از دو مولفه ی تعداد کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر این شاخص با عددی معادل با ۸/۰۸ درصد افزایش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" مشاهده می شود. بالاترین رقم سهم کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان های فروشگاه های فعال سیستمی شبکه شاپرک با عددی بالغ بر ۳۷ درصد، متعلق به شرکت "پرداخت نوین آراین" گزارش می گردد. در مقابل ۱۳/۵۷ درصد از کل کارتخوان های فعال سیستمی شرکت "آسان پرداخت پرشین" را کارتخوان های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می شوند.

**بررسی وضعیت بانک‌های
صادرکننده و پذیرنده**

۵. بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^{۲۷} پذیرنده^{۲۸} و صادرکننده^{۲۹} در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.

۵,۱. سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و سهم هر بانک از بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

^{۲۷} در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^{۲۸} بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. بانکی است که کارت

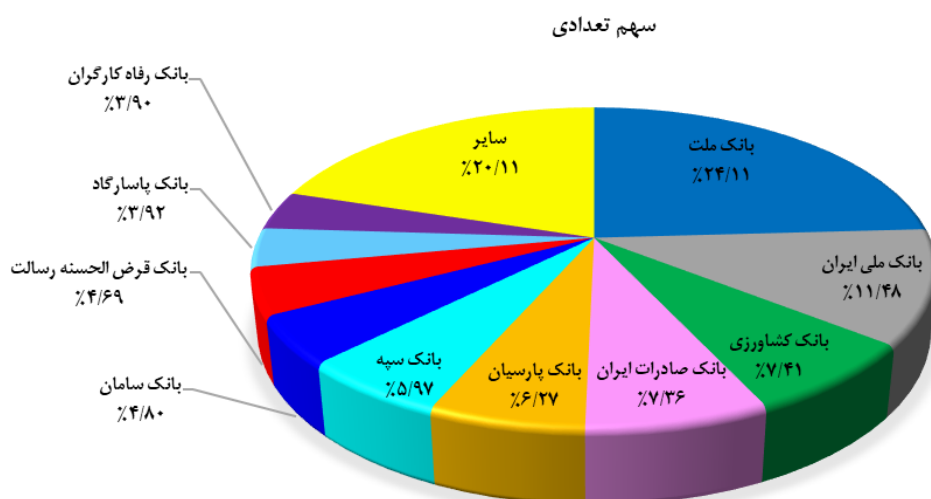
بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^{۲۹} بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

۵,۱,۱. سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

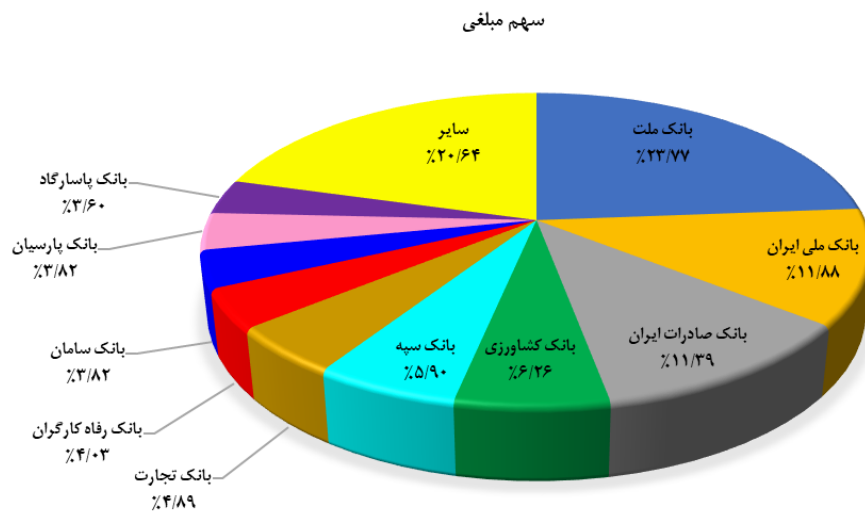
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۱ سهم تعدادی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت در اسفند ماه ۹۷ را نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودارهای مربوطه تنها ۱۰ بانک نخست با سهم تعدادی و مبلغی بالاتر از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - اسفند ۱۳۹۷

همچنین شکل ۵-۲ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در اسفند ماه ۹۷ را نشان می‌دهد.

شکل ۲-۵ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - اسفند ۱۳۹۷

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" با سهم ۲۴/۱۱ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و سهم ۲۳/۷۷ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، همچنان با اختلاف زیاد، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵,۱,۲. سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^{۳۰} نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای اسفند ماه ۹۷ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ		
		یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر			یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۴۸٪	۱۰/۶۶٪	۰/۶۸٪	۱/۵۱٪	۱/۹۸٪	۳/۸۹٪
۲	بانک انصار	۱/۹۴٪	۰/۱۹٪	۰/۰۲٪	۱/۹۱٪	۰/۶۰٪	۰/۱۳٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۶۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪
۴	بانک آینده	۱/۲۴٪	۳/۹۴٪	۲۱/۸۳٪	۱/۶۴٪	۲/۳۵٪	۱۷/۶۱٪
۵	بانک پارسیان	۵/۴۴٪	۲۳/۱۸٪	۲/۹۸٪	۳/۲۵٪	۱۰/۶۰٪	۳/۹۸٪
۶	بانک پاسارگاد	۴/۲۸٪	۱/۸۹٪	۰/۰۳٪	۳/۷۲٪	۲/۲۸٪	۰/۰۴٪
۷	بانک تجارت	۴/۳۳٪	۰/۴۸٪	۰/۰۴٪	۵/۰۷٪	۲/۹۰٪	۰/۰۴٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۸۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۸۶٪	۰/۳۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۲۵٪	۰/۶۵٪	۰/۱۴٪	۰/۲۱٪	۰/۱۸٪	۰/۵۷٪

^{۳۰} منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم هر بانک پذیرنده از کل تعداد یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر			سهیم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر		
		فروشگاهی	اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	فروشگاهی	اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۵٪	۱/۵۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۹٪	۰/۶۲٪	۰/۰۰٪
۱۲	بانک دی	۰/۲۷٪	۰/۵۱٪	۰/۰۲٪	۰/۳۵٪	۰/۳۱٪	۰/۱۱٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۴/۱۴٪	۱/۰۴٪	۲/۷۵٪	۴/۱۹٪	۲/۲۳٪	۲/۵۵٪
۱۴	بانک سامان	۴/۸۴٪	۷/۳۵٪	۱/۵۷٪	۳/۴۸٪	۷/۷۴٪	۹/۱۲٪
۱۵	بانک سپه	۶/۵۳٪	۲/۷۵٪	۰/۰۹٪	۶/۳۱٪	۱/۲۱٪	۰/۰۶٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۸٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک سینا	۰/۶۴٪	۱/۲۶٪	۰/۰۰٪	۰/۷۲٪	۳/۹۷٪	۰/۰۱٪
۱۸	بانک شهر	۰/۹۶٪	۰/۶۷٪	۰/۰۱٪	۱/۰۳٪	۱۳/۳۵٪	۰/۰۹٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۸/۱۹٪	۱/۰۲٪	۰/۰۳٪	۱۲/۲۷٪	۱/۱۷٪	۰/۱۰٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۵/۲۶٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪	۳/۱۶٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۰۹٪	۰/۰۵٪	۰/۰۱٪	۱/۰۶٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۴۶٪	۰/۰۹٪	۰/۹۱٪	۱/۹۷٪	۰/۴۶٪	۰/۸۳٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۷۸٪	۸/۷۷٪	۰/۱۱٪	۶/۶۶٪	۱/۶۲٪	۰/۲۶٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۵۲٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۵۵٪	۰/۲۴٪	۰/۰۳٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۱۰٪	۱/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۲۰٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
۲۸	بانک مسکن	۱/۰۴٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪	۱/۴۰٪	۲/۲۱٪	۰/۰۱٪
۲۹	بانک ملت	۲۲/۳۶٪	۱۷/۳۵٪	۵۹/۰۷٪	۲۳/۰۷٪	۳۱/۳۰٪	۵۱/۸۵٪
۳۰	بانک ملی ایران	۱۱/۳۹٪	۱۴/۷۲٪	۹/۶۷٪	۱۱/۹۰٪	۱۱/۸۱٪	۸/۶۸٪
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۱/۰۴٪	۰/۵۱٪	۰/۰۰٪	۰/۷۰٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۵۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۴۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ یک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌های هر
		کارتخوان فروشگاهی	کارتخوان فروشگاهی
		ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش اینترنتی
		موبایلی	موبایلی
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰/۳۹٪	۰/۰۰٪
		۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
		۰/۳۵٪	۰/۰۰٪
		۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "پارسیان"، "ملت"، "ملی ایران" و "اقتصاد نوین"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "آینده"، "ملی ایران" و "پارسیان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به بانک‌های "ملت"، "صادرات ایران"، "ملی ایران" و "کشاورزی"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به بانک‌های "ملت"، "شهر"، "ملی ایران" و "پارسیان"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به بانک‌های "ملت"، "آینده"، "سامان" و "ملی ایران"

تعلق گرفته و این بانک‌ها به ترتیب در مکان‌های اول تا چهارم جای گرفته‌اند.

۵,۱,۳. سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است که این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را با هر سهمی که بانک از کل شبکه پرداخت کارتی در کشور دارد فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی برای آن بانک پذیرنده را ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده						سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	کارتخوان	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۶۸/۲۰٪	۲۹/۸۶٪	۱/۹۴٪	۸۹/۵۴٪	۹/۷۸٪	۰/۶۸٪			
۲	بانک انصار	۹۹/۳۴٪	۰/۶۰٪	۰/۰۶٪	۹۷/۴۳٪	۲/۵۵٪	۰/۰۲٪			
۳	بانک ایران زمین	۹۹/۹۴٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪	۹۹/۵۱٪	۰/۴۹٪	۰/۰۰٪			
۴	بانک آینده	۴۳/۹۰٪	۸/۴۶٪	۴۷/۶۴٪	۸۶/۹۴٪	۱۰/۳۲٪	۲/۷۴٪			
۵	بانک پارسیان	۷۷/۳۱٪	۲۰/۰۷٪	۲/۶۲٪	۷۸/۴۷٪	۲۱/۲۵٪	۰/۲۸٪			
۶	بانک پاسارگاد	۹۷/۳۳٪	۲/۶۲٪	۰/۰۵٪	۹۵/۱۶٪	۴/۸۴٪	۰/۰۰٪			
۷	بانک تجارت	۹۹/۲۷٪	۰/۶۷٪	۰/۰۵٪	۹۵/۴۶٪	۴/۵۳٪	۰/۰۰٪			
۸	بانک توسعه تعاون	۹۹/۲۵٪	۰/۷۳٪	۰/۰۲٪	۹۷/۱۳٪	۲/۸۷٪	۰/۰۰٪			
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۵۸٪	۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۹۹/۷۶٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪			
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۸۳/۷۱٪	۱۳/۴۳٪	۲/۸۷٪	۹۲/۶۲٪	۶/۶۲٪	۰/۷۶٪			
۱۱	بانک خاورمیانه	۳۶/۳۰٪	۶۳/۵۴٪	۰/۱۶٪	۶۳/۷۵٪	۳۶/۲۴٪	۰/۰۱٪			

۰/۰۸٪	۶/۸۷٪	۹۳/۰۴٪	۰/۳۵٪	۱۰/۲۷٪	۸۹/۳۷٪	بانک دی	۱۲
۰/۱۷٪	۴/۲۳٪	۹۵/۶۰٪	۳/۸۹٪	۱/۴۵٪	۹۴/۶۶٪	بانک رفاه کارگران	۱۳
۰/۶۵٪	۱۵/۴۹٪	۸۳/۸۶٪	۱/۸۰٪	۸/۳۳٪	۸۹/۸۷٪	بانک سامان	۱۴
۰/۰۰٪	۱/۵۶٪	۹۸/۴۳٪	۰/۰۸٪	۲/۵۱٪	۹۷/۴۱٪	بانک سپه	۱۵
۰/۰۰٪	۲/۱۸٪	۹۷/۸۲٪	۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۹۹/۹۰٪	بانک سرمایه	۱۶
۰/۰۰٪	۳۱/۲۹٪	۶۸/۷۱٪	۰/۰۳٪	۱۰/۷۵٪	۸۹/۲۱٪	بانک سینا	۱۷
۰/۰۱٪	۵۱/۸۳٪	۴۸/۱۶٪	۰/۰۸٪	۴/۱۱٪	۹۵/۸۱٪	بانک شهر	۱۸
۰/۰۰٪	۰/۷۸٪	۹۹/۲۱٪	۰/۰۲٪	۰/۷۵٪	۹۹/۲۳٪	بانک صادرات ایران	۱۹
۰/۰۰٪	۰/۵۰٪	۹۹/۵۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۹۹/۹۸٪	بانک صنعت و معدن	۲۰
۰/۰۰٪	۰/۱۵٪	۹۹/۸۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۹٪	۹۹/۹۱٪	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۱
۰/۰۰٪	۰/۱۹٪	۹۹/۸۱٪	۰/۰۷٪	۰/۳۰٪	۹۹/۶۴٪	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲۲
۰/۱۲٪	۱/۸۹٪	۹۷/۹۹٪	۳/۷۲٪	۰/۳۸٪	۹۵/۹۰٪	بانک قوامین	۲۳
۰/۰۰٪	۲/۸۶٪	۹۷/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۸٪	۹۹/۹۲٪	بانک کارآفرین	۲۴
۰/۰۱٪	۱/۹۸٪	۹۸/۰۱٪	۰/۰۸٪	۶/۴۲٪	۹۳/۵۰٪	بانک کشاورزی	۲۵
۰/۰۲٪	۳/۴۹٪	۹۶/۵۰٪	۰/۱۰٪	۰/۴۶٪	۹۹/۴۴٪	بانک گردشگری	۲۶
۰/۰۰٪	۶/۰۴٪	۹۳/۹۶٪	۰/۰۲٪	۳۷/۹۴٪	۶۲/۰۴٪	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲۷
۰/۰۰٪	۱۱/۶۲٪	۸۸/۳۷٪	۰/۰۸٪	۰/۶۳٪	۹۹/۲۹٪	بانک مسکن	۲۸
۰/۵۹٪	۱۰/۰۷٪	۸۹/۳۴٪	۱۳/۵۱٪	۳/۹۱٪	۸۲/۵۹٪	بانک ملت	۲۹
۰/۲۰٪	۷/۶۰٪	۹۲/۲۰٪	۴/۶۴٪	۶/۹۶٪	۸۸/۳۹٪	بانک ملی ایران	۳۰
۰/۰۰٪	۰/۸۶٪	۹۹/۱۴٪	۰/۰۰٪	۲/۸۹٪	۹۷/۱۱٪	شرکت دولتی پست بانک	۳۱
۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۹۹/۹۶٪	۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۹۹/۹۰٪	موسسه اعتباری توسعه	۳۲
۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۳۳
۰/۰۰٪	۰/۰۴٪	۹۹/۹۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	موسسه اعتباری ملل	۳۴
۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	موسسه اعتباری نور	۳۵

همانگونه که مشاهده می گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در اسفند ۹۷ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به بانک "آینده" تعلق گرفته است. پس از آن بانک "ملت" در مقام دوم، بانک "ملی ایران" در مقام سوم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در اسفند ۹۷ در تراکنش‌های بانک‌های کشور، با اختلاف خیلی زیاد با دیگر بانک‌های کشور به بانک "خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از بانک "خاورمیانه" بانک‌های "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "اقتصاد نوین" و "پارسیان" به ترتیب در مکان‌های دوم و سوم قرار گرفته‌اند.

این درحالیست که طی بررسی‌های انجام شده مشخص می‌گردد که در اسفند ماه بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در کل به ترتیب $\frac{2}{53}$ و $\frac{0}{13}$ درصد تعداد تراکنش‌های کارتی شبکه پرداخت کشور را در دست داشته‌اند که همانگونه که مشاهده می‌گردد، ارقام متعلق به بانک‌های "آینده" و "خاورمیانه" در مقابل کل تعداد تراکنش‌های کارتی در شبکه پرداخت سهم بسیار ناچیزی بوده است.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی بوده و طی بررسی اعداد جدول ۲-۵ مشخص می‌گردد که بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاهی جذب هر بانک شده است.

۵.۱.۴. اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

همانند آنچه در بخش ۴-۱-۴ معرفی شد، با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۳-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کار تخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۲	۱۱	۱۱۴	۱	۰
۲	بانک انصار	۲	۴	۰	۰	۰	۰
۳	بانک ایران زمین	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۴	بانک آینده	۱	۲	۴	۱۶	۲۲	۴۷۶
۵	بانک پارسیان	۵	۳۰	۲۳	۵۳۷	۳	۹
۶	بانک پاسارگاد	۴	۱۸	۲	۴	۰	۰
۷	بانک تجارت	۴	۱۹	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰	۰	۱	۰	۰	۰
۱۱	بانک خاورمیانه	۰	۰	۲	۲	۰	۰
۱۲	بانک دی	۰	۰	۱	۰	۰	۰
۱۳	بانک رفاه کارگران	۴	۱۷	۱	۱	۳	۸
۱۴	بانک سامان	۵	۲۳	۷	۵۴	۲	۲
۱۵	بانک سپه	۷	۴۳	۳	۸	۰	۰
۱۶	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۷	بانک سینا	۱	۰	۱	۲	۰	۰
۱۸	بانک شهر	۱	۱	۱	۰	۰	۰
۱۹	بانک صادرات ایران	۸	۶۷	۱	۱	۰	۰
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۵	۲۸	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۳	بانک قوامین	۱	۲	۰	۰	۱	۱
۲۴	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک کشاورزی	۸	۶۱	۹	۷۷	۰	۰
۲۶	بانک گردشگری	۱	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ⁺	Si	Si ⁺	Si	Si ⁺
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۱	۱	۰	۰
۲۸	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۹	بانک ملت	۲۲	۵۰۰	۱۷	۳۰۱	۵۹	۳,۴۹۰
۳۰	بانک ملی ایران	۱۱	۱۳۰	۱۵	۲۱۷	۱۰	۹۳
۳۱	شرکت دولتی پست بانک	۱	۱	۱	۰	۰	۰
۳۲	موسسه اعتباری توسعه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۳	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۳۴	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۵	موسسه اعتباری نور	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال- هیرشمن	-	۹۹۳	-	۱,۳۰۳	-	۳,۲۴۳

ملاحظه می‌شود که در اسفند ۱۳۹۷، شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ابزار پذیرش موبایلی عدد ۳,۲۴۳/۵۱ به‌دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۴-۴ و سهم هر بانک پذیرنده از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش، نشان‌دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش موبایلی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش موبایلی تعداد بسیار کمی از بانک‌ها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنش‌های بازار را در اختیار گرفته‌اند. برای این شاخص در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۱,۳۰۲/۹۷ حاصل شده است (بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز ملایم در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. لذا سایر بانک‌های پذیرنده در بازار این ابزار نسبت به بازار ابزار پذیرش موبایلی سهم بالاتر و قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی ۹۹۳/۰۸ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۴-۴، این رقم مبین وجود تمرکز رقابتی در بازار این ابزار بین بانک‌های پذیرنده شده است. در جدول ۴-۵ میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال- هیرشمن برای بازار بانک‌های پذیرنده در اسفند ماه ۹۷ نسبت به بهمن ماه ۹۷ محاسبه شده و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده- بهمن و اسفند ۹۷

HHI	کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش موبایلی		
	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	نرخ رشد	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	نرخ رشد	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	نرخ رشد
شاخص H-H	۹۹۳	۹۵۱	-۴٪	۱۳۰۳	۱۳۳۵	۲٪	۴۲۴۳	۴۰۸۰	-۴٪

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در دو حوزه ابزار کارتخوان فروشگاهی و ابزار پذیرش موبایلی در اسفند ماه نسبت به بهمن ماه ۹۷ نرخ رشد منفی داشته است.

۵.۲. سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^{۳۱} ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۵.۲.۱. تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوئیچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوئیچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^{۳۲}، کارت اعتباری^{۳۳} و کارت پیش‌پرداخته^{۳۴} یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

۳۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوئیچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

Debit card ۳۲

Credit card ۳۳

Prepaid ۳۴

در اسفند ماه ۱۳۹۷، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپرک مجموعاً ۱۰۶،۲۵۸،۷۹۷ عدد بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۰۰،۰۳۰،۳۹۷ عدد و سهم تعدادی ۹۴/۱۴ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن ۱۰۲،۳۷۸ عدد و سهم ۰/۱۰ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

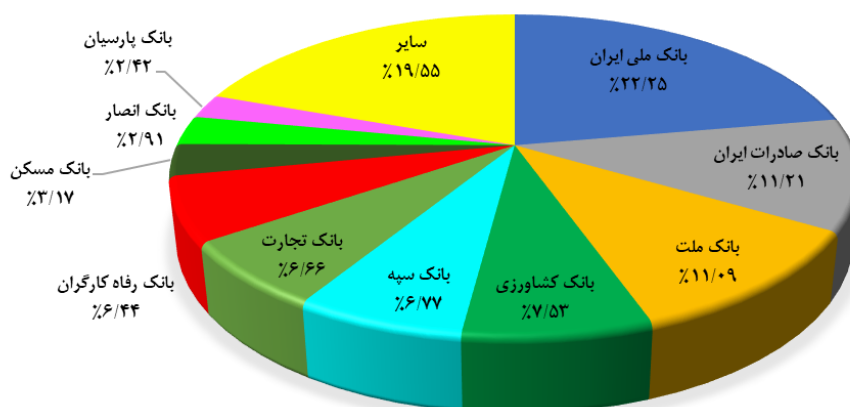
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - اسفند ۹۷

ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
بهمن ۹۷	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۲،۹۳۰،۰۵۸	۸۸،۵۱۲	۹۶،۶۷۴،۵۸۰	۹۹،۶۹۳،۱۵۰
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۲/۹۴٪	۰/۰۹٪	۹۶/۹۷٪	-
اسفند ۹۷	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶،۱۲۶،۰۲۲	۱۰۲،۳۷۸	۱۰۰،۰۳۰،۳۹۷	۱۰۶،۲۵۸،۷۹۷
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۵/۷۷٪	۰/۱۰٪	۹۴/۱۴٪	-
	رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار در اسفند ماه نسبت به بهمن ماه	۱۰۹/۰۸٪	۱۵/۶۷٪	۳/۴۷٪	۶/۵۹٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اسفند ۹۷ نسبت به بهمن ماه، نرخ رشد معادل مثبت ۶/۵۹ درصد داشته است. همانگونه که در جدول ۵-۵ مشخص است، نرخ رشد در هر سه دسته کارت هدیه و بن کارت، کارت اعتباری و کارت برداشت مثبت و بوده است.

۵,۲,۲. سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی اسفند ماه ۱۳۹۷ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۶ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - اسفند ۱۳۹۷

ملاحظه می‌شود که در اسفند ماه ۹۷ بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "ملت" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ۱۰ بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵,۲,۳. سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای اسفند ماه سال ۱۳۹۷ در

جدول ۵-۶ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، صادرات ایران " و "ملت"؛ بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "سامان" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک‌های "ملی ایران"، "پارسیان" و "صادرات ایران" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار – اسفند ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۲/۶۰٪	۰/۹۷٪	۱/۶۸٪
۲	بانک انصار	۰/۵۷٪	۲/۹۷٪	۱/۹۶٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۱٪	۰/۴۰٪	۰/۷۲٪
۴	بانک آینده	۰/۰۴٪	۱/۲۱٪	۴/۱۵٪
۵	بانک پارسیان	۰/۱۰٪	۱/۶۰٪	۱۵/۸۵٪
۶	بانک پاسارگاد	۱/۲۷٪	۲/۱۳٪	۳/۷۳٪
۷	بانک تجارت	۰/۵۶٪	۶/۸۰٪	۴/۵۹٪
۸	بانک توسعه تعاون	۴/۸۲٪	۰/۹۲٪	۱/۱۶٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۰/۳۵٪	۰/۴۸٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۲۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪
۱۲	بانک دی	۰/۳۱٪	۰/۴۸٪	۰/۴۴٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۱٪	۶/۵۹٪	۴/۱۳٪
۱۴	بانک سامان	۶/۸۳٪	۰/۸۷٪	۳/۴۰٪
۱۵	بانک سپه	۱۴/۸۴٪	۶/۸۸٪	۴/۹۵٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۰/۲۷٪	۰/۶۷٪
۱۷	بانک سینا	۲/۳۲٪	۰/۶۴٪	۰/۸۶٪
۱۸	بانک شهر	۱/۰۲٪	۱/۶۲٪	۳/۹۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۹	بانک صادرات ایران	۲/۵۸٪	۱۱/۴۵٪	۷/۳۹٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۴۹٪	۰/۰۳٪	۰/۱۰٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۱/۶۲٪	۱/۰۸٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۱/۲۵٪	۰/۸۶٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۱/۹۶٪	۳/۱۹٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۰/۱۱٪	۰/۸۳٪
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۷۱٪	۷/۷۲٪	۴/۵۰٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۴۹٪	۰/۲۴٪	۰/۴۱٪
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۳/۲۷٪	۱/۵۵٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۵۰/۰۸٪	۱۱/۳۶٪	۶/۱۱٪
۳۱	بانک ملی ایران	۱/۶۱٪	۲۲/۵۰٪	۱۸/۳۸٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۶/۷۹٪	۲/۳۱٪	۰/۴۵٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۲۱٪	۰/۹۰٪	۱/۷۲٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۱/۴۹٪	۰/۲۳٪	۰/۰۹٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۰/۳۱٪	۰/۵۶٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از نوع کارت برداشت با ۲۲/۵۰ درصد متعلق به بانک "ملی ایران"، از نوع کارت اعتباری با ۵۰/۰۸ درصد متعلق به بانک "ملت" و از نوع کارت هدیه و بن کارت با ۱۸/۳۸ درصد متعلق به بانک "پارسیان" بوده است.

۵,۲,۴. سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای اسفند ماه ۹۷ اطلاعات مربوطه در جدول ۷-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۲۵٪	۹۰/۱۹٪	۹/۵۷٪
۲	بانک انصار	۰/۰۲٪	۹۶/۱۰٪	۳/۸۸٪
۳	بانک ایران زمین	۰/۰۰٪	۹۰/۱۶٪	۹/۸۴٪
۴	بانک آینده	۰/۰۰٪	۸۲/۶۳٪	۱۷/۳۶٪
۵	بانک پارسیان	۰/۰۰٪	۶۲/۱۸٪	۳۷/۸۱٪
۶	بانک پاسارگاد	۰/۰۶٪	۹۰/۲۵٪	۹/۶۹٪
۷	بانک تجارت	۰/۰۱٪	۹۶/۰۲٪	۳/۹۷٪
۸	بانک توسعه تعاون	۰/۵۰٪	۹۲/۳۴٪	۷/۱۶٪
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۹۰/۸۳٪	۹/۱۷٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۰۰٪	۹۲/۳۴٪	۷/۶۶٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۱/۴۷٪	۸۶/۵۱٪	۱۲/۰۲٪
۱۲	بانک دی	۰/۰۶٪	۹۴/۷۱٪	۵/۲۳٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰/۰۰٪	۹۶/۳۰٪	۳/۷۰٪
۱۴	بانک سامان	۰/۶۴٪	۸۰/۲۲٪	۱۹/۱۴٪
۱۵	بانک سپه	۰/۲۱٪	۹۵/۵۸٪	۴/۲۱٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۰۰٪	۸۶/۶۱٪	۱۳/۳۸٪
۱۷	بانک سینا	۰/۳۴٪	۹۲/۱۰٪	۷/۵۶٪
۱۸	بانک شهر	۰/۰۶٪	۸۶/۹۷٪	۱۲/۹۷٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۰/۰۲٪	۹۶/۱۸٪	۳/۸۰٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۱/۴۵٪	۸۱/۰۱٪	۱۷/۵۴٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰/۰۰٪	۹۶/۰۷٪	۳/۹۳٪
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰/۰۰٪	۹۵/۹۵٪	۴/۰۵٪
۲۳	بانک قوامین	۰/۰۰٪	۹۰/۹۲٪	۹/۰۸٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۰۰٪	۶۸/۱۲٪	۳۱/۸۸٪
۲۵	بانک کشاورزی	۰/۰۱٪	۹۶/۵۴٪	۳/۴۵٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۱۹٪	۹۰/۳۶٪	۹/۴۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۹۲/۰۴٪
۲۸	بانک مسکن	۰/۰۰٪	۹۷/۱۸٪
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۴۲/۹۸٪
۳۰	بانک ملت	۰/۴۴٪	۹۶/۳۹٪
۳۱	بانک ملی ایران	۰/۰۱٪	۹۵/۲۳٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۰/۳۰٪	۹۸/۵۴٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۰٪	۹۰/۸۷٪
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم (در اغلب بانک ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

۵،۲،۵. اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک ها در صادر نمودن انواع کارت های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت های صادر شده، از کارت های تراکنش دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۳	۷	۱	۱	۲	۳
۲	بانک انصار	۱	۰	۳	۹	۲	۴
۳	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۱	۱
۴	بانک آینده	۰	۰	۱	۱	۴	۱۷
۵	بانک پارسیان	۰	۰	۲	۳	۱۶	۲۵۱
۶	بانک پاسارگاد	۱	۲	۲	۵	۴	۱۴
۷	بانک تجارت	۱	۰	۷	۴۶	۵	۲۱
۸	بانک توسعه تعاون	۵	۲۳	۱	۱	۱	۱
۹	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۲	بانک دی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۳	بانک رفاه کارگران	۰	۰	۷	۴۳	۴	۱۷
۱۴	بانک سامان	۷	۴۷	۱	۱	۳	۱۲
۱۵	بانک سپه	۱۵	۲۲۰	۷	۴۷	۵	۲۴
۱۶	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۱	۰
۱۷	بانک سینا	۲	۵	۱	۰	۱	۱
۱۸	بانک شهر	۱	۱	۲	۳	۴	۱۶
۱۹	بانک صادرات ایران	۳	۷	۱۱	۱۳۱	۷	۵۵
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۰	۰	۲	۳	۱	۱
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۰	۰	۱	۲	۱	۱
۲۳	بانک قوامین	۰	۰	۲	۴	۳	۱۰
۲۴	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۱	۱
۲۵	بانک کشاورزی	۱	۱	۸	۶۰	۵	۲۰
۲۶	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		Si	Si ⁺	Si	Si ⁺	Si	Si ⁺
۲۷	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۸	بانک مسکن	۰	۰	۳	۱۱	۲	۲
۲۹	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۰	بانک ملت	۵۰	۲,۵۰۸	۱۱	۱۲۹	۶	۳۷
۳۱	بانک ملی ایران	۲	۳	۲۳	۵۰۶	۱۸	۳۳۸
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۷	۴۶	۲	۵	۰	۰
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۴	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۰	۰	۱	۱	۲	۳
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰	۰	۰	۰	۱	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۲,۸۷۲	-	۱,۰۱۲	-	۸۵۱

ملاحظه می‌شود که در این ماه، شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در هر دو دسته "کارت اعتباری" و "کارت هدیه و بن کارت" رشد منفی و در دسته "کارت برداشت" رشد مثبت داشته است. همانگونه که در جدول ۹-۵ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای "کارت اعتباری" نرخ رشد منفی ۴ درصد را داشته و این شاخص برای دسته "کارت اعتباری" همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و در حیطه انحصار قرار دارد. بالاترین سهم در اسفند ماه ۹۷ برای کارت اعتباری به ترتیب به بانک‌های "ملت"، "سپه" و "سامان" تعلق گرفته است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اسفند ماه نسبت به بهمن ماه ۹۷ در جدول ۹-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- بهمن و اسفند ۹۷

HHI	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	نرخ رشد	بهمن ۹۷	اسفند ۹۷	نرخ رشد
شاخص HHI	۲۹۸۱	۲۸۷۲	-۴٪	۱۰۰۹	۱۰۱۲	۰/۳۰٪
				۹۰۹	۸۵۱	-۶٪

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹ ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در اسفند ماه در حوزه صدور "کارت اعتباری" در کشور با رشد منفی ۴ درصدی و در حوزه "کارت هدیه و بن کارت" با رشد منفی ۶ درصدی مواجه بوده است. "کارت هدیه و بن کارت" با رشد منفی ۶ درصدی، همچنان در طبقه "رقابتی" باقی مانده که بیشترین سهم در صدور این دسته از کارت‌های تراکنش‌دار (هدیه و بن کارت) به بانک‌های "ملی ایران"، "پارسیان" و "صادرات ایران" تعلق گرفته است.

۵.۳. سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. جدول ۵-۱۰ سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

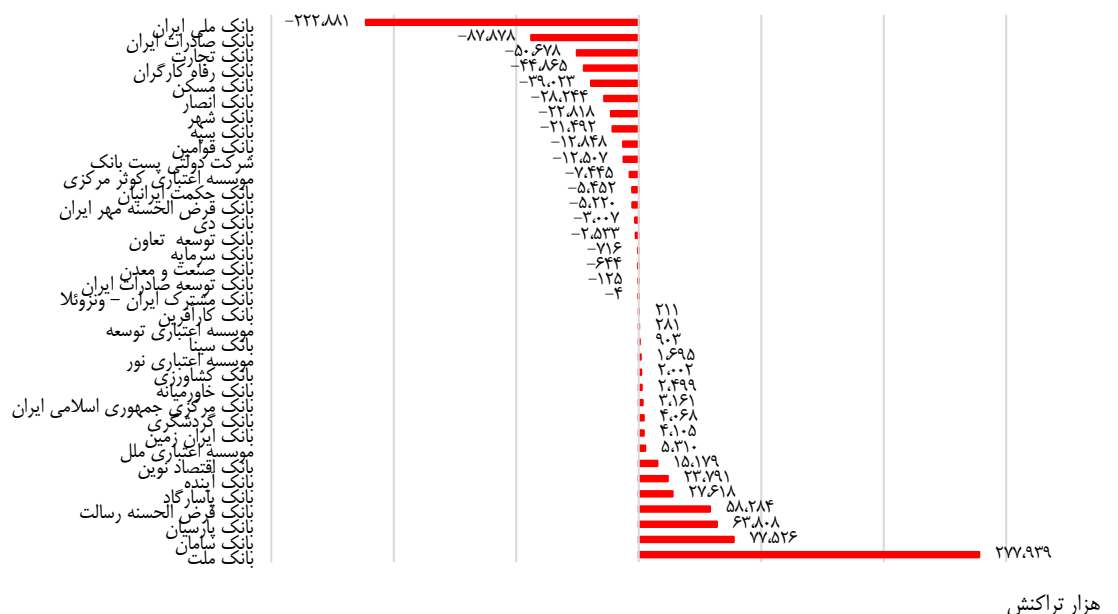
جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	اقتصاد نوین بانک	۱/۲۵٪	۱/۹۴٪	۱/۳۱٪	۱/۵۵٪
۲	بانک انصار	۳/۰۱٪	۱/۷۴٪	۲/۵۱٪	۱/۸۰٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل صادر شده از کل
۳	بانک ایران زمین	۰/۳۸٪	۰/۵۶٪	۰/۵۶٪	۰/۶۴٪
۴	بانک آینده	۱/۴۵٪	۲/۵۳٪	۱/۹۰٪	۱/۷۴٪
۵	بانک پارسیان	۳/۳۹٪	۶/۲۷٪	۲/۶۸٪	۳/۸۲٪
۶	بانک پاسارگاد	۲/۶۷٪	۳/۹۲٪	۲/۸۶٪	۳/۶۰٪
۷	بانک تجارت	۶/۱۶٪	۳/۸۸٪	۵/۱۸٪	۴/۸۹٪
۸	تعاون بانک توسعه	۰/۸۳٪	۰/۷۲٪	۰/۷۹٪	۰/۸۱٪
۹	ایران بانک توسعه صادرات	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪
۱۰	بانک حکمت ایرانیان	۰/۵۱٪	۰/۲۶٪	۰/۲۹٪	۰/۲۰٪
۱۱	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۳٪	۰/۱۳٪
۱۲	بانک دی	۰/۴۱٪	۰/۲۷٪	۰/۵۱٪	۰/۳۵٪
۱۳	بانک رفاه کارگران	۵/۹۲٪	۳/۹۰٪	۴/۶۴٪	۴/۰۳٪
۱۴	بانک سامان	۱/۳۰٪	۴/۸۰٪	۱/۷۹٪	۳/۸۲٪
۱۵	بانک سپه	۶/۹۴٪	۵/۹۷٪	۶/۰۰٪	۵/۹۰٪
۱۶	بانک سرمایه	۰/۲۷٪	۰/۲۴٪	۰/۳۴٪	۰/۴۵٪
۱۷	بانک سینا	۰/۶۰٪	۰/۶۴٪	۰/۶۵٪	۰/۹۷٪
۱۸	بانک شهر	۱/۹۲٪	۰/۸۹٪	۲/۴۱٪	۱/۹۷٪
۱۹	بانک صادرات ایران	۱۱/۳۲٪	۷/۳۶٪	۱۲/۳۷٪	۱۱/۳۹٪
۲۰	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۲۱	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۰۶٪	۴/۶۹٪	۲/۴۱٪	۲/۹۱٪
۲۲	ایران بانک قرض الحسنه مهر	۱/۲۱٪	۰/۹۷٪	۱/۵۰٪	۰/۹۸٪
۲۳	بانک قوامین	۱/۹۳٪	۱/۳۵٪	۲/۳۳٪	۱/۸۵٪
۲۴	بانک کارآفرین	۰/۱۳٪	۰/۱۴٪	۰/۱۹٪	۰/۲۶٪
۲۵	بانک کشاورزی	۷/۳۲٪	۷/۴۱٪	۶/۲۳٪	۶/۲۶٪
۲۶	بانک گردشگری	۰/۲۸٪	۰/۴۷٪	۰/۴۷٪	۰/۵۳٪

ردیف	نام بانک	سهام تعدادی تراکنش‌ها		سهام مبلغی تراکنش‌ها	
		سهام تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۲۷	اسلامی ایران بانک مرکزی جمهوری	۰/۰۱٪	۰/۱۵٪	۰/۰۱٪	۰/۲۰٪
۲۸	بانک مسکن	۲/۷۰٪	۰/۹۴٪	۲/۸۲٪	۱/۴۵٪
۲۹	ونزوئلا - بانک مشترک ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	بانک ملت	۱۱/۵۸٪	۲۴/۱۱٪	۱۷/۷۶٪	۲۳/۷۷٪
۳۱	بانک ملی ایران	۲۱/۵۲٪	۱۱/۴۸٪	۱۶/۹۵٪	۱۱/۸۸٪
۳۲	شرکت دولتی پست بانک	۱/۵۲٪	۰/۹۵٪	۰/۹۲٪	۰/۶۵٪
۳۳	موسسه اعتباری توسعه	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۳٪
۳۴	مرکزی موسسه اعتباری کوثر	۰/۸۶٪	۰/۵۲٪	۰/۷۰٪	۰/۳۸٪
۳۵	موسسه اعتباری ملل	۰/۱۹٪	۰/۴۳٪	۰/۲۹٪	۰/۴۲٪
۳۶	موسسه اعتباری نور	۰/۲۷٪	۰/۳۵٪	۰/۵۳٪	۰/۳۲٪

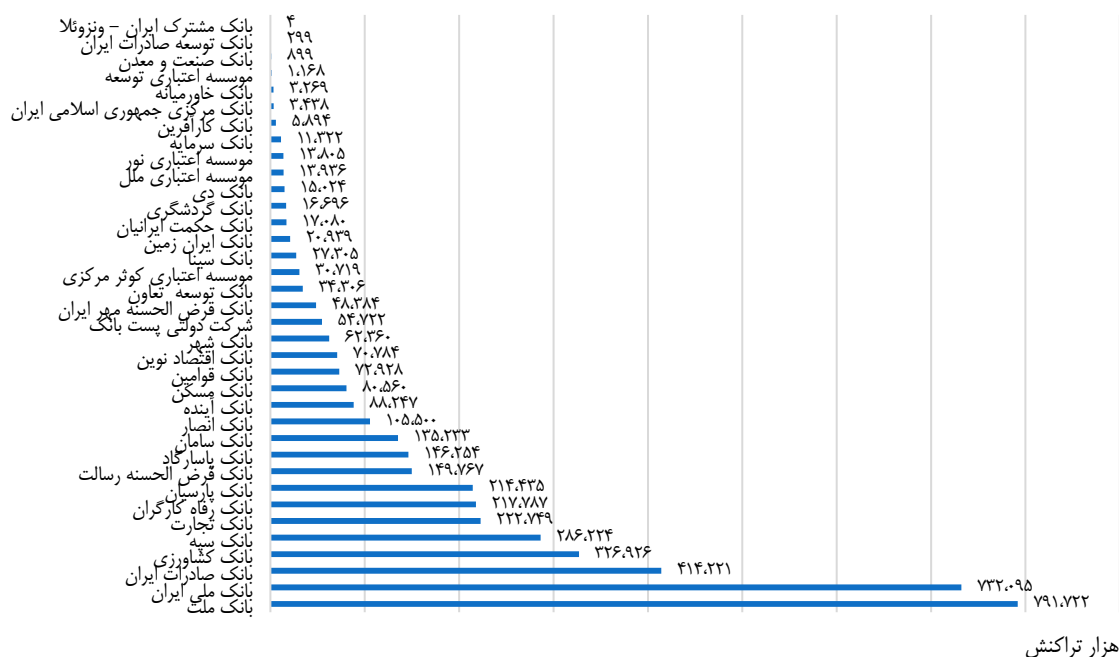
اطلاعات جدول ۱۰-۵ بیانگر آن است که بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده در اسفند ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "کشاورزی" اختصاص یافته است. در ادامه شکل ۴-۵ نشان دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در شکل نمایش داده شده است.

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر این موضوع برعکس است. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سویی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از کل تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور به دست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک به دست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

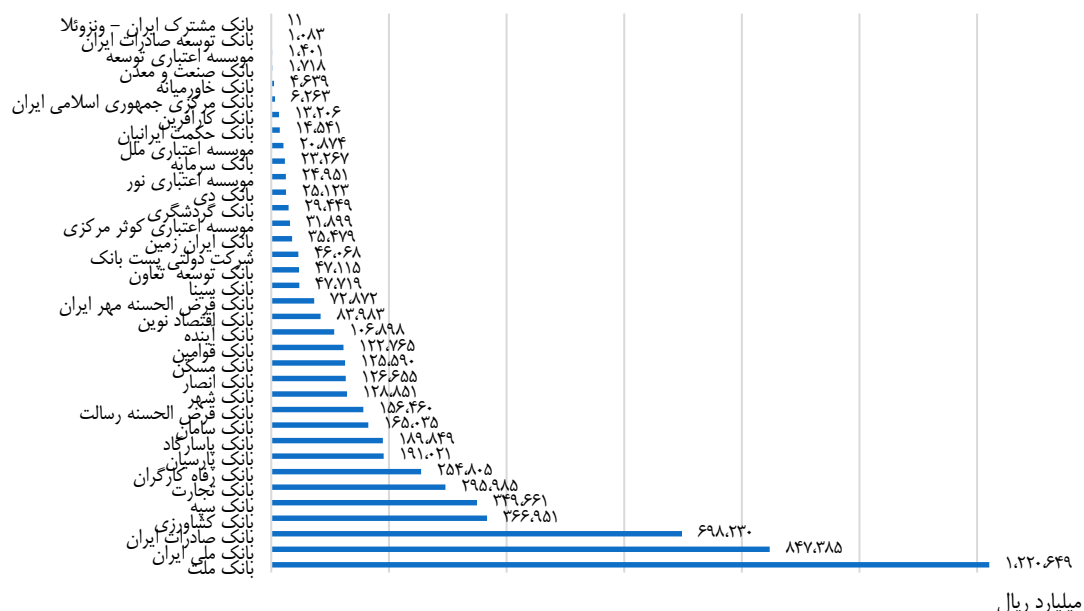
شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد سه بانک "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" همچنان بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و سه بانک "بانک مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در اسفند ۱۳۹۷ در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^{۳۵} ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی

^{۳۵} Turnover

پرداخت بانک‌ها در شکل ۵-۶ نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به‌وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^{۳۶} و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^{۳۷} آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی، شایر کم، هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - اسفند ۱۳۹۷

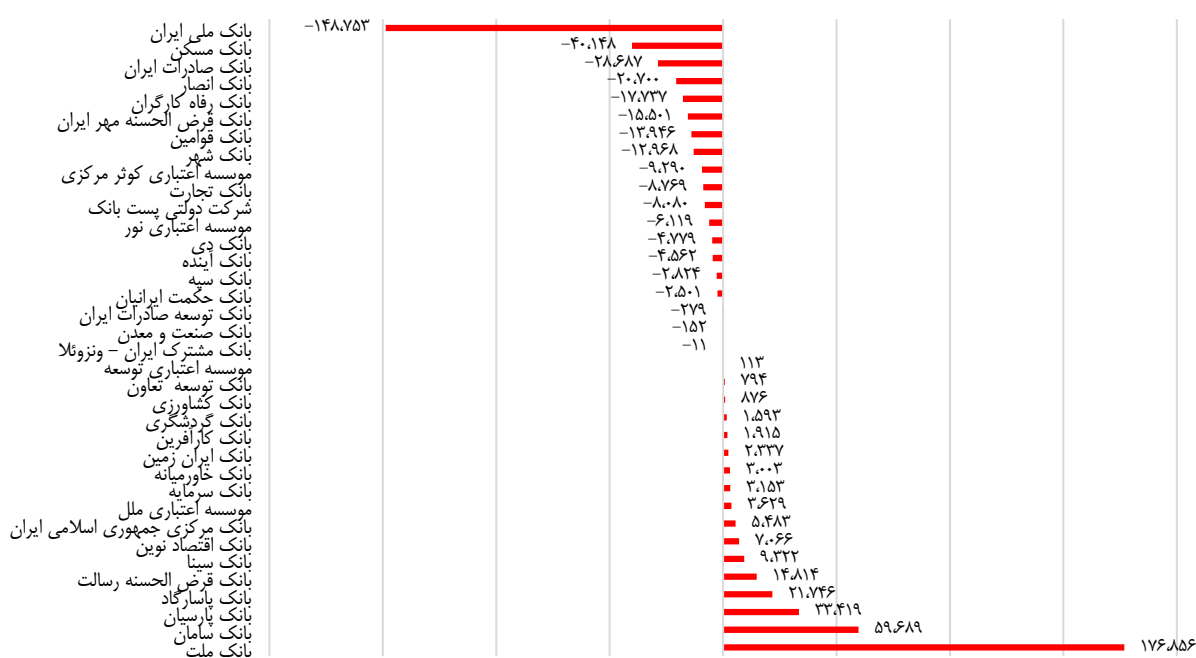
نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی اسفند ۹۷ در بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بوده است و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی را به خود اختصاص داده است.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌ها در بانک در کدام جهت بوده است

۳۶ در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).

۳۷ در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارتهای بانکی، نزد آن مفتوح است).

و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - اسفند ۱۳۹۷

بر اساس این شکل، بانک‌های "ملت"، "سامان"، "پارسیان" و "پاسارگاد" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن"، "صادرات ایران" و "انصار" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن"، "صادرات ایران" و "انصار" به سمت بانک‌های "ملت"، "سامان"، "پارسیان" و "پاسارگاد" در حال انتقال است.

۵,۴. کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صدهزار ریال تراکنش

با توجه به پرداخت بخش عمده کارمزدهای شبکه پرداخت توسط بانکهای پذیرنده و صادرکننده، یکی از مهمترین چالشهای بانکها، حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوہات تراکنشها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت است. به جهت کمک به بانکها در جهت تنظیم سیاستهای ارتباطی با مشتریان و شرکتهای PSP، لازم است تا این بانکها استنباطی از وضعیت کلی صنعت و میزان کارمزدهای پرداختی در مقایسه با صنعت را داشته باشند.

در ادامه کارمزد پرداخت شده توسط بانکهای پذیرنده و صادرکننده محاسبه می‌شود. شایان ذکر است که کارمزد تراکنشهای خرید به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده، کارمزد تراکنشهای قبض و شارژ به طور مستقیم توسط بانک صادرکننده و کارمزد تراکنشهای مانده گیری توسط دارنده کارت پرداخت می‌گردد.

به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، در این بخش با تاکید بر روی تراکنشهای خرید و تراکنشهای پرداخت قبض و خرید شارژ که کارمزد آن به طور مستقیم به ترتیب توسط بانک پذیرنده و بانک صادرکننده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است و از محاسبه کارمزدهای پرداخت شده توسط دارنده کارت نظیر کارمزد مانده گیری، چشم پوشی شده است.

۵,۴,۱. کارمزد پرداختی بانکهای پذیرنده به ازای هر صدهزار

ریال تراکنش خرید

از آنجا که برای تراکنشهای خرید، کارمزد توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌گردد، شاخص انتخاب شده به منظور ارائه این اطلاعات، شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش پذیرش شده" می‌باشد. در این بخش به منظور دقیق‌تر بودن محاسبه، با تاکید بر روی تراکنشهای خرید که کارمزد آن به طور مستقیم توسط بانک پذیرنده پرداخت می‌شود، تمرکز شده است.

در جدول ۵-۱۱ تنها میزان کارمزد پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ تراکنش خرید محاسبه و ارائه گردیده است. همانطور که در این جدول مشاهده می‌گردد، به طور متوسط در اسفند ماه ۱۳۹۷، بانکهای

پذیرنده با ۲/۴۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (بهمن ماه) میزان ۱۰۴/۱۰ ریال از هر صد هزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با مبلغ ۲۷/۸۶ ریال از هر صد هزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۷۴/۳۱ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های خرید، هم تعداد تراکنش‌ها و هم بازه مبلغی تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتری کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده‌اند یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از پذیرندگان خود دریافت کرده‌اند.

جدول ۵-۱۱ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (اسفند ۹۷)
۱	بانک صنعت و معدن	۲۷/۸۶
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۳۷/۹۲
۳	بانک سرمایه	۶۵/۴۱
۴	بانک کارآفرین	۶۷/۸۱
۵	بانک مسکن	۷۳/۸۰
۶	بانک صادرات ایران	۷۵/۳۰
۷	بانک قوامین	۷۸/۰۰
۸	بانک سینا	۸۰/۶۸
۹	بانک آینده	۸۸/۳۱
۱۰	بانک تجارت	۹۱/۵۲
۱۱	بانک شهر	۹۳/۳۳
۱۲	بانک دی	۹۳/۶۷
۱۳	بانک ملی ایران	۹۵/۳۱
۱۴	بانک ملت	۹۶/۶۷
۱۵	بانک توسعه تعاون	۱۰۱/۱۸

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید (اسفند ۹۷)
۱۶	بانک ایران زمین	۱۰۱/۸۷
۱۷	بانک سپه	۱۰۲/۲۰
۱۸	بانک گردشگری	۱۰۳/۶۵
۱۹	بانک انصار	۱۰۵/۹۹
۲۰	بانک رفاه کارگران	۱۱۰/۶۴
۲۱	موسسه اعتباری ملل	۱۱۲/۸۳
۲۲	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۱۳/۴۵
۲۳	بانک حکمت ایرانیان	۱۱۹/۰۰
۲۴	بانک اقتصاد نوین	۱۱۹/۸۴
۲۵	موسسه اعتباری نور	۱۲۰/۲۴
۲۶	بانک پاسارگاد	۱۲۱/۸۵
۲۷	بانک کشاورزی	۱۲۳/۶۸
۲۸	بانک خاورمیانه	۱۳۳/۲۲
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۱۴۶/۲۸
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۱۴۸/۱۹
۳۱	بانک سامان	۱۵۱/۷۴
۳۲	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۱۵۵/۸۵
۳۳	بانک قرض الحسنه رسالت	۱۵۸/۳۹
۳۴	بانک پارسیان	۱۷۴/۳۱
کارمزد پرداختی کل بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید		۱۰۴/۱۰

به استناد جدول فوق، اختلاف متوسط کارمزد پرداختی بین بانک با کمترین و بیشترین متوسط، ۶/۲۶ برابر است. یعنی بانک "پارسیان" به نسبت هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید جذب شده ۶/۲۶ برابر بانک "صنعت و معدن" کارمزد پرداخت کرده است. بنابراین بانک‌هایی مثل "صنعت و معدن"، "توسعه صادرات

ایران"، "سرمایه" و "کارآفرین" در این ماه در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار برای صاحبان حساب، اثربخش‌تر عمل نموده‌اند.

۵,۴,۱,۱. کارمزد پرداختی بانک‌های پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های با احتساب هزینه اجاره بها

لازم به ذکر است که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای هر نصب ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید و این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت می‌باشد. به طور مثال ابزارهای GPRS هزینه اجاره بالاتری داشته و یا اینکه بسته به توافق شرکت‌ها و بانک پذیرنده مورد نظر، این مبلغ متفاوت است. اما در این بخش به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و در جدول جداگانه‌ای ارائه شده است.

حال با توجه به بررسی میزان کارمزد پرداختی هر بانک پذیرنده به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده، در این بخش عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به این میزان اضافه می‌گردد. جدول ۱۲-۵، میزان هزینه پرداختی هر بانک به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده را نشان می‌دهد. این هزینه شامل جمع مبلغ کارمزد پرداخت شده به اضافه مبلغ اجاره پرداختی به ازای هر کارتخوان می‌باشد. به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق میزان اجاره پرداختی هر بانک به شرکت‌ها، این مبلغ اجاره با توجه به اطلاعات دریافتی به طور متوسط برای کل صنعت مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال ماهانه در نظر گرفته شده است. به این معنی که تعداد ابزارهای نصب شده تراکنش دار در هر ماه به ازای هر بانک ضرب در سیصد هزار ریال به اضافه کل مبلغ کارمزد پرداخت شده، تقسیم بر کل مبالغ پذیرش شده بانک در واحد صد هزار ریال شده است.

جدول ۵-۱۲ مبلغ کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها با احتساب هزینه اجاره بها – اسفند ۱۳۹۷

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (اسفند ۹۷)
۱	بانک صنعت و معدن	۸۱/۴۷
۲	بانک توسعه صادرات ایران	۸۸/۴۲
۳	بانک کارآفرین	۱۳۴/۰۹
۴	بانک سرمایه	۱۳۵/۰۶
۵	بانک صادرات ایران	۱۳۹/۵۷
۶	بانک مسکن	۱۵۰/۰۷
۷	بانک قوامین	۱۵۵/۶۲
۸	بانک تجارت	۱۷۲/۱۰
۹	بانک ملت	۱۷۷/۶۵
۱۰	بانک توسعه تعاون	۱۷۹/۷۳
۱۱	بانک سپه	۱۸۰/۹۹
۱۲	بانک ایران زمین	۱۸۱/۱۴
۱۳	بانک رفاه کارگران	۱۸۴/۴۸
۱۴	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۸۵/۸۸
۱۵	بانک آینده	۱۹۱/۵۲
۱۶	بانک دی	۱۹۵/۴۵
۱۷	بانک گردشگری	۱۹۵/۸۲
۱۸	بانک شهر	۲۰۶/۶۹
۱۹	موسسه اعتباری ملل	۲۱۲/۵۴
۲۰	بانک سینا	۲۱۳/۶۲

ردیف	بانک پذیرنده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزارهای کارتخوان (اسفند ۹۷)
۲۱	بانک کشاورزی	۲۲۴/۲۵
۲۲	بانک انصار	۲۲۴/۸۳
۲۳	بانک ملی ایران	۲۲۵/۰۴
۲۴	موسسه اعتباری نور	۲۳۶/۷۳
۲۵	بانک سامان	۲۳۷/۱۳
۲۶	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۵۴/۲۵
۲۷	موسسه اعتباری توسعه	۲۶۴/۵۱
۲۸	بانک پاسارگاد	۲۷۲/۶۱
۲۹	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۸۷/۱۷
۳۰	شرکت دولتی پست بانک	۲۸۸/۳۴
۳۱	بانک پارسیان	۳۸۹/۵۳
۳۲	بانک خاورمیانه	۴۳۹/۳۲
۳۳	بانک اقتصاد نوین	۴۸۴/۳۱
۳۴	بانک حکمت ایرانیان	۹۳۹/۰۰
	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش خرید با احتساب اجاره بهای ابزار در کل شبکه	۲۰۵/۲۲

ملاحظه می‌گردد که احتساب میزان اجاره بهای هر ابزار کارتخوان فروشگاهی منجر با افزایش میزان کارمزد پرداختی در بانک‌ها گردیده است. به طور متوسط کل بانک‌ها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۰۵/۲۲ ریال را در اسفند ماه ۹۷ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده‌اند (۱۰/۴۶ درصد رشد منفی). همانگونه که در جدول ۱۲-۵ مشاهده می‌گردد در اسفند ماه ۹۷ بانک "صنعت و معدن" با پرداخت ۸۱/۴۷ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن بانک "توسعه صادرات ایران" با پرداخت ۸۸/۴۲ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۹۳۹ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و پس از آن به ترتیب بانک "اقتصاد نوین" با ۴۸۴/۳۱

ریال هزینه (کارمزد + اجاره) و بانک "خاورمیانه" با ۴۳۹/۳۲ ریال بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صدهزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده‌اند. تحلیل اولیه‌ای که در این بخش ارائه می‌شود، حاکی از اهمیت مبلغ اجاره ابزار کارتخوان در اقتصادی بودن صنعت پرداخت برای بانک‌هاست، جمع این هزینه باید نسبت به رسوبی که بانک از موجودی پذیرندگان به دست می‌آورد توجیه پذیر باشد. در صورتی که بانک موفق به جذب رسوبی بیشتر از این مبلغ به ازای هر صدهزار ریال نشود، کاربرد ابزار کارتخوان فروشگاهی برای بانک مقرون به صرفه نخواهد بود. همچنین جدا از مبلغ اجاره، نحوه بازاریابی بانک‌ها و شرکت‌های PSP اهمیت دو چندان می‌یابد. انتخاب پذیرندگان اثربخش، به معنی انتخاب پذیرندگانی که از گردش کافی موجودی به جهت تامین رسوب مورد نظر بانک برخوردار هستند به عاملی مهم جهت سودپذیر بودن ابزار پرداخت برای بانک تبدیل می‌گردد.

به نظر می‌رسد بهتر است بانک‌ها بخشی از هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان خود را از پذیرندگانی که گردش موجودی کافی به جهت تامین هزینه‌های بانک ندارند دریافت کرده و امتیاز تقبل هزینه‌های اجاره و نگهداری ابزارهای کارتخوان را فقط برای پذیرندگانی که از گردش موجودی کافی برخوردارند در نظر گیرند.

۵,۴,۲. کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ

بر اساس ابلاغیه‌های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، تنها کارمزدی که توسط بانک‌های صادرکننده به تراکنش‌های کارتی تعلق می‌گیرد، برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است. در این بخش از گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای اسفند ماه ۹۷ محاسبه می‌گردد. در ادامه جدول ۵-۱۳ میزان کارمزد پرداختی هر بانک صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۱۳ مبلغ کارمزد پرداختی بانک‌های صادرکننده به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ - اسفند ۱۳۹۷

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۷)
۱	بانک توسعه صادرات ایران	۴/۳۹
۲	بانک شهر	۱۹/۵۷
۳	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۳۳/۸۵
۴	بانک صنعت و معدن	۳۹/۶۱
۵	بانک خاورمیانه	۴۰/۷۷
۶	بانک کارآفرین	۴۸/۳۳
۷	بانک پارسیان	۵۲/۹۹
۸	بانک مسکن	۸۲/۳۸
۹	بانک ایران زمین	۸۸/۲۲
۱۰	بانک صادرات ایران	۹۹/۱۲
۱۱	بانک سینا	۱۰۰/۰۰
۱۲	موسسه اعتباری نور	۱۱۸/۲۰
۱۳	بانک گردشگری	۱۲۱/۰۸
۱۴	بانک دی	۱۲۷/۹۵
۱۵	بانک سرمایه	۱۴۱/۵۴

ردیف	بانک صادرکننده	نسبت کارمزد پرداختی به ازای هر ۱۰۰ هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ (اسفند ۹۷)
۱۶	بانک تجارت	۱۵۸/۱۲
۱۷	بانک پاسارگاد	۱۶۱/۴۷
۱۸	بانک رفاه کارگران	۱۶۶/۶۵
۱۹	موسسه اعتباری ملل	۱۷۳/۶۱
۲۰	بانک سامان	۱۷۴/۷۰
۲۱	بانک قوامین	۱۸۱/۱۱
۲۲	بانک ملت	۱۸۴/۲۸
۲۳	بانک آینده	۲۲۷/۷۳
۲۴	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۲۳۴/۵۶
۲۵	بانک حکمت ایرانیان	۲۴۷/۳۵
۲۶	بانک انصار	۲۵۳/۶۲
۲۷	بانک ملی ایران	۲۶۳/۵۱
۲۸	موسسه اعتباری کوثر مرکزی	۲۶۴/۰۶
۲۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۲۹۹/۱۱
۳۰	موسسه اعتباری توسعه	۳۰۶/۹۶
۳۱	بانک اقتصاد نوین	۳۲۹/۸۳
۳۲	بانک توسعه تعاون	۳۴۵/۱۸
۳۳	بانک سپه	۴۱۱/۶۳
۳۴	بانک کشاورزی	۴۶۱/۱۰
۳۵	شرکت دولتی پست بانک	۶۵۲/۹۰
کارمزد پرداختی کلی بانک صادرکننده به ازای هر تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ		۱۷۲/۱۳

با توجه به اطلاعات داده‌های موجود مشخص می‌گردد که در کل بانک‌های صادرکننده در این ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۱۷۲/۱۳ ریال (۱۱/۳۷ درصد نرخ رشد منفی نسبت به ماه قبل) کارمزد پرداخت نموده‌اند.

در این بین، در اسفند ماه ۹۷، بانک " توسعه صادرات ایران" با ۴/۳۹ ریال و پس از آن بانک "شهر" و "بانک مشترک ایران-ونزوئلا" به ترتیب با ۱۹/۵۷ و ۳۳/۸۵ ریال، پایین‌ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۶۵۲/۹۰ ریال و پس از آن به ترتیب بانک "کشاورزی" با مبلغ ۴۶۱/۱۰ ریال دومین بالاترین مبلغ کارمزد و بانک "سپه" با مبلغ ۴۱۱/۶۳ ریال سومین بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده‌اند.

با توجه به اینکه عامل موثر در پرداخت کارمزد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، تنها تعداد تراکنش‌ها هستند، به نظر می‌رسد که بانک‌هایی که نسبت کمتر کارمزد به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش را داشته‌اند، متوسط مبلغی بالاتری به ازای هر تراکنش نسبت به سایر بانک‌ها را تجربه کرده یا به عبارتی مبلغ تراکنش بیشتری به ازای تعداد تراکنش مشابه با سایر بانک‌ها، از دارندگان کارت‌های صادر شده توسط بانکشان دریافت کرده‌اند.

۶. جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط امری ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی اسفند ماه ۱۳۹۷ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی بر خلاف شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با در نظر گیری دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به آذر ماه ۱۳۹۶ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان بهار ۱۳۹۷ بوده و تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شهریور ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام آورده شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های اسفند ماه ۱۳۹۷ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۲،۲۱۹ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۲،۹۳۹ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۱۲/۵۰ و ۲۳/۲۳ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در اسفند ماه ۱۳۹۷ با رشد ۰/۷۳ درصدی به نزدیک به ۹،۵۲۷ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۷۶/۸۹ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۰/۶۵ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۱۲/۴۶ درصد نیز سهم ابزار پذیرش موبایلی می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های اسفند ماه ۱۳۹۷ با ۸۹/۰۶ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۸۲/۹۰ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۱۱۹، هر ابزار پذیرش موبایلی ۱۰۳ متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۲۷۰ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۰۷ و ۱/۸۷ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۱/۳۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۵۹۷ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱،۲۲۸ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۳۷/۱۹ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول اسفند ماه ۱۳۹۷ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۳۳/۱۲ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های اسفند ماه ۱۳۹۷ به ترتیب در اختیار استان‌های ۳، ۱۲ و ۲۱ می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۱ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان ۴۸/۹۶ می‌باشد.

شاخص دهکی اسفند ماه ۱۳۹۷ در قیاس با بهمن، ۳/۱۶- درصد افزایش داشته است و در قیاس نقطه به نقطه ۴/۰۵ درصد افزایش در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان افزایش شاخص دهکی اسفند ماه ۱۳۹۷ نسبت به بهمن ماه به سبب افزایش ۷/۵۸ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم در مقابل رشد ۱۱/۰۹ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد. بیشترین فراوانی تراکنشی در دامنه مبلغی هر سه ابزار پذیرش متعلق به بازه مبلغی ۵۰،۰۰۰ ریال تا ۱۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد.

۲۱/۸۹ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های معادل ۴۳۲،۵۲۹،۰۶۰ تراکنش در بازه مبلغی ۱ تا ۵۰،۰۰۰ ریال، ۳۶/۲۱ درصد تراکنش‌ها معادل ۷۱۵،۳۶۲،۸۱۵ تراکنش در بازه مبلغی ۵۰،۰۰۱ تا ۲۵۰،۰۰۰ ریال و ۳۵/۵۷ درصد معادل ۷۰۲،۸۷۷،۷۰۷ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۵۰،۰۰۱ ریال می‌باشند.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، دسترس پذیری حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطاهای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

در اسفند ماه ۱۳۹۷ تعداد کل تراکنش‌های ناموفق نسبت به بهمن با رشد ۷/۳۶ درصدی مواجه بوده است. تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کسب و کار، کاربری، صادر کنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۲۳/۹۰- درصدی، ۲/۶۷ درصدی، ۶/۵۶ درصدی، ۲۳/۵۰ درصدی و ۱۷/۴۶ درصدی همراه بوده است.

میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده اسفند ماه ۱۳۹۷ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۶ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه بهمن بدون تغییر می‌باشد و همچنین میزان دسترس‌پذیری محاسبه شده

به ازای شبکه پرداخت در اسفند ماه ۱۳۹۷، ۹۹/۱۲ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در بهمن ماه رشد ۰/۰۲- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۲/۰۳ درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت های PSP حاکی از آن بوده که در اسفند ماه نیز چون گذشته شرکت "به پرداخت ملت" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی از بازار را به خود اختصاص داده و همچنان در جایگاه نخست قرار گرفته است. هرچند نوسانات این سهم‌ها چندان قابل توجه نیست ولیکن در مولفه سهم تعدادی بین شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" و در مولفه سهم مبلغی بین شرکت‌های "سایان کارت" و "پرداخت نوین آرین" جابجایی صورت پذیرفته است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در اسفند ماه شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی کسب نموده‌است. بالاترین سهم مبلغی تراکنش‌های اینترنتی نیز در اختیار شرکت "به پرداخت ملت" است. همچنین در ماه جاری شرکت "پرداخت نوین آرین" در سهم تعدادی و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی بالاترین رقم را نشان می‌دهند.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه به طور همزمان بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید و سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در ماه جاری همچنان شرکت "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده و بیشترین سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور توسط شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" پوشش داده شده است.

در ماه اسفند شرکت "پرداخت الکترونیک سپهر" با رقم ۰/۰۱۳ درصد، جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به‌دست آورده است. در این ماه شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" علی‌رغم ثبت بیشترین کاهش، ولیکن مجدداً بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد. بیشترین تغییرات مثبت این شاخص به شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" تعلق داشته است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و موبایلی نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" و پس از آن دو تا حدودی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "پرداخت نوین آراین"، "پرداخت الکترونیک سامان" و نیز "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهای فروشگاهی حکایت دارد. شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش اینترنتی افزایش و در دو ابزار دیگر کاهش نشان می‌دهد. این تغییرات در هیچ یک از ابزارهای پذیرش حایز اهمیت نیست چراکه وضعیت تمرکز بازار تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن تنها در بازار سرویس پرداخت قبض و خرید شارژ نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تنها تعدادی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" و با اختلاف دو شرکت "پرداخت نوین آراین" و "تجارت الکترونیک پارسیان" در بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از بیشترین سهم برخوردارند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار سرویس‌های خرید و مانده‌گیری حکایت دارد.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در اسفند ماه، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در ابزار کارتهای فروشگاهی با ۱۵/۷۶ درصد بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" با ۵۹/۸۱ درصد و شرکت "به‌پرداخت ملت" با ۹۲/۵۷ درصد به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزارهای پذیرش کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار، شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با ۱۴/۷۸ درصد بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کسب ۴۵/۳۰ درصد از سهم بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار، در این زمینه از سایر شرکت‌ها پیشی گرفته است.

شرکت "به پرداخت ملت" به گونه‌ای عمل نموده که با ۸۳/۲۶ درصد بالاترین سهم ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار را کسب کرده است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که سه شرکت "به پرداخت ملت"، "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. این شرکت‌ها به همراه شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" در شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که شرکت‌های مذکور هم در بین کارتخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتخوان‌های تراکنش‌دار نسبت سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" در تمام استان‌ها و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. همچنین اعداد این شاخص در شرکت "پرداخت الکترونیک پارسیان" نشان می‌دهد که این شرکت نیز در برخی از استان‌های کشور رقم بالاتر از یک را کسب نموده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "به پرداخت ملت" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" در تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

در اسفند ماه برخلاف انتظار ماه پایانی سال بر تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی افزوده شده و نرخ رشد مثبت ۱۹/۰۷ درصدی را ثبت نموده‌اند. در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه کمترین رقم این شاخص با عددی معادل ۱۳/۵۷ درصد به شرکت "آسان پرداخت پرشین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "پرداخت نوین آرین" مشاهده می‌شود. بالغ بر ۳۷ درصد از کارتخوان‌های فعال سیستمی این شرکت، کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش گزارش شده‌اند. این شاخص به غیر از شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در سایر شرکت‌ها افزایش نشان می‌دهد. به طور کلی در ماه اسفند سهم

کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۲۶/۱۵ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در اسفند ماه ۹۷ همچنان بانک "ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. همچنین در بررسی بازار تراکنش‌ها به تفکیک ابزارهای پذیرش برای هر بانک، همچنان "بانک ملت" در جایگاه نخست قرار دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهد می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاهی انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش موبایلی" همچنان نشان‌دهنده تمرکز بالادر بازار این ابزار بوده است. میزان این شاخص در بازار "ابزار پذیرش اینترنتی" همچنان مبین وجود تمرکز ملایم در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان این شاخص همانند ماه قبل در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین وجود در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی، در حوزه دو ابزار "کارتخوان فروشگاهی" و "ابزار پذیرش موبایلی" در اسفند ماه نسبت به بهمن ماه ۹۷ نرخ رشد منفی را تجربه نموده است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اسفند ماه نسبت به بهمن ماه رشد مثبت ۶/۵۹ درصدی داشته است و نرخ رشد در هر سه دسته کارت مثبت بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در اسفند ماه ۱۳۹۷، بانک "ملی ایران" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و نتایج حاکی از آن بوده که بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملی ایران"، بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به بانک "پارسیان" و بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به بانک "ملت" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم (در بیشتر بانک‌ها سهم صفر) را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادر کنندگی در دو دسته کارت "اعتباری" و "هدیه و بن کارت" با رشد منفی مواجه بوده است. "کارت هدیه و بن کارت" همچنان در طبقه "رقابتی" (کمتر از ۱۰۰۰)، "کارت اعتباری" همچنان در طبقه "تمرکز بالا" و "کارت برداشت" در طبقه تمرکز "ملایم" قرار گرفته اند.

در مقایسه ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده در اسفند ماه ۹۷ به بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" و "کشاورزی" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و بانک‌های "ملی ایران"، "صادرات ایران" و "تجارت" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های

شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به بانک‌های "مشترک ایران-ونزوئلا"، "توسعه صادرات ایران" و "صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، بانک‌های "ملت"، "ملی ایران" و "صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و بانک "مشترک ایران-ونزوئلا" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، سه بانک "ملت"، "سامان" و "پارسیان" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و بانک‌های "ملی ایران"، "مسکن" و "صادرات ایران"، بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

در بخش آخر از بررسی بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها برای ترسیم وضعیت کلی صنعت و محاسبه برآوردی از میزان کارمزدهای پرداختی بانک‌های پذیرنده و حفظ تعادل بین رسوب ناشی از جذب وجوهای تراکنش‌ها و کارمزدهای پرداختی به شبکه پرداخت، همانند ماه‌های گذشته به محاسبه "میزان کارمزد پرداخت شده بانک پذیرنده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ تراکنش خرید پذیرش شده" برای بانک‌های پذیرنده پرداخته شده است. به طور متوسط در اسفند ماه ۱۳۹۷، بانک‌های پذیرنده با ۲/۴۰ درصد رشد منفی نسبت به ماه گذشته (بهمن ماه) میزان ۱۰۴/۱۰ ریال از هر صدهزار ریال مبلغ جذب شده را به عنوان کارمزد پرداخت کرده‌اند که در میان بانک‌های پذیرنده، بانک "صنعت و معدن" با مبلغ ۲۷/۸۶ ریال از هر صدهزار ریال مبالغ جذب شده کمترین و بانک "پارسیان" با مبلغ ۱۷۴/۳۱ ریال بیشترین مبلغ کارمزد را به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ جذب شده، پرداخت کرده‌اند.

از آنجایی که کارمزد پرداختی، تنها هزینه‌ای نیست که بانک پذیرنده متقبل می‌شود. این بانک در ازای نصب هر ابزار کارتخوان فروشنده‌ای نیز مبلغی را به عنوان اجاره بها و پرستاری ابزار کارتخوان به شرکت PSP پرداخت می‌نماید. این مبلغ به ازای ابزارهای مختلف متفاوت است. به جهت اینکه برآوردی از میزان هزینه‌های بانک به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پذیرش شده با توجه به میزان اجاره پرداختی نیز ارائه گردد، با فرض اجاره متوسط ۳۰۰,۰۰۰ ریال (سی هزار تومان به ازای هر ابزار کارتخوان در ماه)، هزینه‌های پرداختی بانک‌ها

به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال مبلغ پذیرش شده محاسبه و عامل اجاره پرداختی هر بانک نیز به میزان کارمزد پرداختی در بانکها اضافه گردیده و شاخص جدید " کارمزد پرداختی به ازای هر صد هزار ریال تراکنش خرید با احتساب هزینه اجاره بها" تعریف شده است. به طور متوسط کل بانکها مبلغ جمع کل اجاره و کارمزد پرداختی ۲۰۵/۲۲ ریال را در اسفند ماه ۹۷ به ازای هر صد هزار ریال مبلغ پذیرش شده پرداخت کرده اند (۱۰/۴۶ درصد رشد منفی). در اسفند ماه ۹۷ بانک "صنعت و معدن" با پرداخت ۸۱/۴۷ ریال هزینه (کارمزد + اجاره)، کمترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده و بانک "حکمت ایرانیان" با ۹۳۹ ریال هزینه (کارمزد + اجاره) بیشترین هزینه را به ازای جذب هر صد هزار ریال تراکنش خرید پذیرش شده پرداخت کرده اند.

بر اساس ابلاغیه های بانک مرکزی مبنی بر تعیین کارمزدهای ارائه خدمات پرداخت کارت، در این بخش کارمزدی که توسط بانکهای صادرکننده به تراکنشهای کارتی تعلق می گیرد، برای تراکنشهای پرداخت قبض و خرید شارژ تعریف شده است که در بخش آخر گزارش شاخص "میزان کارمزد پرداخت شده توسط بانک صادرکننده به ازای هر ۱۰۰,۰۰۰ ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ"، برای این دوره زمانی محاسبه گردیده است. با توجه به اطلاعات داده های موجود مشخص می گردد که در کل بانکهای صادرکننده در اسفند ماه به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ مبلغ ۱۷۲/۱۳ ریال (۱۱/۳۷ درصد نرخ رشد منفی نسبت به ماه قبل) کارمزد پرداخت نموده اند. در کل بانکهای صادرکننده در اسفند ماه ۹۷، بانک "توسعه صادرات ایران" با ۴/۳۹ ریال و پایین ترین مبلغ کارمزد را برای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت قبض و خرید شارژ در شبکه پرداخت کارتی و بانک "شرکت دولتی پست بانک" با مبلغ ۶۵۲/۹۰ ریال بالاترین مبلغ کارمزد را به ازای هر صد هزار ریال تراکنش پرداخت و قبض و خرید شارژ، پرداخت کرده اند.

۷. واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش شاپرک در دو بخش واژگان تخصصی شبکه الکترونیک پرداخت کارتی بر اساس "مستند تعاریف پایه شبکه الکترونیک پرداخت کارت" و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپرک

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت یا شاپرک، شبکه‌ای است که به منظور ساماندهی نظام پرداخت الکترونیک کشور ایجاد شده و کلیه تراکنش‌های حاصل از «ابزار پذیرش» توسط این شبکه نظارت و کنترل می‌شود و به طور کلی نظارت بر عملکرد فنی و اجرایی و انجام عملیات تسویه را بر عهده دارد.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت (PSP)

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۸}؛ شخصیت حقوقی است که در جمهوری اسلامی ایران در قالب شرکت سهامی به ثبت رسیده و بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. و شاپرک دریافت می‌نماید و بر طبق مقررات ناظر بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت، و الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی شاپرک فعالیت می‌نماید. در حال حاضر ۱۲ شرکت ارائه‌دهنده خدمت پرداخت از بانک مرکزی مجوز فعالیت دریافت کرده‌اند که در فصل مربوطه از این گزارش به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

بانک صادرکننده^{۳۹}

بانکی است که انواع کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید. این بانک‌ها همه انواع کارت پرداخت را با مجوز بانک مرکزی صادر می‌نمایند.

بانک پذیرنده^{۴۰}

بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق "شماره شبا"ی^{۴۱} پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

^{۳۸} Purchasing Good/Services

^{۳۸} Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۱} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۲}Service Type

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۸}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۱۰ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

تراکنشی است که از دید کاربر نهایی موفق بوده است. این تراکنش‌ها با کد پاسخ صفر در سامانه مشخص می‌شوند. هر تراکنش موفق بسته به نوع تراکنش از تعدادی پیام مشخص و مستقل تشکیل شده است که موفق بودن تراکنش حاصل موفقیت در ارسال و دریافت همه این پیام‌هاست.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی

خدمتی است که دارنده کارت هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ی و همچنین ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی هستند. در حال حاضر به دلایل امنیتی ارائه خرید کالا و خدمات بر روی درگاه‌های پرداخت موبایلی مسدود می‌باشد.

پرداخت قبض^{۴۴}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۵}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۶} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۷}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت دریافت می‌نماید.

^{۴۷} Balance Inquiry

^{۴۸} Transaction Status

^{۴۴} Bill Payment

^{۴۵} Reload

^{۴۶} Top-up

خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرک

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل

خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتاب، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش موبایلی، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۴۹}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۰} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

^{۵۰} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۴۹} EFTPOS

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه پرداخت را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی سه ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در سه ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی

ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش دار)

کارتخوان تراکنش دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی سه ماهه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۱}، فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق تلفن همراه و درگاه پرداخت موبایلی^{۵۲}، فراهم می‌آورد. ابزار موبایل قابلیت‌های فراوانی در صنعت پرداخت داشته و می‌تواند هم به عنوان کارت و هم به عنوان ترمینال ایفای نقش کند. کانال‌های مختلف پرداخت بر روی موبایل قابل تعریف هستند، از جمله کانال

^{۵۱}Internet Payment Gateway

^{۵۲}Mobile Payment Gateway

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن‌کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ کارت‌های بر خط^{۵۹} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد و کارتهای برون خط^{۶۰} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیکی کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد. کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۶۱}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت ۶X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده

پرداخت‌های داخل فروشگاه‌های^{۵۳} نظیر NFC، پرداخت‌های برخط از طریق USSD، پرداخت‌های از طریق وب از روی موبایل^{۵۴} و همچنین پرداخت‌های از طریق اپلیکیشن‌های موبایلی^{۵۵}. اما آنچه در حال حاضر در شبکه پرداخت کشور مجوز فعالیت دارد، کانال USSD فقط برای تراکنش‌های خرید شارژ و پرداخت قبض و همچنین کاربرد NFC از طریق گوشی‌های تلفن همراه است.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۶}

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۸}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند.

^{۵۷} Debit card

^{۵۸} prepaid

^{۵۹} online

^{۶۰} offline

^{۶۱} Credit card

^{۵۳} In-Store

^{۵۴} Web-Mobile

^{۵۵} In-App Purchase

^{۵۶} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

تراکنش اصلاحیه

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۲}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت به عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه است.

^{۶۲} Reconciliation Account (RA)

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۳} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۴} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیمابین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}}$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارتخوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارتخوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارتخوان‌های آن شرکت از کل کارتخوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}}$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

^{۶۳} Demand deposits

^{۶۴} Quasi money

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها
= شاخص توزیع مبلغی دهکی
متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تبنی بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت ها در سال پایه اندازه گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش ها^{۶۵}

منظور از ارزش اسمی تراکنش ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش ها

اگر در دوره ای، ارزش تراکنش ها بر حسب قیمت های سال پایه اندازه گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } t}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } t}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهک ها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

^{۶۵} Nominal Value

3

The quality of card e-payment services

Quality of services		
The ratio of successful transactions to total	% 91/69	▲
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/96	▼
The share of each types of errors in transactions		
Acquirer error	% 1/05	▼
Shaparak network error	% 0/43	▲
Issuer error	% 8/38	▲
Cardholder Error	% 89/38	▼
Business error	% 0/76	▼
Services sensed availability		
Network sensed availability	% 99/12	▼
Shaparak sensed availability	% 99/96	▼
Reconciliation account (RA) transactions		
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/024	▼
percent change of reconciliation account transactions	% 4/53	▲

4

Electronic card payment network market indices in Mar 2019

Active EFTPOS effectiveness			
The highest effectiveness	Beh pardakht Mellat	1/755	▼
The lowest effectiveness	Pardakht Electronic Sepehr	0/546	▲
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions			
The highest ratio	Kart Etebari Iran Kish	% 0/205	▼
The lowest ratio	Pardakht Electronic Sepehr	% 0/013	▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS			
The Highest ratio	Pardakht Novin Arian	% 37/57	▲
The Lowest ratio	Asan Pardakht Persian	% 13/57	▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share					
The highest value share of transactions		% 24/11 Behpardakht Mellat		% 23/77 Bank Mellat	
The highest numerical share of transactions		% 21/02 Behpardakht Mellat		% 24/11 Bank Mellat	
The highest value share of transactions in each terminal					
Internet Payment Gateway		% 30/76 Pardakht Electronic Saman		% 31/30 Bank Mellat	
Mobile Payment Gateway		% 32/19 Asan Pardakht Persian		% 51/85 Bank Mellat	
EFTPOS		% 23/63 Behpardakht Mellat		% 23/07 Bank Mellat	
The highest numerical share of transactions in each of terminals					
Internet Payment Gateway		% 31/52 Asan Pardakht Persian		% 23/18 Parsian Bank	
Mobile Payment Gateway		% 33/26 Pardakht Novin Arian		% 59/07 Bank Mellat	
EFTPOS		% 23/14 Behpardakht Mellat		% 22/36 Bank Mellat	
Herfindahl-Hirschman Index					
Internet Payment Gateway		2,214		1,335	
Mobile Payment Gateway		2,816		4,080	
EFTPOS		1,410		951	
The highest share of issuing banks in number of active cards					
Prepaid card		Parsian Bank	% 18/38		
Credit card		Bank Mellat Iran	% 50/08		
Debit card		Bank Melli Iran	% 22/51		

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 11/43	▶
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 2/58	▶
Value of transactions as a percentage of GDP	% 119/02	▶

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	2,218,501,545	▲
Value of transactions	2,939,224,512 mill IRR	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Mar compared to Feb)	% 23/23	▲
Monthly real growth of value of transactions (Mar compared to Feb)	% 18/58	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 53/68	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	% 7/29	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 5/43	▼
Mobile Payment Gateway	% 5/51	▼
EFTPOS	% 89/06	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 96/17	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 3/83	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	% 82/90	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 11/39	▼
Balance Inquiry	% 5/72	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,615/83	▼
EFTPOS	1,228	▲
Mobile Payment Gateway	199/04	▲
Internet Payment Gateway	188/79	▼

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	37/19	▲
EFTPOS	33/12	▲
Mobile Payment Gateway	2/05	▲
Internet Payment Gateway	2/02	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,526,660 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	18,157 Tehran	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/177 Yazd	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	48/96 Hormozgan	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	733/52	▼
---	--------	---

شرکت تجار الکترونیکی پرداخت کارت «شاپراک»

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۳۳۲۸۱۳

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاهنظری،

کوچه محمود، پلاک ۱۴

کد پستی: ۱۵۴۷۹۱۴۸۱۱

صندوق پستی: ۸۱۳۴ - ۱۵۸۷۵

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.

